

În bătaia peniței

Revistă de cultură, literatură și artă,
Anul I, Nr. 1, ianuarie 2016

În bătaia peniței (Online) = ISSN 2501-1529
ISSN-L 2501-1529

Lumina

(Cuvânt despre apariția revistei *În bătaia peniței*)

Afară ploua mărunț. Treceam grăbită pe lângă casele posomorâte cu uși închise și priveam bălțile ce se înfățișau înaintea pașilor mei. Un scârțâit prelung mi-a răpit o clipă mersul greoi. O ușă ruginită s-a deschis arătând în lumina diurnă chipul unei bătrâne. Ce repede a trecut timpul peste chipul umbrat de gânduri! Doar ochii aceia mari, ochii aceia pierduți în adâncurile ființei, vorbeau de cerul unei stele apuse. Albastrul lor, nefiresc însă, te purta departe. O teamă de a afla ce-i dincolo de poarta de azur mi-a cuprins ființa.

O ușă ruginită și ochii de azur ai bătrânei, întunericul și lumina, moartea și viața, colivia și teama de a pătrunde dincolo de graniță spre a te îmbăta cu ambrozia libertății, teama de albastru tipărită pe ușa mâncată de rugină m-au înconjurat ca-ntr-un cerc. Nu se poate, mi-am spus! Ușa ruginită și lacrimile norilor nu vor mai fi un obstacol spre a trece dincolo de portalul albastru ascuns în cei mai senini ochi.

Am ridicat privirea spre cer. Un nor supărat a făcut câteva plecăciuni spre dreapta și a eliberat un punct al văzduhului. O rază de lumină a săgetat calea deschisă de acesta. Am înțeles. Trebuie să fii precum lumina. Trebuie să pătrunzi dincolo de rugina porții și să alergi printre frunze și ierburi, printre flori și păsări, pe ape și pe uscat. Doar așa vei culege esența a ceea ce ești, un om, un univers în care sălășluiesc și munți, și ape, și păsări, și flori, și case, și orașe, și soare și ploii.

Am trecut dincolo de poarta ruginită, am pășit în lumea albastră a ochilor și am observat lumina unei stele, penița. Am prins coada de aur și am zgâriat o coală albă. O revistă și-a etalat petalele la începutul anului 2016. Da, ea e steaua ce aștepta să înmugurească și să crească. Am adunat *Evenimente*, *Poezie*, *Monografie*, *Tradiții*, *Istorie*, *Interviu*, *Proză*, *Eseu*, *Teatru*, *Critică literară*, *Publicistică*, *Personalități ale Banatului Montan*, *Literatură S.F.*, *Religie*, *Apariții editoriale*, *Didactica*, *Tinere condeie* și le-am prelucrat „În bătaia peniței”.

Ana-Cristina Popescu

Redacția

**Revistă de cultură, literatură și artă,
Fondată la Caransebeș,
de Ana-Cristina Popescu, Adrian Popescu,
Ion Turnea și Simona Petronela Mîțu,
în ianuarie 2016,
-apare trimestrial-**

Redacția:

Director general: Ana-Cristina Popescu

Director cultural: Ion Turnea

Secretar general de redacție:

Simona Petronela Mîțu

Redactor-șef: Ana-Cristina Popescu

Redactor cultural: Ion Turnea

Redactori literari:

Valentin Busuioc,
Romulus Frîncu,
Ionel Cionchin,
Alexa Gavril Bâle,
Ana Zlibuț,
Maria Ieva.

Redactori asociați:

Doina Drăgan, *președinta Ligii Scriitorilor
Filiala Timișoara Banat.*

Romeo Ioan Roșianu, *Redactor șef la
ȘtiriMM și Necenzurat MM.ro,
Director ECREATOR.*

Adrian Crânganu, *Asociația Culturală 7 zile
Caraș-Severin, membru UZP.*

Mariana Strungă, *președinta cenaclului
Asociației Constantin Brâncuși Timișoara.*

Redactor artistic: Adrian Popescu

Membrii în colectivul redacțional:

Petru Andraș,
Mihai Rădulescu,
Gabriela Dagmar Preda,
Antuza Valentina Dârlea,
Melania Rusu Caragioiu,
Lucia Elena Popa,
Ana Ghiaur,
Andrușa R. Vătuțiu.

Membrii în colectivul redacțional Tinere condeie:

Timeea Mihuț
Valentina Cramer

Tehnoredactare: Ana-Cristina Popescu

Responsabilitatea privind conținutul
materialelor publicate în revista „În bătaia
penitei” aparține strict autorului care
semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresele:

inbataiapenitei@yahoo.ro
Elzumina@yahoo.com

Adresa redacției:
str. 1 Decembrie, bl. 4, sc. A, ap. 18, loc.
Caransebeș, cod. 325400,
jud. Caraș Severin, România.

Tel. 0766293724; 0736942924

www.inbataiapenitei.elzumina.ro
http://blogul.elzumina.ro/
www.elzumina.ro

Sumar

În bătaia peniței

Evenimente:

Ana-Cristina Popescu

Poezie:

Ana Ghiaur

Ioan Vasile Indricău

Lucia Elena Popa

Maria Ieva

Romeo Ioan Roșiiianu

Valentin Busuioc

Monografie:

Ion Turnea

Romulus Frîncu

Simona Petronela Mîțu

Tradiții:

Romulus Frîncu

Ana-Cristina Popescu

Istorie:

Ana Ghiaur

Melania Rusu Caragioiu

Interviu:

Ion Turnea

Proză:

Gabriela Dagmar Preda

Eseu:

Alexa Gavril Bâle

Ionel Cionchin

Ana-Cristina Popescu

Teatru:

Ana-Cristina Popescu

Critică literară:

Romeo Ioan Roșiiianu

Gabriela Dagmar Preda

Ana-Cristina Popescu

Doina Drăgan

Ana Zlibuț

Adrian Crânganu

Mariana Strungă

Andrușa R. Vătuțiu

Antuza-Valentina Dârlea

Lucia Elena Popa

Iosif Kovacs

Daniel Luca

Publicistică:

Ana-Cristina Popescu

PERSONALITĂȚI ALE BANATULUI

MONTAN:

Ion Turnea

Literatura S.F:

Adrian Popescu

Religie:

Ion Turnea

Romulus Frîncu

Apariții editoriale:

Ana-Cristina Popescu

Gabriela Dagmar Preda

Didactica:

Ana-Cristina Popescu

Tinere codeie:

Valentina Cramer (eseu)

Timeea Mihuț (eseu)

Andreea Buzuriu (eseu)

Nicoleta Casiana Opruț (teatru)

Claudia Iasmina Lazăr (teatru)

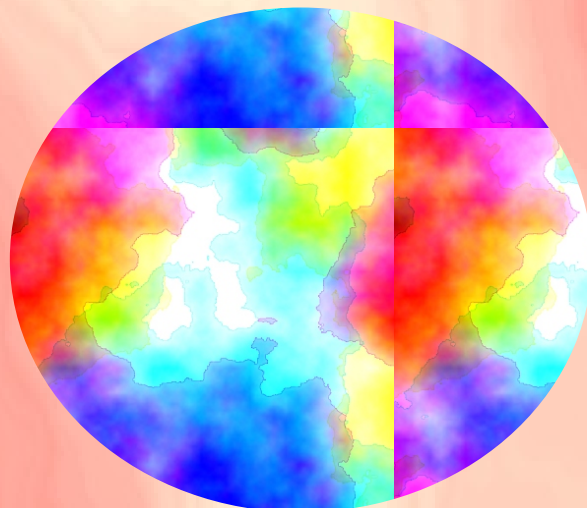
Daniel Mîrza (proză S.F.)

Pictură: Alex Spînu, Andreea Lingurar, Daniel

Mîrza, Darius Costache, Iulia Bouroșu,

Alexandra Alfiri, Darius Opîrlescu, Alexandru

Georgescu.

Ana-Cristina Popescu

Pentru a ne aminti de scriitorul Mihai Eminescu nu e nevoie de un moment aniversar, e suficient să pătrundem în lumea tainică a codrului și să încercăm să-i înțelegem freamătul reînviind versurile eminesciene, e de ajuns să privim stelele și să gustăm o clipă frământările poetului, e ideal să călătorim pe undele mării ducând cu noi dorurile scriitorului, dar, fiindcă ne aflăm la început de an calendaristic, în 15 ianuarie, ziua când s-a ivit pe lume, în urmă cu 166 de ani poetul nepereche al românilor e o bucurie pentru fiecare dintre noi să-l omagiem.

Albastru și galben în opera scriitorului Mihai Eminescu

Albastrul este cea mai rece dintre culori, în timp ce galbenul este cea mai caldă culoare. În opera scriitorului Mihai Eminescu aceste culori se completează, se atrag. „Lacul codrilor albastru / Nuferi galbeni îl încarcă;” spune scriitorul în poezia „Lacul” fixând decorul unde ar putea avea loc povestea de iubire, un lac, o apă albastră, simbolul infinitului, al eternității, o apă încărcată cu flori de nufăr, oglindă a frumuseții, a dragostei, a spiritualității, a geniului după credințele antice, iar florile de pe apă sunt galbene, sunt lumină. Lumina, căldura dragostei, își găsește desăvârșirea în infinitul albastru al apei, un element indispensabil vieții. Se pare că scriitorul pregătește elementele cele mai pure pentru o iubire eternă și unică, apa albastră și focul nufierilor.

Luna și stelele, cerul, apele și florile albastre sunt lumina și infinitul ce își dau mâna în creațiile eminesciene „Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jărătic, / [...] / Flori albastre are n-ăru-i și o stea în frunte poartă,” „Călin (file din poveste)” Luna, focul ce pătrunde adâncurile, întunericul, e cea care deschide drumul poveștii de dragoste din poemul „Călin (file din poveste)”. Steaua ce împodobește fruntea miresei lui Călin o face unică. Lumina stelei e competată de eternitatea florilor albastre din păr. Din nou albastrul și galbenul se alină ca polii opuși ai unui magnet.

Drumul lui Hyperion spre Demiurg în poemul „Luceafărul” e un joc al luminii și albastrului. Orice început își are punctul într-un joc, un dor de a face din nimic ceva „Nu e nimic și totuși e / O sete care-l soarbe.” Locul unde Hyperion îl întâlnește pe Demiurg e punctul din care nimicul începe să-și urmeze dorul și să dea glas creației „Căci unde-ajunge nu-i hotar / [...] / Și vremea-ncearcă în zădar / Din goluri a se naște.” Pentru a descoperi acel punct Hyperion a urmat drumul luminii și albastrului „Porni luceafărul / Creșteau în cer a lui aripe”. Lumina și-a întins aripile și a cucerit treptat albastrul cu dorul ei după absolut.

În poemul „Scrisoarea I” „bătrânul dascăl” e Demiurgul, e cel care socoate și înțelege tainele universului, ale eternității. El este asociat cu zeul Atlas ce ținea pe umerii lui cerul, infinitul, în mitologia greacă „Precul Atlas în vechime sprijinea cerul pe umăr / Așa el sprijină lumea și vecia într-un număr.” Imediat ce scriitorul stinge seara lumânarea, pe cer își face prezența luna, stăpâna mării, a tot ceea ce este nemărginit, galbenul, apa și văzduhul. Luna e lumina ce aduce cu ea imaginea bătrânului „dascăl” uitată într-un colț, dar absolut neceasă universului, a tot ceea ce mișcă, pământului ce a prins formă și a devenit energie mângâiat de lumină și scăldat în albastru.

„Pe când pământul, cerul, văzduhul, lumea toată / Erau din rândul celor ce n-au fost niciodată, / Pe-atunci erai Tu singur, / [...] / Și el îmi dete ochii să văd lumina zilei,” spune scriitorul în „Rugăciunea unui dac”. Văzduhul nu putea să fie înțeles fără ochii deschiși spre tainele luminii. Albastrul poate să fie înțeles, gustat prin lumină, prin ochiul cel galben.

În „Crăiasa din povești” albaștrii ochi adună toate basmele, toate tainele acestei lumi, în timp ce parul cel galben pare să fi deprins tainele lunii „Păru-i galben, / Fața ei lucesc în lună, / Iar în ochii ei albaștri / Toate basmele s-adună.”

„Floare albastră” e o chemare a iubitei spre clipa absolutului descoperită prin puterea dragostei. Geniul este sfătuit să se detașeze de stele, de mare, de piramide și să-și plece ochii spre izvorul pădurii. Acolo îl aștepta floarea lui albastră, minunea ce și-o dorea alături, dar nu a înțeles niciodată cum să o păstreze pentru eternitate. Floarea lui nebună, frumoasă, albastră, s-a pierdut ca o minune dulce de o clipă.

Teiul cu florile lui galbene și parfumate, albinele ce „aduc colb mărunț de aur”, luna, lumina, stelele, nufierii cei galbeni aleargă după albastru în toată creația eminesciană, iar albastru răspunde galbenului prin florile albastre, cer sau lacul cel albastru.

Setea de albastru, de absolut, se desăvârșește prin galbenul luminii în creația eminesciană.

Evenimente

Elevii Școlii Gimnaziale Nr. 3, Oțelu Roșu, au realizat un moment artistic în 15 ianuarie 2016, ivitându-i pe cei prezenți să pătrundă cu toții o clipă în lumea eminesciană, să alunge departe „vânturile, valurile” ce izbesc omul la fiecare pas, să urce împreună spre steaua care a răsărit cândva vederii fiecăruia și ne-a lăsat moștenire nestemate literar-artistice, să se lase cuprinși de farmecul lacului unde odinioară poetul își chema iubita sau să încerce să descifreze miracolul „florii albastre” pătrunzând jocul îndrăgostiților, pe urmă să retrăiască anii luminoși ai copilăriei prin glasul plin de vrajă al pădurii și să nu uite după cum frumos spune scriitorul Mircea Eliade că „Recitindu-l pe Eminescu ne reîntoarcem, ca într-un dulce somn, la noi acasă.”

A consemnat prof. Ana-Cristina Popescu

Ana-Cristina Popescu

Reorganizare

„N-am fost nici ieri, / Nu sunt nici azi, / Și nu voi fi,
/ Cu-atât mai mult, nici mâine, după moarte, /
Nimic din ce vor crede poate / Cei câțiva cititori de
carte - / [...] / Sunt un volum ce n-are titlu încă, /
Deși există-n mine tipărit - / Volum unic, ce trebuie
citit / Rând după rând / Și tot așa, la fel, / De la-
nceput și până la sfârșit - / Până se va-nțelege ce
daltă de oțel / Va trebui să-mi sape titlu-n stâncă /
Atunci când titlul meu va fi găsit!...” (*În loc de
prefață*, Ion Minulescu)

Scriitorul Ion Minulescu s-a născut la început de an
calendaristic, în 6 ianuarie 1881, la București. Nu o
să vorbesc despre biografia sau opera acestui mare
artist al neamului românesc, pentru că aceste
lucruri se pot afla ușor atât din mediul on-line, cât și
din cărți, ci o să iau câteva versuri din poeziile lui, o
„Acuarelă” de stropi de cuvinte pierdută într-un
oraș în care „plouă de trei ori pe săptămână” și o să
schitez un univers ce a rămas moștenire românilor.
După cum însuși a mărturisit în poezia *În loc de
prefață*, Ion Minulescu nu a fost al niciunui timp, el
este acea poveste ce a primit un titlu cu fiecare
secundă picurată peste omenire, el este acel univers
luminos din care plouă cu litere de foc, el este
„aurul lichid din stup” (Spovedanie) care așteaptă
cititorul să-i împărtășească misterul.

„Nu beau, / Nu cânt / Și nu iubesc! ... / Sunt ca un
vechi răboj de lemn, / Pe care-ncerc să recitesc /
Înfrângerile-n sens invers, / Că-n suflet, fiecare
semn / De pe răboj se schimbă-n vers...” Fiecare

În bătaia peniței

om se înlănțuiește în neputințe, înfrângerile sunt la
fiecare pas, ele nu te lasă să bei nectarul divin sau să
cânti vrăjit de norii iubirii, dar când vei reuși să treci
dincolo de aceste piedici mărunte, să iei creionul și
să scrijelești pe fila vieții tale, sufletul tău afon până
atunci învață să cânte, să iubească, să zboare pe
aripi de vers. Pentru a reuși acest lucru trebuie să-ți
înțelegi propria ființă, să te vezi singur pe o scenă și
toți cei din jurul tău să-i consideri spectatori. Doar
atunci vei putea deveni lumină, atât pentru tine, cât
și pentru cei din jur. „Privesc pe cei ce trec mereu/
Pe jos, pe sus, pe străzi, prin gări - / Botezuri, nunți
și-nmormântări, / Și parcă-n fiecare grup / Obiectul
principal sunt Eu.”

Cândva poate am cântat, am iubit, altcândva poate
am uitat să mai cântăm, să mai iubim, dar de fiecare
dată trebuie să găsim esența cântecului și să legăm
nodul dragostei absolute pentru a fi fericiți în
propriul nostru univers și să lăsăm în urma noastră
parfum etern de pe timpul în care „iubeam / Cântam
/ Și beam.”

În „Romanța cheii” scriitorul vorbește despre
„Cheia ce mi-ai dat aseară - / Cheia de la poarta
verde -”, o cheie ce a pierdut-o. Poarta cea verde ar
putea fi imaginea metaforică a primăverii, a porții
vieții, a cărei cheie s-a pierdut „Dar ce cheie nu se
pierde?” întrebă scriitorul. Toamna închide ochii a
tot ceea ce a fost cândva verde și atunci cum să nu se
piardă cheia, ne-am putea întreba noi? Scriitorul a
căutat cheia pierdută „Dar pe scară / Era noapte ca
și-afară -” Înainte ca noapte să cadă și „Lumânările
de ceară” să se stingă, fiecare trebuie să ia cheia de
la poarta verde a sufletului, să pătrundă în universul
lui și să scoată cele mai tainice comori de acolo, ca
atunci când te afli „pe cea din urmă treaptă”,
înaintea naufragiului „Naufragiul ce m-
așteaptă!...” să fii împăcat cu tine însuși.

Omul este „o-mperechere de straniu / Și comun”
după cum se confesează eul liric în *Ecce homo*.
Când reușești să treci dincolo de partea comună a
vieții și să dai glas acelei fărâme stranie, începi să
dansezi pentru o eternitate „Eu sunt o armonie de
proză / Și de vers / [...] / De artă / Și eres -”.

„Nu sunt ce par a fi / Nu sunt / Nimic din ce-aș fi vrut
să fiu!”, dar învățând să ascuți tot ceea ce mișcă în
jur, să taci, să privești, să vorbești, în cele din urmă
„să clădești” (A XI-a poruncă) te resemnezi, te
redescoperi și găsești esența vieții tale asemenea
scriitorului Ion Minulescu, pe tine „Cel ce sunt!”

Cred că fiecare cititor al poeziilor lui Ion Minulescu
a aruncat o privire și-n universul său asemenea
marelui artist și a încercat o reorganizare a tot ce a
împrăștiat și-abandonat.

Ana-Cristina Popescu

Din iubire pentru glia străbună

Zilele acestea am îndrumat elevii clasei a VII-a spre lectura și studiul unei specii literare facultative, oda, aplicând trăsăturile acesteia pe opera literară „Patria română” a scriitorului George Coșbuc.

În ultimul timp, copiii, viitorul unei țări, nu mai sunt îndemnați să prețuiască locul din care s-au înălțat, nu mai sunt îndemnați să păstreze cu sfințenie valorile naționale. Timpul pare un râu vijelios care rupe totul în calea lui. Adulții uită să mai trăiască alergând după cele materiale spre a oferi un trai liniștit copiilor, sădindu-le în suflet ideea că totul în viață se rotește în jurul unei singure noțiuni, banul. Copiii îmbrățișează această idee și ajung asemenea păianjenului din fabula „Păianjenul și melcul” a scriitorului George Coșbuc, păianjen care-și țese pânza în case străine, e slugă în patria celui străin și crede că e bogat.

Melcul, înțeleptul din aceeași fabulă știe să se bucure de căsuța lui mică, să o apere și să o îngrijească. „Poți s-o țeși oriunde-ai vrea! / Tu trăiești în curți străine, / Însă eu am casa mea, / Este mică, văd eu bine, / Dar sunt singur domn în ea.” Această pildă ne este dată și de domnitorul Mircea cel Bătrân în poemul *Scrisoarea a III-a* a poetului Mihai Eminescu. El își apără sărăcia și neamul. E mulțumit cu ceea ce are, cu locul lui, patra lui, cu țărișoara sa frumoasă și bogată.

Orele de istorie sunt din ce în ce mai puține în școli. Tinerele vlăstare nu-și mai cunosc strămoșii și importanța noțiunii de patrie, de libertate. „Patria ne-a fost pământul [...] / Unde-a vitejit strămoșii.” Ei sunt ținuti departe de importanța vetrei strămoșești. Sunt îndemnați de acțiunile celor din jur să urmeze drumul păianjenului spre țări străine, și fie robi în patria altora orbiți de argintul trecător.

Prezentul vlăstarilor e patria lor „Patria ne e pământul [...] / Și ea sfântă să ne fie.” Așa cum își cunosc tatăl și mama trebuie să-și cunoască și patria. E datoria noastră să lăsăm urmașilor un loc sfânt, un loc al lor unde să se simtă liberi și fericiți. „Patria ne-o fi pământul / Unde ne-or trăi nepoții.”

Copilul orfan este asemeni frunzei răpită de pe ramura copacului mamă de vânt. Oscilează de la nord spre sud, de la est spre vest și nu-și găsește rostul, nu are rădăcini, nu poate să afirme că în acel punct e locul lui, e nucleul ce-i oferă protecție, stabilitate, că acel punct e sâmburele existenței sale.

Urmând exemplul înaintașilor, a celor ce au fost cândva un Mihai Viteazu, Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara etc. trebuie să „i dăm patriei române / Inima și viața-ntreagă.” pentru ca cei ce vor fi de același neam cu noi să fie fericiți și împliniți.

Copilul e bine să-și privească patria ca pe propria-i mamă, să plângă de dorul ei, dacă e plecat departe, să ingenuncheze și el asemenea eroului Dan din poemul „Dan, căpitan de plai” a scriitorului Vasile Alecsandri la reîntoarcerea pe pământul străbun și să sărute cu dragoste umerii țării sale, pentru că fericirea nu vine din cele materiale, din ceea ce este trecător ca un vânt năpraznic de toamnă, ci din cele spirituale. Fericirea e lumina dragostei, stabilității și libertății, e dreptul de a fi a fiecărei persoane.

În 24 ianuarie 2016 s-au împlinit 157 de ani de la Unirea Principatelor Române sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, în 1859. În multe zone ale țării a fost marcat evenimentul, dar au fost numeroase colțișoare în care 24 ianuarie a decurs asemenea unei zile banale ce a mai șters o secundă din eternitatea fiecăruia. Domnia lui Alexandru Ioan Cuza, deși scurtă, până în 1866, a pus bazele României moderne, iar Unirea Principatelor Române a fost primul pas spre Marea Unire din 1918.

Când nepăsarea va fi scuturată de pe ochii fiecărui român vor răsări flori și pe stâncile sterpe, iar libertatea, fericirea, demnitatea națională vor lumina în ființa fiecărui vlăstar al țării.

Imaginile sunt din incinta Muzeului de Geografie Literară, Oțelu Roșu, Caraș Severin.

Poezie

Ana Ghiaur

Convorbiri

Am întrebat râul:
“În ce limbă clipocești?”
“Dacă mă auzi, în limba ta.”
Am întrebat iarba:
“În ce limbă crești?”
“Dacă mă vezi, în limba ta.”
Am întrebat florile:
“În ce limbă înfloriți?”
“Dacă ne simți mirosul, în limba ta.”
Am întrebat păsările:
„În ce limbă ciripiți?”
„Dacă ne-nțelegi, în limba ta.”
Am întrebat stelele:
“În ce limbă străluciți?”
“Dacă ne privești, în limba ta.”
M-au întrebat peștii:
“În ce limbă te-ai născut?”
“În limba strămoșilor mei.”
M-au întrebat pădurile:
“În ce limbă ai crescut?”
“În limba părinților mei.”
M-au întrebat munții:
“În ce limbă ne vorbești?”
“În limba voastră,
Cea în care m-am născut
Și am crescut,
În care văd, aud și simt,
Cea în care curgeți, vă'nălțați,
Înfloriți și străluciți,
Limba celui ce vorbește
Românește.”

Printre ruine la Sarmiszegetusza

În ochiul de apă al fântânii
Se oglindește luna, vestală încărcată de ani.
În liniștea nopții se-aud călăreții,
Bătând la poarta cea mare-a cetății.
Vuieste amfiteatrul de larma mulțimii,
Stârnită de strigăte de luptă.
Animale slobozite-n arenă se năpustesc
Asupra celor ce-nfruntă moartea
Cu ochii larg deschiși.
În aerul înroșit de mirosul de sânge
Se-aud clopotele templelor
Închinat zeilor păgâni.
Se-ngână cu ele clinchet de sticlă

Topită-n cuptoare.
În gura fântânii, pe piatră, o fată
Își potolește setea dintr-un urcior.
Printre coloanele templelor
Răsună chiote de bucurie.
Învingătorii își împart comorile imperiului,
Păstrate cu grijă în camerele de tezaur.
Pe soclu, statuia împăratului se clatină,
La gândul că, peste sute de ani,
Cei născuți din jertfele celor căzuți
Vor pași printre ruinele palatelor,
Peste pietrele reci, tăcute, ale fostei cetăți,
Capitală vremelnică de provincie,
Vor mângâia resturile coloanelor
Rămase nesfârâmate,
Descifrând frânturile de inscripții
Săpate în piatra fântânii,
Cu gândul la cei îngropați sub ziduri,
Îngropate și ele de timp,
Mărturie a trecerii străbune
Prin pământul pe care calc acum,
Prin iarba mângâiată de razele soarelui la apus.
Cu ochii umeziți de roua depusă pe pietrele mute,
Pășesc cu grijă printre ruine,
Cu sufletul vibrând de secretele
Îngropate sub ele.
Mă trezesc sprijinită de gura fântânii,
Cu ochii la culorile vii ale florilor de câmp,
Suflete răsărite în fiecare dimineață
Printre ruine.

Pictură realizată de Daniel Mîrza,
Elev la Școala Gimnazială Nr. 3, Oțelu Roșu

Poezie

Ioan Vasile Indricău

LIMBA ROMÂNĂ

Limba Română trebuie respirată
cu fiecare bătaie a inimii.
Bucurați-vă toți, cei de aici
sau de oriunde,
de aerul înalt
al frumuseții Limbii Române.

Limba Română ați sorbit-o
cu primul supt de la pieptul mamei,
EA vă este în sânge și o aveți
veșnic în izvoare și în apele Dunării.
Bucurați-vă Români
de limpedele Limbii Române.

Limba Română se cere întinsă
pe felii din spice galbene de grâu,
Anafură în sfințite Altare.
Bucurați-vă toți, cei de aici
sau de oriunde,
de gustul Limbii Române.

Limba Română trebuie păstrată
în voi neconținut.
EA nu se vinde și n-are preț.
Români,
de aici și de oriunde în lume,
respirați, sorbiți și împărtășiți-vă
din Sfânta Limbă Română.

Sântem români

Strămoși avurăm pe Traian
și Decebal, un brav oștean,
români sântem și ne mândrim
cu limba dulce ce-o vorbim.

De ne-a fost greu sau mai ușor,
avem un grai și un popor
ce știe a spune „îmi e dor...”
sântem un neam nepieritor !

Simțim din plin c-avem putere,
cuvintele ne sânt de miere
cât timp ne știm pe lume-aduși
de Eminescu și Brâncuși ...

Lucia Elena Popa

Stea generoasă

Valsând pe valurile vieții
îți tai cărare-ntre popoare,
tu, Dunăre, fluviu semeț,
tu, maiestate sclipitoare.

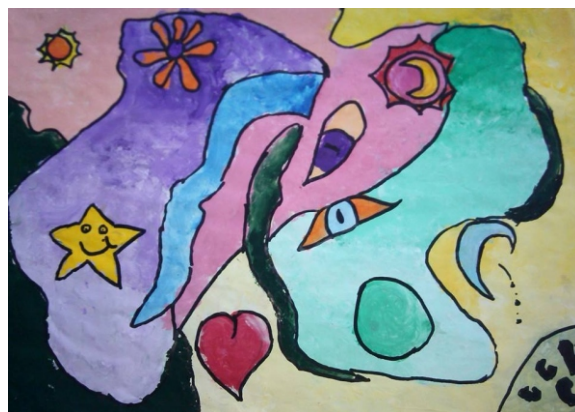
Se zbat în noi apele tale
sculptând destinele cu valuri,
așezi istoria-n legende
și crești speranțe lângă maluri.

În juru-ți se-mpletesc culturi,
Credințe prinse-n armonie,
pe unde-a fost lăcaș de zei,
timpul respiră măreție.

Viața, dragostea și dorul
petrec în ritmul apei tale,
te-nscrii mereu în zarea lor,
naști cugetări în marea-ți cale.

Te-ngână cântece pe unde
cu-aleanuri de îndrăgostiți,
te roagă dorul să le porți,
iar ei visează fericiri.

Tu curgi la vale hotărât,
poem al dorului de casă,
ci noi, aleșii dunăreni,
te preamărim, stea generoasă.

Pictură realizată de Alex Spînu,
Elev la Școala Gimnazială Nr. 3, Oțelu Roșu

Poezie

Maria Ieva

Din constelații

Suntem la fel, nimic nu s-a schimbat,
Tot mâini de vânt, cuvinte de lumină,
Dar gândurile azi se mai abat
La poarta nopților cu lună plină.

Se văd în noi mocnind păreri de rău
Și ngenunchem rugându-ne în beznă,
Mi-am fost adesea singur un călău
Cu lanțul răsucit pe după gleznă.

Din constelații auzim venind
La întrupare suflete celeste
Și lacrimile le-adunam zâmbind
Visând o lume care nu mai este...

Suntem la fel și totuși ne-am schimbat,
Cu ochii goi, cu mâinile de ceară,
Ne întrebăm: de ce ne-am întrupat
Dac-am știut că viața o să doară?

Cuvântul din lumină

Tu ți-ai zidit cuvântul din lumină,
Sau ți-ai zidit lumina în cuvânt?
Cât altă moarte așteptai să vină,
Să te aducă înger pe pământ?

În haosul tăcerii nemiloase
Avea singurătatea păr bălai
Și-n ochii ei, sub genele întoarse,
Se oglindeau grădinile din rai.

S-a înnoptat demult în Bucovina
Și buciul pe dealuri a tăcut,
Iar Cătălina își cunoaște vina,
O poartă vie-n pieptul ei de lut.

Tot fără soț sunt plopul de acasă
Și codrul legănă același dor,
Ne-nstrăinam de noi, dar nu ne pasă,
În veșnicie clipele nu mor.

Cât altă moarte așteptai să vină,
Să te aducă înger pe pământ?
Tu ai zidit cuvântul din lumină,
Și ai zidit lumina în cuvânt.

Am așteptat

Am așteptat ca macii să-nflorească
Căci am crezut c-am să-nfloresc și eu,
Dar s-a lăsat tăcerea îngerească

În bătaia penitei

Și mi-a vorbit în șoaptă Dumnezeu.

De primul vis, de prima sărutare,
Cu glasul mamei mi-a vorbit duios,
Mi-a povestit de lacrima ce doare
Și de suspinul omului frumos.

De gândul care sta să încolțească,
De zbuciumul ce îl simțeam venind,
El a trimis cocorii să-mi vorbească
Și mi-a adus în suflet un colind.

De zâmbetul copacilor în floare
M-a povestit în treacăt un vecin
Și, tot așa, din pură întâmplare,
Am cunoscut și clipele de chin.

Când s-a lăsat tăcerea pământescă
Și mi-a vorbit în șoaptă Dumnezeu,
Am așteptat ca merii să rodească
În primăvara sufletului meu.

Întreabă-mi cuvântul

Întreabă-mi cuvântul ce dor l-a născut,
Ce mână stingheră l-a scris într-o seară,
Când pâlpâia luna pe frunza de lut
Și se juca vântul c-un spic de seară.

Întreabă-mi cuvântul ce dor m-a durut,
Ce lavă fierbinte mi-a curs printre pleoape,
Când ploaia de vară-mi fura un sărut
Și stropi de iubire cădeau peste ape.

Întreabă-mi cuvântul ce dor s-a pierdut,
Ce zâmbete stinse și visuri deșarte
Își cheamă tăcerea spre-un alt început,
Spre-o altă iubire să-mpartă o moarte.

Mă vei cunoaște

Mă vei cunoaște poate într-un răstimp galactic
Sub clipa ce se-abate din drumul veșniciei,
Purtat de-același vis, de-același dor sălbatic,
Cu sevele ce urcă foșnind în rodul viei.

Când amurgiri de vise încep a se desprinde
Și viața în lumină apune să se nască,
Mă vei cunoaște poate când cerul iar s-aprinde
Și clipele vor plânge uitarea omenească.

Când steaua va renaște din apă, foc, țărână
Și zborul nemuririi iubirea îl învață,
Când soarele și luna vor merge mână-n mână,
Ne vom cunoaște, poate, o zi, un an, o viață...

Poezie

În bătaia peniței

Romeo Ioan Roșiiianu

Scrisoare despre pâinea de pe masa bunicii

IUBITO te-am rugat numai să-mi faci un loc călduț în liniștea ta albă și-n inima ta plină de dor speranța mea a plecat de o viață spre tine dar zorii târzii nu au prins încă de veste la marginea lumii pustii trupul meu sta de planton cu lupii tineri ai sângelui meu mărșăluiește neliniștea Iubito mă trag de mânecă spaimele copilăriei închid ochii și-n hăul crescut între vremi crește cât întunericul lumina de atâta privire fierbe-n mine spaima de moarte și-n pasul meu rătăcit către tine crește uitarea stă la dospit azima cerului printre norii de ploaie desculți se ascute seara Iubito amintirea bunicii frământând pâinea e cea mai caldă trăire a mea de când în colțul ochiului a reînflorit lacrima.

(Mai știi când în parcul pustiu păsări de vorbe s-au hrănit cu tăcerile noastre?)

Așa a fost Iubito când azima bunicii și-a mamei creștea sub prosopul țesut când aprindeam cu dragoste focul în soba cu plită când vreascuri de viață și timp se-ascundeau în cenușa din vatră ce gust avea Iubito pâinea aceea de țesut avea coaja mai rumenă ca emoția-n priviri așa mă doboară amintirile Iubito când mănânc de unul singur în bucătăria cu vedere la viață adun frimiturile în palmele umede și pe pervazul înserării le dau păsărilor cerului mierla și graurii care mi-au mâncat strugurii nu au mai venit parcă de o nouă veșnicie mi-e dor de privirile lor calde pe geam de tăcerea noastră Iubito și de pâinea bunicii mi-e dor de sora mea de frații mei și de jocuri pe care-am uitat să le mai joc.

(Mai știi că-n dimineața aceea ți-am cerut să mergi pe vârfuri să nu-mi trezești reveria la viață?)

Așa a fost Iubito am rupt din pâinea caldă și-am mestecat ce-a mai rămas din viața avută e greu aerul fără conturul tău despicând liniștea e grea liniștea netulburată de trecerea ta așa stau cuvintele înșirate-n poemul ce încă n-am scris așteptând binecuvântarea ta ca sufletele îngreunate în tinda bisericii joase așa a fost Iubito și când bunica mi-a zis că Dumnezeu se hrănește cu firimituri și că nouă ne dă toată pâinea n-am crezut Iubito dar n-am știut niciodată ce face ea cu firimiturile noastre nici eu nu știu ce faci tu cu clipele mele rămase Iubito acum cu trupul tău cu simțirile tale ce faci dar știu că-n marginea cerului bunica mea coace pâinea lui Dumnezeu pentru sfinți.

Alexandra Alfiri,
Șc.Gim. Nr.3, O.R.

Andreea Lingurar, Șc.Gim. Nr.3, O.R.

Alex Spînu, Șc.Gim. Nr.3, O.R.

Poezie

Valentin Busuioc

O taină

la cea dintâi înmormântare
am plâns și pentru prima oară
deoarece atunci când am întrebat unde pleacă
bădia
toți mi-au arătat cu privirea spre cer
iar eu credeam că-s mințit
văzând asta
mama a luat din colivă un bob de grâu
iar când mi l-a pus în palmă
am strâns pumnul fără să vreau
și minte mi-am adus aminte
cum toamna le îngropam
și grâului nu-i făcea rău pământul
ba mai strașnic îl înălța
pe urmă era din nou acoperit
de data asta cu un strat de zăpadă
precum pânza sicriului
iar vara când stăteam pe spate în lan
grâul mi se părea înalt înalt
întrucât printre spicele sale
norii albi abia mai treceau
și atunci doar scâmoșați
însă numai când a plecat și tata
am înțeles această taină
dar atunci nu am mai plâns
de vreme ce nici câinele
cel care l-a iubit cel mai mult
nu a făcut-o
mai mult
noaptea
taman când ni se arăta în vis
că tatei i se cerceta sufletul
pentru prima oară
câinele a rupt lanțul
a ieșit din ogradă
și până în zori i-a vegheat mormântul urlând
însă dimineața
auzindu-mă cum îl strigam disperat prin grădină
s-a întors acasă alergând fericit
de a stârnit tot colbul pe uliță
a sărit poarta
m-a trântit în iarbă și m-a lins pe față
că nicio lacrimă nu mi-a lăsat
dar nici eu lui
iar după felul în care m-a privit atunci
mi-am dat seama că și el a înțeles

fiindcă ochii noștri erau la fel de umezi
de triști
căci în ei noi îl vedeam pe tata
cum se îndepărta tot mai mult
până ce în valea plângerii
a început să coboare
încetișor încetișor
aidoma lacrimilor noastre
în coala asta de scris.

O aripă de cocor

o aripă de cocor m-am visat,
aripa stângă mai exact
venise iarna deja
iar eu nu mă mai lăsam dusă
închisă la culoare eram
și chiar dacă surata mea albă se camufla mai ușor
mie măcar îmi era cald
căci soarele mă alinta
din zori până-n seară
și așa a fost până când de undeva de departe
primul cârd a plecat către noi
atunci
dimpreună cu penele și sângele meu închegat
alicele
multe și căldicele
au fost lăsate să cadă
iar zăpezii în care s-au stins
atâta i-a mai trebuit
de vreme ce la umbra cocorului alb
ea de zile întregi se ruga
pentru o moarte ușoară.

Monografie

Ion Turnea

SATUL PEȘTERE, județul Caraș Severin - ÎNȚELEPCIUNE ȘI ETERNITATE

Precum cuvântul este o șoaptă dintr-o lume a nemărginirii amintindu-ne că nu suntem singuri și că dincolo de orice realitate înconjurătoare divinitatea ne copleșește vorbindu-ne despre taina veșniciei, tot așa statul este o rază caldă de înțelepciune și eternitate. Atâta înțelepciune se aude murmurând din inima plină de iubire a gliei strămoșești. Totul este atât de grăitor. Totul este atât de adâncit în misterul înțelepciunii. De la apa care plânge lustruind pietrele murmurând clipe ale eternităților ascunse de veacuri, la copacul ce zâmbește ochiului veșniciei naturi, până la țăranul ce adună în suflet florile de aur ale existenței, totul îți găiește despre înțelepciune și eternitate.

Înțelepciunea ia ființă din eternitate, iar satul le cunoaște în ființa sa pe aceste două mari taine prin sufletul său nemuritor, țăranul.

Țăranul a gustat eternitatea naturii. El a observat cum anotimpurile nu-și uită cursul lor firesc. A înțeles că soarele știe când să lase ochiul plecat în favoarea nopții. A priceput cum arborii își făuresc rădăcini puternice rămânând statornici în credința lor gliei străbune. A strâns în suflet jocul vântului, clipa florilor, blândețea ierbii, dansul găzelor. Adunând înțelepciune din soare, din primăvară, din rădăcină, din vară, din flori, din ape, din toamnă, de la vânt, de la iarnă și înțelegând din toate eternitatea omul simplu dar cu o inimă mare și cuget luminos și-a organizat propria lui viață, viață oglindită în icoana satului.

Icoana satului are în cromatica ei toată înțelepciunea adunată de țăranul român din natura veșnic vie. Astfel au luat ființă tradiții și obiceiuri. Au prins contur mituri și legende. Și-au făurit aripi îmbrăcate în vise și destine vlăstarii cei mai de seamă a țării noastre. S-a născut istoria locală având ca temelie rădăcinile puternice făurite de oameni cu suflet, de oameni legați de glia strămoșească precum arborii de inima pădurii, de aroma livezilor, precum apa de cursul ei, precum primăvara de dorul ei de a crea viață prin muguri și frunzuluițe, prin flori și colț de iarbă.

Satul este mereu tânăr atunci când vlăstarii îi poartă înțelepciunea mai departe. Atunci când vlăstarii își uită rădăcinile și pleacă la oraș, satul își pleacă ochii triști și îmbătrânește. Dar fie el tânăr, fie bătrân, satul este mereu veșnic, este locul de unde începe eternitatea, este locul de unde începi a descifra înțelepciunea.

În bătaia vântului trestia își pleacă fruntea smerită la pământ. Mulți ar putea spune că trestia bătută de vânt nu se mai ridică niciodată dar cum vântul și-a încetat reprezentăția trestia își înalță din nou fruntea biruitoare zâmbind cerului. Și jocul se repetă mereu până ce rămâne veșnic unită cu pământul sau nu își mai desparte vârful de lumina orizontului. Așa este și satul. Când vântul nu este prielnic rămâne vitregit de vlăstarii săi dar își adună din nou seva și alți vlăstari îi duc tradiția și înțelepciunea mai departe. Și mereu se regenerează până ce își poate ține fruntea sus mereu bucurându-se de lumina eternității sau în cazuri triste își pierde și ultimul vlăstar și rămâne plecat la pământ unindu-se cu acesta pentru eternitate. În ambele cazuri satul rămâne mereu același. În primul caz este plin de viață. În cel de al doilea este stins. În ambele cazuri este veșnic și îmbrăcat în înțelepciune. Despre veșnicia lui în primul caz vorbesc vlăstarii. Despre veșnicia satului în al doilea caz vorbește glia străbună, glia plină de înțelepciune ce ascunde în sânul ei oasele sfinte ale copiilor lui de odinioară.

Satul Peștere din mlădița verde de odinioară a ajuns să cunoască bătrânețea pădurilor de stejari presărate pe culmile munților. Tinerii și-au luat zborul spre oraș precum păsările călătoare își poartă pașii spre țări mai călduroase când toamna îmbracă natura. Ei au luat cu ei picături din înțelepciunea satului. Obiceiurile, tradițiile, cultura populară i-a însoțit în drumul lor.

Cu douăzeci de ani în urmă dacă priveai natura în care își scălda chipul localitatea Peștere nu puteai să nu-i observi zâmbetul plin de viață. Astăzi natura este înnorată. Copacii mângâiați în primăvară de o nouă viață sunt triști și singuri.

Mulți nepricepuți s-ar întreba cum pot arborii să fie triști? Ei nu înțeleg arborii, pentru că nu au reușit să pătrundă încă înțelepciunea. Cei care au pătruns adevărata înțelepciune se contopesc cu nemărginirea naturii și-i înțeleg sufletul. Copacii radiază a viață și fericire când omul îi mângâie privirea, când albinele îi culeg nectarul. Copacii sunt copleșiți de tristețe când omul se depărtează de ei, când albinele uită să-i mai viziteze.

Monografie

Cea mai mare durere este răceala omenească. Atunci ei se simt atât de singuri și atât de înnoșiți.

Am simțit tristețea și singurătatea copacilor, a ierbii, a florilor când am pășit de curând în localitatea Peștere. Toată natura localității bănățene își dorește ca omul să-i culeagă din nou înțelepciunea, să se încălzească iarăși sub soarele plin de pricepere a veșniciei satului.

Ați trăit vreodată un apus de soare? Ați simțit vredată un răsărit de soare?

Apusul soarelui este similar satului bătrân ce-și adună veșnicia din căldura vremurilor trecute. Un nimb scăldat în sânge se usucă într-un ochi de lumină. E atât de strălucitor la început, încât ochii nu pot să-i pătrundă puritatea din pricina focului divin. Mai apoi se retrage, devine tot mai puțin arzător până ce se stinge în văzduh asemenea flăcării unei lumânări mistuită de unda ușoară de aer sau de fitilul mărginit.

Satul bătrân se mistuie în apus și nu își mai găsește flacăra de odinioară. Plânge ca lacrima norilor ce îmbracă natura în umezeală și nu mai își mai poate găsi focul. Doar din când în când se zărește ca o umbră lumina de odinioară ascunsă în colțul uitat al veșniciei din spatele crucilor ce străjuiesc cimitirul însemnând glia sfântă a celor ce au fost cândva

lumină și continuă să fie în unirea cu veșnicia.

Răsăritul soarelui este sinonim cu speranța unei vieți îmbrăcate în lumină. Atâta bucurie cuprinde întreaga natură atunci când ochiul de lumină pare a se naște în văzduh, din munți, din câmpie, din mare, din pânțele de ape sau pământ.

Flacăra vieții prinde aripi și emană atâta energie binefăcătoare, încât totul i se supune ca unei binecuvântări.

Satul tânăr este asemenea răsăritului de soare. El înflorește ca bobocul de lumină scăpat din sânul văzduhului.

Mlădițele luminii, fiii satului, adună tot ceea ce e mai de preț și cultivă roadele pentru generațiile următoare așa cum soarele își țese fiecare rază și-și decorează cu migală fiecare scânteie de lumină și căldură.

Un sat niciodată nu apune după cum nici soarele nu apune decât pentru a ceda locul nopții, arcuindu-și în acest timp nimbul de foc pentru un răsărit mult mai luminos. Atunci când omul va înțelege facăra din sufletul satului, flacăra ce nu se mistuie nicicând, nici în ochiul celui mai pătrunzător apus, el, satul, își va aduna toate energiile luminii lui suflătești și va deveni mai viu decât a fost vreodată, prin prezent, prin trecutul său glorios și prin viitorul scăldat în laurii eternității.

Satul este sufletul țării atât de tăcut, de modest, de smerit și cu toate acestea atât de grăitor, de înălțător, de înțelept, de etern. Tăcerea satului ascunde înțelepciune. Glia satului poartă în pânțele istorie. Modestia satului a copt cele mai de preț vlăstare ale țării. Conștiința satului păstrează vie credința strămoșească, datini, tradiții și obiceiuri.

Oriunde te poartă pașii în această clipă de viață satul cu tainele lui te va însoți mereu și îți va călăuzi pașii. El îți va fi mereu un etalon în toate acțiunile tale.

Satul este mereu acel suflet care îți poartă pașii spre devenirea ta ca om. El își va picura mereu în ființa ta dorul după glia strămoșească și îți va încununa personalitatea cu nectarul înțelepciunii și eternității.

ISTORIA LOCALITĂȚII DE-A LUNGUL TIMPULUI

Orice început este atât de fascinant. El ascunde atâta unicitate, atâta înțelepciune. Nu există ființă omenească să nu-și dorească să descopere noutatea începutului unui lucru, mai ales dacă acel lucru se dovedește extrem de folositor. Aflându-i începutul îi descoperi cauzele și poți să-l perfecționezi. O să dau câteva mici exemple. Apariția tehnologiei moderne, a calculatorului, telefoniei mobile, aparaturii moderne utile în medicină etc. deschide dorința ființei umane spre cunoaștere, cercetare, dorința de a descoperii mai mult, mai util, mai benefic. Descoperirile în domeniul biologiei, chimiei, fizicii au ajutat mult omul de-a lungul timpului iar începutul acestor descoperiri deține cheia perfecționării lor. Apariția cuvântului, a primului alfabet, a tiparului, a ajutat omul în a-și transmite gândurile, sentimentele, descoperirile în domeniul științei, istoria, înaintașilor. Facerea lumii, apariția a tot ceea ce este viu a preocupat mereu ființa umană. Asemenea și existența unui popor, apariția lui, dispariția lui de-a lungul veacurilor unde a fost cazul a stârnit mereu curiozitatea învățaților de a cunoaște diferite civilizații și a culege tot ceea ce este benefic științei de la fiecare. Nu mai departe de tot ceea ce necesită atenție este și originea unei localități. Începutul este pentru fiecare o enigmă și nu există formă de viață să nu simtă plăcerea primei descoperiri. Albina e fascinată să descopere universul florilor, grădinarul începător este încântat să decopere miracolul ficărei semințe ce dă

rod, medicul e mulțumit să vină cu noi remedii pentru boli ce nu-și găsiseră până în acel moment leacul, profesorul e mulțumit a descoperi fiecare mlădiță și a-l ajuta să crească formându-și personalitatea, tânărul pătruns de sentimentul dragostei este atât de fericit când persoana dragă își deschide și ea sufletul față de el, geograful e încântat a pătrunde fiecare formă de relief, geologul e fascinat a descoperii taina globului terestru, istoricul și nu doar acesta ci oricare om, este deosebit de mulțumit atunci când află enigmele apariției unei așezări umane.

Satul Peștere, așezată pe malul drept al râului Timiș, județul Caraș Severin, la o depărtare de 20 km spre nord de Caransebeș își are originea numelui din configurația locului pe care este așezat. Terenul pe care a fost întemeiat satul este calcaros. Pe acest teren calcaros sunt săpate din vechime șase, șapte peșteri mari din care s-a extras odinioară minereu de fier și piatră de var, componente prelucrate înainte de căderea regimului comunist în România, anul 1989, la Oțelu Roșu (Ferdinand) și la Căvăran.

Pe timpul dominației austro-maghiare numele satului a fost Krassobardar, Peșterea Carașului.

În timp, străinii, oficialitățile vremii, care nu cunoșteau originea numelui satului și nici istoricul apariției acestuia pe un teren calcaros în care au fost săpate mai multe peșteri, au tradus în ungurește numele satului Peșterea, nu Peștere, pluralul geografic, de la cele șapte peșteri din hotarul comunal.

Încă din secolul al XVI - lea satul Peștere a fost menționat documentar însă ca proprietatea familiei Găman, familie care în acea vreme stăpâna Maciova, Calova, împreună cu alte sate și moșii.

În lucrarea *Krasso varmegye*, pagina 105, Pesty Frigyes ne arată că pe la mijlocul secolului al XIX - lea a stăpânit acest sat cu numele Peștere o familie din Vârșeț, Teodor. Din această familie, Teodor, familie curat românească, a provenit baronul Alexandru Raiadici, locuitor în Carloviț.

Baronul Radici, la sfârșitul secolului al XIX - lea și începutul secolului al XX - lea apare atestat ca stăpân peste destinele oamenilor din localitatea Peștere. Acesta a avut conacul în imediata apropiere a bisericii din localitate și a propus administrației locale și bisericești dar și credincioșilor să mute biserica, pe cheltuiala sa, jos, în șoseaua principală pentru ca să-și lărgască curtea castelului său. Populația s-a opus acestei propuneri și astfel biserica a rămas pe vechea ei poziție.

După cum am menționat mai sus este atât de spectaculos să descoperi originea unei așezări umane, de la descoperirea originii ei la evoluția acesteia de-a lungul timpului, schimbările suferite pe parcursul diferitelor perioade istorice.

După cum religia are ca scop, de la apariția lumii, partea spirituală a vieții, călăuzirea sufletului spre calea luminii veșnice, istoria este știința care se ocupă cu studiul societății omenești din cele mai vechi timpuri și până astăzi. Istoria studiază civilizații dispărute, trecutul unui popor, a unei nații, a unei așezări omenești. Ea descoperă evoluția acestora de-a lungul vremii, cultura, tradițiile, obiceiurile, schimbările suferite datorită situațiilor conjuncturale.

Ca orice așezare umană și localitatea Peștere își are istoria ei atestată documentar în diferite scrieri precum lucrarea *Krasso varmegye*, consemnări întocmite în ungurește, deoarece o bună perioadă de timp după cum s-a putut observa în cele menționate mai sus a fost sub dominație austro-ungară.

În anul 1577 localitatea Peștere a fost atestată documentar pentru prima dată, iar în anii 1751 - 1757 s-a menționat documentar că avea un număr de șaiszeci de case. În anul 1992 s-a consemnat că satul avea 298 de locuitori, iar în 2002 un număr de 264 locuitori.

Despre istoricul satului Peștere dar și al bisericii locului există un document și în arhiva parohiei Cuvioasa Paraschiva întocmit de preotul Bujor Borlovaș pe care îl atașez prin imaginile de mai jos.

CADRUL GEOGRAFIC AL LOCALITĂȚII PEȘTERE

Locul în care se află o așezare omenească a fost ales din cele mai vechi timpuri corespunzător nevoilor omenești. În epoca de piatră oamenii și-au găsit locuința în peșteri pentru a sta la adăpost de fiarele sălbatice, pentru a fi feriți de vicisitudinile vremii. Mai târziu așezările omenești au fost întemeiate pe terenuri fertile având ca scop agricultura, în apropierea unor râuri. Așezările omenești din zonele muntoase, deși socotite nefavorabile din punct de vedere a cultivării pământului au avut ca scop creșterea animalelor ca de pildă oieritul, permanența comuniune a locuitorilor cu natura. Mereu cadrul geografic a unei așezări omenești este o atracție turistică pentru iubitorii de frumos, de artă, de drumeții. Fiecare loc îți îmbogățește sufletul cu specificul lui.

O localitate situată într-un cadru geografic montan este un punct turistic foarte atractiv. Ea impresionează

prin măreția naturii împodobită de coline, livezi, munți împădușiți, ape repezi, pârauri și râuri, locuințe omenești ce păstrează tradițiile și obiceiurile din străbuni în arhitectura lor și săteni cu suflet mare de la care poți culege înțelepciunea populară.

Satul Peștere din Banatul montan, județul Caraș Severin s-a dezvoltat pe prima terasă a râurilor Timiș și Bistra. Această așezare omenească zâmbește răsfirată pe o colină prin casele ce îmbracă locul asemenea unor flori îmbodobite cu cele mai alese culori și petale. Indiferent de anotimp, Peștere își are parfumul său unic. Primăvara, omătul florilor din îngrijitele livezi ale localității îți catifelează sufletul cu fericirea unui colț de rai. Vara, prospețimea naturii vii împodobită de frunzișul verde și rodul fructelor, legumelor și cerealelor te înveșmântează în liniștea unei bogate mulțumiri sufletești. Toamnă este cea care dă esența arămiu - roșcată a unei așezări montane în timp ce iarna închide ochiul naturii oboseite de trudă încărcând-o energetic cu haina-i albă pentru primăvara viitoare.

SUPRAFAȚĂ, AȘEZARE, LOCALITĂȚI ÎNVECINATE

Peștere este un sat situat în partea de nord a județului Caraș-Severin, în Culoarul Timișului, la poalele vestice ale munților Poiana Ruscă.

Acest sat aparține teritorial și administrativ de comuna Constantin Daicoviciu, comună situată în extremitatea nordică a județului cu dezvoltare pe axa NE - SV, pe raza de polarizare a Municipiului Caransebeș, al doilea oraș ca mărime al județului Caraș Severin. Comuna este compusă din șase sate: Constantin Daicoviciu (Căvaran) - reședința comunei, Zăguzeni, Prisaca, Mâtnicul Mare, Peștere și Maciova. Această comună are suprafața administrativă totală de 13.022 ha, 4.633 ha suprafață agricolă iar 8.389 ha include fondul forestier. Comuna Constantin Daicoviciu este strabatută de drumul european E 94 (București-Timișoara-Belgrad), precum și de drumurile județene 16 și 19. Paralel cu drumul european trece și magistrala feroviară București-Timișoara. Suprafața totală ocupată de satul Peștere în raport cu suprafața comunei Constantin Daicoviciu (Căvaran) este de 169,78 ha, suprafața zonală a locuințelor și a grădinilor este de 49, 52 %, suprafața zonală unit. util. publicului 2,60 %, suprafața zonală prod. dep. g.c. 4, 65 %, suprafața zonală verde dedicată sportului este de 2, 00 %, suprafața circulație rutieră 23,16, % iar suprafața pentru circulația feroviară nu există.

Satul Peștere, o frumoasă așezare înființată pe o colină, își are hotarul peste dealuri cu livezi de pomi fructiferi și la șes până în hotarul satului Prisaca.

Sinova și Valea Caprei sunt afluenți ai râului Timiș ce mărginesc satul, Sinova înspre răsărit (est), iar Valea Caprei spre apus (vest).

Localitățile vecine satului Peștere sunt Prisaca și Mâtnicul Mare la sud, la răsărit (est) se învecinează cu Maciova, la apus (vest) cu Căvaranul numit ulterior Constantin Daicoviciu după numele istoricului Constantin Daicoviciu iar în partea de nord limita satului Peștere este dată de dealurile piemontane ale Masivului Poiana Ruscă.

Față de Municipiul Caransebeș, satul Peștere, situat pe malul drept al râului Timiș, se află la o distanță de 20 km.

Spre localitatea Peștere se poate ajunge de pe drumul european E 94, din dreptul localității Constantin Daicoviciu, pe un drum împietruit DJ 680. Peștere se află la o distanță de aproximativ 3 km față de comuna Constantin Daicoviciu.

Alte traseuri prin care se poate ajunge în frumoasa localitate montană Peștere se află între Municipiul Caransebeș și orașul Oțelu Roșu, prin satele Obreja sau Iaz. Între comuna Obreja și satul Peștere este o distanță de aproximativ 8 km iar traseul este următorul: Obreja - Ciuta - Maciova - Peștere. Între satul Iaz ce aparține teritorial de comuna Obreja și satul Peștere este o distanță de aproximativ 7 km iar traseul este următorul: Iaz - Ciuta - Maciova - Peștere. Între localitatea Maciova și Peștere este o distanță de aproximativ 2 km.

Satul Peștere este avantajat prin situarea lui într-o zonă mirifică, pe un teren înalt, o colină împodobită de livezi și de păduri, o colină înmiresmată de apele repezi și cristaline, o colină străjuită de munții pe chipul cărora citești înțelepciunea eternității.

Romulus Frîncu

Din trecutul comunei Băuțar: Satul Bucova, județul Caraș Severin

Deși astăzi este inclus în județul Caraș-Severin, satul Bucova nu face parte din Banatul Istoric. Totuși, influențele culturale ale Banatului de Munte au fost foarte puternice, așezarea fiind, de facto, bănățeană.

Satul Bucova, având înțelesul de „loc cu fagi” sau „făget”, este menționat sub forma „fluvium vulgo Bokuvavize vocato”, anume Valea Bucovei, cu același prilej, constituind un crâng al Băuțarului medieval. Ca așezare propriu-zisă, satul apare consemnat însă abia în anul 1495, „Possessio Bwkowa” figurând, la acea dată, ca moșie cumpărată, în patrimoniul funciar al acelorași Căndești hațegani.

Prima știre despre existența unei organizări bisericești propriu-zise ne parvine însă abia de la finele secolului al XIV-lea. În hotarul satului dispărut Remetea (Rimetea) termen derivat, pe filieră slavă, din latinescul „eremita” sau din grecescul „ἐρημίτης”, având înțelesul de „singuratic”, veche vatră a localității Bucova, era consemnat, în același document din anul 1390, toponimul maghiar „Kethremethege”, în traducere „Dealul celor doi pustnici” (azi Dealul Florușu). Din păcate, astăzi nu se cunoaște nici locația exactă, nici durata existenței acelei sihăstirii. Se bănuie doar că politica antimonahală promovată de Reforma protestantă a provocat, cândva în cursul secolului al XVII-lea, dispariția sa. Între „claustrele și mănăstirile” hațegane, menționate tangențial într-un act de danie al nobililor Kendeffy, urmașii maghiarizați și calvinizați ai Căndeștilor de Râu de Mori, din 3 aprilie 1579, figurează, posibil, și acest așezământ monahal de tip idioritmic.

Data fiind extensiunea posesiunilor cunoscutei familii ortodoxe hunedorene și dincolo de „Poarta” Transilvaniei, eventualitatea implicării ctitoricești a membrilor acesteia în ridicarea unor lăcașuri de cult modeste pentru propriii supuși ar trebui neapărat luată în calcul. Din păcate, alte știri „medievale”, privitoare la sat, nu s-au păstrat. Absența informațiilor și-ar găsi explicația în tradiția locală, potrivit căreia, „în vechime [secolul al XVI-lea n.n.], a fost aici un sat cu numele Remetea, ai cărui locuitori însă, de groaza turcilor și a hoților, au părăsit acest loc expus la prădăciuni și s-au așezat lângă Timișoara, formând satul numit și azi Remetea. Pentru îngrijirea locului rămas pustiu, proprietarii au pus un gornic cu numele Mihai, de la care se trage familia Gorniconi. Cu timpul, au mai venit și alte familii de prin satele apropiate, ca Albuleștii din Grădiște [azi Sarmizegetusa, jud. Hunedoara n.n.], Mestecănenii din Mesteacăn [comuna Răchitova, jud. Hunedoara n.n.] și cinci familii chiar din Bulgaria. De la acestea se trag familiile Ionești, Vasiloni, Mihăiloni, Giorgioni și Bugariu. Următorii acestora au alcătuit satul Bucova, numit așa după o vale cu acel nume.”

Biserica

Parohia Bucova ar fi luat ființă, potrivit istoriografiei greco-catolice, la mijlocul secolului al XVIII-lea, însă abia în anul 1790 obștii locale i s-a rânduit un preot permanent. Ca lăcaș de închinăciune a fost folosit un edificiu contemporan din bârne, menționat doar în tabelele conscripției Buccow din 1761-1762. Între 1847 și 1853 s-a înălțat o altă ctitorie, mai trainică, din piatră. În urma vizitei canonice efectuate în localitate la 20 decembrie 1852, vicarul Ștefan Moldovan nota următoarele detalii: „Poporul, încă de înaintea revoluțiunii, s-au fost apucat ca să redice biserica de zid cu tărle și turn, proporționată, și aceea o au și isprăvit până sub acoperiș și turnul l-au redicat până la ferești și acum e acoperită cu șindilă și cerimile sus sunt gata din bârne mare, încât, la primăvara viitoare, cu ajutorul lui Dumnezeu, se va și fini [...]. Hramul bisericei este «Sfântul Dimitrie» și acesta va rămâne și la cei nouă. Biserica cei nouă are în lungime 9°, în lățime 4°. Iar cintirumul ei are de cătră răsărit 20°, de cătră apus 28° și în lungime 36°. Însă în vechime nu au fost așa, ci, după combinațiunea spuselor bătrânilor, s-au aflat cum că terenul Bucovei, în secolul al 15-lea și al 16-lea, au fost numai loc de pășune, însă, pe rând, s-au făcut lăcașe fixe, cărora s-au adaos și familii din Țara Românească venite, așa încât, pe la mijlocul secolului trecut, fiind afiliați la Zeicani, s-au îndemnat ca să-și clădească biserica de lemn de față și, pe la 1780, o au ornat cu icoanele de lemn principale, iar parohul ordinar s-au așezat aici numai la anul 1790”.

La 26 aprilie 1885, protopopul Avel Pop Bociat constată, cu îngrijorare, că „biserica este spațioasă și bine

Monografie

împodobită; s-a așteptat însă mai multă curățenie externă, căci trăsăturile de paingine, spânzurate pe pereții afumați, atestă nepăsarea curatorului și indolența culpabilă a crâșnicului, cari și-au primit reprobarea meritată. Podirea bisericei cu scânduri în locul pardoselei cu lespezi neregulate, ținerea în curățenia cuvincioasă prin văruire și depărtare a orice necurățenie strâns s-a demandat. Acoperișul bisericei este de tot defectuos, așa încât o ploaie torențială ar cauza chiar întreruperea oficiului sacru și depărtarea poporului din casa Domnului, ceea ce ar contribui mult la scăderea și răcirea simțului religios al poporului, carele, de altmintea, e prea dispus a jertfi obolul său pentru sfânta biserică. Cămăterul e neîngrădit și scormonit de râmători.”

Lăcașul de cult actual, cu hramul „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie”, este o construcție solidă din piatră și cărămidă, de plan dreptunghiular, cu absida semicirculară a altarului nedecroșată; la acoperiș s-a utilizat tabla. Edificiul, renovat în anii 1971, 1988, 1993, 1999 (adosarea pridvorului închis scund) și 2004-2006, a fost împodobit, în cadrul ultimului șantier, cu o frumoasă frescă, ostenitor fiind pictorul local Ioan Albulescu. În 1948 lăcașul a trecut în administrarea Bisericii Ortodoxe Române. Casa parohială veche, din anul 1911, a fost înlocuită cu cea de astăzi în 1960.

Numărul păstoriților a fost mereu în creștere. Astfel, în anul 1811, conscripția vicarului Chiril Țopa înregistra 73 de familii, însumând 375 „suflete”. În 1842, la „Bukova, parochia antiqua”, cu „ecclesia ad S. Demetrium”, cei 828 de credincioși erau păstoriți de „parochus Joannes Bugari”. Un deceniu mai târziu, „poporul Bucovei numără 143 numere de casă și 170 familii, cu 530 bărbați și 490 femei sau, în sumă, cu 1.020 anime.” La 23 noiembrie 1853, Parohia unită Bucova, aflată în componența nou-înființatei Episcopii Greco-Catolice a Lugojului, avea 1.016 enoriași, toți români. În anul 1858, obștea crescuse la 1.083 de persoane. Potrivit „Șematismului” din 1868, cei 1.020 de credincioși care formau „Parochia” unită Bucova erau deserviți liturgic de o singură biserică, cu hramul „S. Demetriu”, în care slujea preotul Ioan Albulescu. Registre matricole „existunt ab anno 1824”. În ceea ce privește școala, cu toate că avea statutul de „provisoria”, în ea învățau 120 de „scholares”. În anul 1877 au fost înregistrați 1.336 de enoriași. În 1903, numărul greco-catolicilor ajunsese la 1.410, din totalul de 1.451 de locuitori; ortodocșii erau doar 20.

Recensămintele civile din anii 1857, 1880, 1900, 1910 și 1930 întregesc și ele tabloul confesional al Bucovei. Între uniți figurează, de asemenea, ȧiganii. Obștea „greco-răsăriteană”, mai numeroasă decât în celelalte două parohii, a rămas minoritară; celelalte culte sunt nereprezentative din punct de vedere numeric.

Bucova 1850 1857 1880 1900 1910 1930

Total populație 1.024 1.086 1.368 1.457 1.571 1.526

Români 978 1.083 1.250 1.412 1.409 1.354

Ortodocși 0 0 8 31 18 102

Greco-catolici 1.024 1.083 1.337 1.379 1.475 1.379

La recensământul din 1941, satul număra 1.500 de persoane, dintre care 1.495 se declaraseră români (între aceștia fiind incluși și ȧiganii). Raportul confesional, neprecizat, n-a suferit, probabil, modificări majore.

Lista preoților din localitate este bogată: Nicolae Ȧarină (c.1765-1790), Nicolae Albulescu sen. (1790-1807), Nicolae Albulescu jun. (1807-1855), Ioan Albulescu (1855-1870), George Albulescu (1871-1890), Iustin Ȧarină (1890-1900), adm. George Albulescu (1900-1901), Iustin Bora (1901-1930), Vasile Berinde (1930-1950), Dionisie Iavorschi (1950-1954), Macu Cuzmanovici (1954-1957), Trandafir Silvășan (1957-1990), Petru Turnea (1990-1999), Petru Vanvulescu (1999-2001), Sebastian Horgoș (2001-2003) și Adrian Socaci (din 2003).

Școala

Prima mențiune a școlii din satul Bucova datează din anul 1795, când frecventau cursurile școlare trei băieți și zece fete, limba de predare fiind limba română. Numele primului învățător care s-a păstrat este al preotului Ion Albulescu, care a funcționat între anii 1850-1855. I-au urmat Rusalin Albulescu (1858-1861), iar între anii 1861 și 1913, învățătorii Ioan Pantea, Ioan Bernat, pr. Iustin Ȧarină, Ioan Itul, Dumitru Recean, Remus Aglicer, Augustin Pop Bociat, Valeriu Rusu și George Bota.

Monografie

Școala din satul Bucova a fost școală confesională unită, activitatea acesteia desfășurându-se sub conducerea preoților din localitate.

Din anul 1878 cursurile școlare s-au desfășurat într-un edificiu de piatră ridicat pe spesele comunității bisericești, concomitent sporind și numărul elevilor care frecventau cursurile școlare (139 școlari).

În 1909 s-a deschis, într-o casă închiriată, încă o școală, la care au predat Valeriu Rusu și Candin Gliga. În ambele instituții de învățământ au studiat, deopotrivă, elevi uniți și ortodocși.

În anul 1911 s-a deschis o a doua școală pentru romi, unde frecventau cursurile un număr de 53 de copii din 191 de copii de vârstă școlară.

În perioada interbelică a continuat să se acorde o atenție deosebită învățământului de la sat. În anul 1924 frecventau cursurile Școlii primare din satul Bucova un număr de 93 de elevi, repartizați în 4 clase, sub conducerea directorului școlii, Ion Groj.

Numărul copiilor care frecventau cursurile școlare va crește simțitor, ajungând la 210 elevi în anul 1932.

Școala primară de stat din satul Bucova a funcționat în edificiul fostei Școli primare confesionale (greco-catolice), fiind constituită din 3 săli de clasă, o cancelarie și locuință pentru director. Pe lângă școală funcționa și o cantină școlară, dispunând de un fond de 7.000 de lei, în care luau masa 20 de elevi.

În baza Legii învățământului din anul 1948, care își propunea să lichideze analfabetismul, și școala din Bucova a organizat cursuri de alfabetizare.

În anul 1960, Școala elementară de 4 ani s-a transformat în Școala de 7 ani, cu 74 de elevi înscriși în ciclul primar și 27 de elevi înscriși în prima clasă de gimnaziu. Din anul 1964, școala devine școală generală de 8 ani, iar cu data de 01.09.1966 școala dispune de un local nou, cu 8 săli de clasă, având o suprafață totală de 920,59 m.p., efectivele de elevi fiind în jur de 130.

Să mai spunem că, din 18 decembrie 1908 până în 27 mai 1978, prin Bucova trecea singura cale ferată cu cremalieră din România.

O raritate tehnică feroviară abandonată: calea ferată cu cremalieră Bouțari Sarmisegetusa

Depresiunea Văii Bistrei, spre Hațeg, între anii 1898 și 1908 s-a construit calea ferată care lega Caransebeșul de Hațeg, adică, de fapt, uzinele din Reșița de cărbunele din Valea Jiului, reducând drumul acestuia cu mai mult de 300 de kilometri.

Construirea căii ferate de la Caransebeș la Subcetate a fost posibilă prin crearea la Cluj, în 1894, a Societății Căilor Ferate Locale Caransebeș Hațeg, condusă de deputatul Pogany, și cu fonduri colectate de la diferite societăți, dar și de la localnici (comitatele Hunedoara și Caraș-Severin). De altfel, din cei 76 km, cât însuma toată calea ferată construită, 42 km aparțineau Comitatului Hunedoara și 34 km Comitatului Caraș-Severin.

Construirea propriu-zisă a început în primăvara lui 1905 și, după trei ani de eforturi, calea ferată Caransebeș Subcetate a fost deschisă, la două date diferite, în funcție de terminarea lucrărilor: Caransebeș Bouțari, la 12 noiembrie 1908, și Bouțari Subcetate, la 18 decembrie 1908.

Construcția a fost realizată de antreprenorii Mandl, Hoffmann & Quittner, costul întregii linii fiind de 7,5 milioane de coroane.

Între 1908 și 1919, această cale ferată, proprietatea unei societăți private, a fost exploatată de Căile Ferate Maghiare (MAV).

După Unire, în conformitate cu prevederile Tratatului de la Trianon și a legilor române, calea ferată Caransebeș Subcetate a fost preluată în întregime de administrația CFR și, prin cumpărarea acțiunilor, CFR a devenit și proprietara liniei.

Monografie

În bătaia peniței

Peisajul înconjurător pe care îl străbate această cale ferată este de o rară frumusețe: vegetație bogată, susur de ape cristaline și animale mici de pădure nu prea tare speriate de... civilizație.

Linia ferată între Bouțari (425 m alt.) și Zăicani (569 m alt.), prin Porțile de Fier ale Transilvaniei (692 m alt.), avea o declivitate de 50 mm/m. Pentru a putea fi parcurs de locomotivele cu abur clasice, la această cale ferată s-a adaptat sistemul de „linie ferată cu cremalieră”, tip Abt. Deoarece raza de curbură maximă în zona cu cremalieră pe secția Caransebeș Subcetate era de 250 m, panta maximă în zona cu cremalieră era de 50 mm/m, iar maximul întâlnit pe căi ferate normale este de 40 mm/m, locomotivele ce urmau să fie introduse trebuiau să îndeplinească două condiții: ampatament mic și sistem cu cremalieră.

Acesta a fost punctul forte și examenul cel mai greu pentru proiectant și executant. Se cunoștea din experiența constructorilor feroviari europeni din Germania, pe linia Blankenburg Tanne (1885), din Elveția, pe liniile Furka Oberalp și Brienz Rothorn (1892), din Austria, pe linia Eisenerz Vordernberg (1891) sau din Ungaria, pe linia Erdőköz Zólyömbrezó (1896) soluția de a ajuta la creșterea aderenței locomotivei prin roți dințate, montate în interiorul roților obișnuite de locomotivă, care să se „îmbuce” cu o „șină” dințată, numită cremalieră.

Cremaliera

Invenția aparține unui inginer elvețian, Roman Abt, și a fost lansată în anul 1882, constând în două sau trei lame metalice dințate, alăturate, montate în axul căii și ai căror dinți sunt decalați. Fiecărei lame dințate îi corespunde o roată dințată a mecanismului locomotivei, astfel încât angrenarea este continuă și mult mai lină.

Pe aceste linii dotate cu cremalieră s-au utilizat aproape exclusiv locomotive cu aderență mixtă, cu două mecanisme motoare distincte, roțile motoare de simplă aderență fiind acționate de un mecanism exterior, iar cele dințate de unul interior, distinct.

În anul 1908 a fost construită de Wiener Lokomotivfabriks AG, Floridsdorf, o serie de 7 locomotive, special pentru linia Caransebeș Subcetate.

Pe porțiunea cu cremalieră, viteza comercială a trenurilor de marfă era de 12 km/h, cea a trenurilor de persoane de 8 km/h, iar tonajele trenurilor erau reduse 150 tf pentru trenurile de marfă și 50-70 tf pentru trenurile de persoane.

Sistemul adoptat reducea mult din capacitatea de transport a secției, ceea ce a determinat pe mai mulți specialiști feroviari să-l considere inoportun. Reputatul inginer M. Tudoran a calificat de aceea soluția adoptată în anul 1908 drept o aberație tehnică și în anul 1941 a propus renunțarea la acest tip de cale ferată, în favoarea unei variante ocolitoare a cumpenei de ape, pentru a se desființa porțiunea cu cremalieră, lucru ce nu a mai fost realizat, deoarece soluția a fost considerată nerentabilă, în anul 1978 renunțându-se la calea ferată dintre Subcetate și Bouțari.

În continuare, legătura între Valea Jiului și Bazinul Banatului s-a realizat pe alte relații, mai avantajoase și mai eficiente.

Monografie

În bătaia peniței

Simona Petronela Mîțu

Morile de la Rudăria, județul Caraș Severin

Eftimie Murgu, o comună situată pe Valea Almăjului din județul Caraș Severin, o zonă înconjurată de Munții Aninei, Munții Semenici, Munții Almăjului și Munții Locvei, este renumită pentru „cel mai mare complex de mori de apă din sudul Europei: Parcul Mulinologic Rudăria, recent restaurat sub patronajul Muzeului Astra din Sibiu.”¹ Localitatea Eftimie Murgu ce poartă numele revoluționarului pașoptist Eftimie Murgu, născut în acest loc pitoresc, a purtat cu ceva timp în urmă numele râului pe a cărui mal își are vatra, Rudăria. Complexul de mori de apă este cunoscut sub numele de Morile de la Rudăria.

„De pe șoseaua dintre Anina și DN 6 (E 70), ce taie Valea Almăjului pe direcția NV-SE, un drum comunal iese la mijloc și însoțește în amonte râul Rudăria, spre sălbăticia Munților Almăjului.”² Drumul spre Rudăria este o splendoare, însă miracolul își găsește deplinătatea în localitate. Morile asemenea unor căsuțe mici de lemn ce își etalează chipul de-a lungul râului înconjurate de vegetație și acompaniate de râul ce cade zgomotos peste pietre te invită într-o lume plină de magie. În aceste căsuțe localnicii macină cereale (porumb, grâu etc.) utilizând tehnica măturării pe piatra morii, ca acum o sută de ani. Făina obținută prin această tehnică este mult mai gustoasă decât cea obținută prin măcinarea cerealelor în morile ce funcționează cu ajutorul electricității.

Localnicii își așteaptă rândul la moară, își prind rând, după care macină cerealele.

Morile de apă au fost folosite încă de pe vremea dacilor. „Obiceiul rudărenilor de a-și măcina cerealele în construcții de lemn cu instalații speciale pare să dăinuie dinaintea secolului al XX-lea. Astfel, în 1772, în Rudăria sunt consemnate 8 mori. În 1874, aici existau până la 51 de mori, dar din cauza marilor inundații din 1827, 1941 și 1955, dintre acestea s-au mai păstrat doar 22.”³

Fiecare moară are un nume, numele celui ce a construit-o sau un nume considerat potrivit de proprietarul acestuia ca de exemplu Moara de la Tunel, Moara Trăilonea.

Morile de la Rudăria sunt un adevărat muzeu în aer liber ce merită vizitate.

Note:

1. <http://www.descopera.ro/descopera-in-romania/9835110-morile-de-apa-de-la-rudaria-locul-unde-se-macina-timpul>
2. [Http://www.descopera.ro/descopera-in-romania/9835110-morile-de-apa-de-la-rudaria-locul-unde-se-macina-timpul](http://www.descopera.ro/descopera-in-romania/9835110-morile-de-apa-de-la-rudaria-locul-unde-se-macina-timpul)
3. [Http://www.lapensiuni.ro/ro/extra/morile-de-la-rudaria---o-minune-istorica-170](http://www.lapensiuni.ro/ro/extra/morile-de-la-rudaria---o-minune-istorica-170)

Tradiții

Romulus Frîncu

Bradul și „Cântecul Zorilor”

Printre gugulanii din satele muntoase ale Banatului, cultul morților se păstrează ca în urmă cu mii de ani. Moartea unui tânăr necăsătorit înaintea manifestării plenare a căsătoriei și a procreării era privită ca o încălcare a ordinii firești din ciclul vieții, ca o eroare în desfășurarea firească a vieții, ce trebuia reparată prin acte rituale. Astfel, înmormântarea unui tânăr care a murit necăsătorit se transforma într-o nuntă postumă.

La înmormântare, pentru morții nenunțiți sau nelumiți adică pentru cei care au murit necăsătoriți se făcea un brad, însemnul căsătoriei. Bradul împodobit ca de nuntă era un substitut al soțului (sau al soției) postume. Însă bradul nu avea numai semnificația de nuntă postumă. El putea să fie și înlocuitorul mortului, un substitut care rămânea în lumea celor vii, pe groapă. E un însemn al celui dus de tânăr. E și un cod cumva. Era de ajuns ca, intrând în cimitir, pe anumite gropi să vezi un brad. Nu aveai nevoie să citești nimic și știai că acolo e înmormântat un tânăr.

În comuna Băuțar, nouă feciori trebuiau să plece la pădure, cu un topor, ca să găsească un brad frumos și rotund. Când găseau un brad pe care voiau să îl taie, fiecare dintre ei dădea o dată cu toporul în copac și, dacă nu cădea din nouă lovituri, ei alegeau altul. Aduceau acasă numai bradul ce cădea din nouă lovituri. Bradul însuși moare ca să ajungă să fie substitutul omului mort.

Când era adus în gospodăria mortului, bradul era cărat cu vârful înapoi (spre pădure), așa cum și mortul era scos din casă cu picioarele înainte. Când ajungeau cu el acasă, femeile cântau „Cântecul bradului”. El era apoi împodobit cu fructe, batiste, lână, hârtie colorată, turte dulci, panglici, era dus odată cu mortul la cimitir și se înfîșea în mormânt, la cruce.

Înainte de înmormântare, în fiecare dimineață, când se crăpa de ziuă, câteva femei bătrâne din sat îi cântau mortului la fereastră, iar apoi în casă, cu fața spre răsărit, „Cântecul Zorilor”. Conținutul tematic al acestuia este precreștin, fiind o invocare adresată zorilor, probabil o reminiscență a străvechii invocații către soare, ca acesta să-și întărească „revărsatul” până ce mortul va fi pregătit cu toate cele necesare pentru lumea spre care călătorește.

Acest cântec funerar al zorilor este sublimarea poetică a practicilor menite să îl ajute pe om să ajungă pe lumea cealaltă, având rolul de a-l iniția pe mort pentru lumea de dincolo. Îl strigau pe nume pe mort și îi dădeau sfaturi despre ce să facă pe tărâmul celălalt. Mortul este însoțit prin cântecul bocitoarelor, pas cu pas, pe drumul către lumea cealaltă, și sfătuit de aici, din lumea noastră, să nu o ia la stânga, să o ia la dreapta, să nu se sperie de lup, să se împrietenească cu câinele, să treacă apa, și așa mai departe.

„Cântecul Zorilor” era răspândit cam în aceleași zone ca și „Cântecul Bradului”, respectiv în partea muntoasă și deluroasă a Banatului, în Hațeg și în Ținutul Pădurenilor, încadrându-se în seria riturilor de despărțire a defunctului de comunitate. Străvechiul motiv al invocației către soare, „Cântecul Zorilor”, se aude azi tot mai rar.

În Băuțar, cântecul suna cam așa: „Zori, dalbe surori/ De ce n-ai zorit/ Ș-astă dimineată/ Ca ieri dimineată?/ Noi am fi zorit/ Num-am zăbovit/ Pân-am despărțit/ Tată de copii/ Cântă un cocoș gai/ Din poartă de Rai/ Haida, dragă, hai/ Îngerii te-așteaptă/ Să te scrie în cer/ În cerul cu mese-ntinse/ Și cu făclii aprinse”. Acest cântec nu s-a mai cântat de vreo treizeci de ani, iar în Bucova, oamenii confundă „Zorile” cu bocitul pe mormânt.

Vergelatul

Mai demult, viața avea o cu totul altă rânduială: tradițiile erau ținute cu sfințenie, fiind transmise din

Tradiții

În bătaia peniței

generație în generație, se respectau vorbele bătrânilor fără pic de împotrivire și toate bucuriile și necazurile trebuiau urmate după tradiție, oricât de neînsemnate ar fi fost. Astfel, de la naștere și până la moarte, omul trece prin anumite etape care nu au cum să fie sărite și, pentru fiecare etapă, este un obicei, o tradiție care se păstrează cu sfințenie.

Noaptea dintre ani este considerată de tinere momentul prielnic pentru a cere ajutorul divinității în aflarea ursitului. Unul dintre cele mai vechi obiceiuri care se petrece în seara de Anul Nou este „Vergelatul”. Un obicei străvechi, care este practicat și în zilele noastre, la fel ca și în trecut, pe Valea Bistrei.

Obiceiul mai este cunoscut și în alte zone, sub numele de „Vergetul”, care se desfășoară în noaptea de Anul Nou, la „Sânvăsâi” (la Sfântul Ierarh Vasile cel Mare, sărbătorit la 1 ianuarie). Este un obicei venit în pregătirea unei nunți, a vieții de familie, un fel de ursit, în care cei care îl practică cred fără îndoială.

În ajunul Anului Nou, fetele nemăritate merg la o femeie mai în vârstă, pentru a fi „vergelate”, adică, pentru a li se „povesti” viitorul. Ele se adună într-o casă, acoperă ferestrele, pentru ca ritualul lor să nu poată fi văzut de nimeni și, împreună cu o femeie bătrână, care are „darul ursitului”, încep „Vergelatul”.

Aici, gazda așază pe o masă șapte farfurii sub care pune o bucată de pâine, un piaptân, un pahar, un cărbune, o oglindă, bani și o farfurie sub care nu așază nimic. Apoi, fetele părăsesc camera și sunt chemate, pe rând, să își afle soarta, în funcție de obiectul care se află sub vas. Fetele își aleg fiecare câte o farfurie, iar cea care găsește pâinea se va mărita după un tânăr harnic, cea care găsește oglinda după un tânăr frumos, cea care găsește piaptânul după unul colțat, cea care ridică paharul după unul băutor, cea care ridică banii după unul bogat, cea care găsește cărbunele după unul negricios, iar cea care ridică farfuria goală nu se mărita în anul care urmează.

Fetele sunt duse apoi în grădina femeii cu pricina, legate cu o „brăcire” sau cu un batic la ochi, și fiecare trebuie să-și aleagă un par și să-l lege cu un șnur răsucit, din lână, pregătit anterior. După legarea parilor, fetele se dezleagă la ochi și li se „arată” viitorul, în funcție de felul parului. Dacă parul e înalt, la fel e și tânărul cu care se va mărita fata; dacă e strâmb, înseamnă că acesta e cocoșat; dacă e subțire, tânărul e unul slab; dacă parul e scurt, tânărul e mic de statură etc.

Fetele pot fi „vergelate” și cu ajutorul boabelor de fasole. Pe o plită încinsă se așază boabe de fasole, iar dacă boabele se apropie, fetele se vor mărita curând. În cazul în care boabele se depărtează, fetele se vor mărita mai târziu.

Un obicei intuitiv, plăcut, în care se socializează, sărbătorindu-se, astfel, încheierea unui an și începutul altuia nou, cu multe dorințe, cu multe gânduri și cu multe rugi către Dumnezeu ca totul să fie ferit de rele și de păcate.

Spînu Alex, Sc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Mîrza Daniel, Sc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Spînu Alex, Sc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Tradiții

Ana-Cristina Popescu

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE IARNĂ ÎN BANATUL MONTAN

Obiceiurile și tradițiile de iarnă în Banatul Montan încep odată cu intrarea în Postul Nașterii Domnului, numit și Postul Crăciunului, 15 noiembrie și se finalizează în săptămâna Sfântului Teodor, prima din Posul Paștelui.

Punctele cheie ale obiceiurilor de iarnă sunt *Începutul Postului Nașterii Domnului* când gospodinele de la țară spălau odinioară vasele cu nisip ca să nu mai rămână nicio urmă de grăsime și să se poată pregăti, nu doar spiritual, ci și prin postul alimentar de marea sărbătoare a Nașterii Domnului; *Intrarea Maicii Domnului în biserică*, sărbătoare numită popular în Banat și *Vegenia* din 21 noiembrie; *Ajunul Sărbătorii Sfântului Ierach Nicolae* în 5 decembrie; *Sărbătoarea Sfântului Ierach Nicolae* din 6 decembrie; *Ignatul* când are loc sacrificarea porcului în gospodăriile oamenilor; *Ajunul Crăciunului*, 24 decembrie; *Nașterea Domnului*, *Crăciunul*, 25 decembrie; *ajunul Anului Nou*, 31 decembrie; *Anul Nou*, *Sfântul Vasile cel Mare*, *Tăierea împrejur după Trup a Domnului* în 1 ianuarie; *Boboteaza* (Botezul Domnului) din 6 ianuarie, *Soborul Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul* în 7 ianuarie și *Sâmbăta Sfântului Teodor* din prima săptămână a *Postului Sfințelor Paști*.

Prima mare sărbătoare din *Postul Nașterii Domnului* este *Intrarea Maicii Domnului în biserică* din 21 noiembrie, numită conform tradițiilor și obiceiurilor *Vegenia*. La *Vegenie*, seara, fetele își află ursitul în funcție de obiectul ascuns sub un blid (castron). Cum se lasă seara, ele se adună ca la șezătoare, în casa unei bătrâne ce a pregătit obiectele, pentru ca ele să-și afle sortitul. Fiecare obiect pregătit este acoperit cu un blid. Fata care alege blidul sub care este ascunsă oglinda înseamnă că va avea parte de un soț frumos, cea care va alege blidul sub care e ascuns un piaptăn va avea norocul de un soț dințos, banii anunță un soț bogat, cartea, un intelectual etc.

Ajunul Sărbătorii Sfântului Ierach Nicolae din 5 decembrie aduce bucurie copiilor ce așteaptă darurile Sfântului Nicolae. Sfântul Ierarh Nicolae, arhiepiscopul Mirelor Lichiei este cunoscut ca salvatorul celor săraci, aflați în nevoi. Prin darul lui material, dar care a valorat foarte mult spiritual, a salvat viața a două tinere, pe care tatăl lor a hotărât să le vândă datorită lipsurilor materiale.

Ajunul Crăciunului aduce cu sine foarte multe obiceiuri și tradiții.

În 23 decembrie, seara, pițărâii (copiii) ce au adunat din timp lemne, vreascuri, tulei (coceni) aprind focul. Focul va fi menținut de pițărâi din seara zilei de 23 decembrie până în zorii *Ajunului Nașterii Domnului*, în 24 decembrie. Focul din noaptea *Ajunului* reprezintă în tradiția populară focul în jurul căruia au stat ciobanii să se încălzească când au fost vestiți de către îngeri că s-a născut Mesia.

În *Ajunul Crăciunului*, dimineața, copiii ce au vegheat toată noaptea în jurul focului, pornesc din poartă în poartă ca să primească pițărâi (pâini micuțe). În timp ce aleargă de la o poartă (ușă) la alta utilizează strigături specifice evenimentului: „Dă-mi și mie un pițărău, / Cât de rău, / Să mă duc cu Dumnezeu.” Primului pițărău i se dă de către gazdă și câte o bucată de cârnaț, cârnațul simbolizând bogăția casei „Ne dați ori nu ne dați, pâine cu cârnați.”, dar și boabe de porumb etc, simboluri ale bogăției unei gospodării.

Seara, în *Ajunul Crăciunului*, se merge cu colindul. „Colinde, colinde / E vremea colindelor.” (Mihai Eminescu)

Colindele sunt cântece populare ce mărturisesc nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. „Când vine iarna geroasă / [...] / La români în orice casă / Se aud iarăși colinde.” (*Obiceiuri de Crăciun*, Cornelia Turlea-Chifu)

Tradiționala colindă „O ce veste minunată” transmite prin versurile ei bucuria nașterii lui Iisus Hristos și prezintă secvențe ale nașterii Mântuitorului „Că la Bethleem Maria, săvârșind călătoria, / În sărac sălaș, lângă-acel oraș, / Naște pe Mesia.”

Nu doar colinda „O ce veste minunată”, ci toate colindele transmit bucurie, liniște, pace „Astăzi s-a născut Hristos, / Mesia, chip luminos, / Lăudați și cântați / Și vă bucurați.” Atât cele de pe pământ, cât și cerul se bucură și slăvesc nașterea Mântuitorului Iisus Hristos „Cerul și pământul (bis), în cântec răsună, / Îngeri și oameni (bis) cântă împreună.”

Colinda „Trei crai” prezintă secvența biblică a venirii magilor. Cei „Trei crai de la Răsărit”, călăuziți de o stea au mers să-l caute pe Iisus ca să se închine Lui și să-L ofere daruri.

Tradiții

„Trei păstori“ este colinda ce înfățișează atât păstorii ce au fost anunțați de îngeri că s-a născut Mesia, cât și pe cei trei magi.

Fiecare colindă are o lumină aparte, bucurie și liniște „Praznic luminos, strălucind frumos ...“

Colindele sunt și un îndemn la bunătate, milostenie, dar sufletesc „Scoală gazdă din pătuț, florile dalbe / Și ne dă un colăcuț.“ Ele șoptesc fiecăruia să fie mai curat sufletește „florile dalbe“ spre a se bucura de lumina Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos.

„O brad frumos“ este colinda ce înfățișează un alt obicei, al împodobirii bradului de Crăciun. Bradul îndeamnă la statornicie, la credință „Tu ești copacul credincios / Ce frunza nu și-o pierde.“

În Ajunul Nașterii Domnului bucuria colindelor este completată de darurile ce le primesc copiii de la Moș Crăciun.

Plugușorul este un obicei ce se desfășoară în ajun de An Nou. Versurile lui sunt urări pentru un an bun și bogat. Acest obicei cu urări de an roditor este continuat în dimineața Anului Nou de *Sorcova*.

Un alt obicei ce se desfășoară în ajunul Anului Nou constă în așezarea sub pernă de către fete a unui fir de busuioc sfințit pentru a-și visa ursitul.

De Bobotează se sfințește de către preot apa. În săptămâna dintre Anul Nou și Bobotează preotul sfințește cu apă și casele oamenilor. Fiecare om așteaptă preotul cu o lumânare aprinsă în mână, dovada că fără lumină și apă nimeni nu se poate purifica, nimeni nu descoperă calea adevărată.

Obiceiurile de iarnă ajung la final în săptămâna Sfântului Teodor, prima din Posul Paștelui. Această săptămână este marcată și de prezența cailor Sfântului Teodor, începând cu marți seara, timp de șapte zile. Femeile care muncesc în sâmbăta Sfântului Teodor oferă prilej cailor să le atace. Fetele în apa utilizată pentru a se spăla pe cap, în sâmbăta Sfântului Teodor, pun iederă, grăind „Sân. Teoadere, Sân. Teoadere, / Dă cosița fetelor / Ca și coada iepelor.“ Tot în această săptămână, de *Sfinții 40 de mucenici*, în curtea casei se face un foc din resturi găsite prin gospodărie, peste care trec toți din casă ca să fie feriți de lucruri rele, spunând „Patruzeci de mucenici, / Dau cu boțile în pământ, / Să intre iarna în pământ / Și să iasă vara afară.“ Cu acel foc gospodina afumă și prin gospodărie pentru a fi ferită și gospodăria de tot lucrul rău.

Fără obiceiuri și tradiții populare, fiecare dintre noi ar fi mai sărac și nu ar cunoaște valorile spirituale ale neamului

Alex Spînu, Șc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Darius Opîrlescu, Șc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Istorie

MELANIA RUSU CARAGIOIU

DESPRE VECHI PRAVILE ÎN COLECȚIILE BIBLIOTECII JUDEȚENE TIMIȘ-TIMIȘOARA
(MATERIAL DATÂND DIN PERIOADA 1974-1988, CÂND FUNCȚIONAM CA BIBLIOTECAR LA
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ TIMIȘ, FOND DOCUMENTAR

Sub imperiul multiplelor mijloace de comunicare și în plină explozie informațională, lumea cărților se arată solemnă, dominând orizontul culturii cu autoritatea mileniilor.

În relația sa cu omul, cartea își aduce aportul la îmbogățirea cunoașterii, la formarea unei gândiri îndrăznețe, la formarea conștiinței.

Puțini sunt aceia care se îndreaptă cu pasiune asupra colecțiilor de carte veche, îngălbenită de vreme, preocupările pentru nou făcând cu destulă greutate loc izvarelor de cunoștere.

Bogată, prin colecțiile sale, Biblioteca Județeană Timiș își îndeplinește rolul său culturalizator punând în valoare, semnalând în toate domeniile cunoașterii, mereu, alte cărți, toate de o incontestabilă valoare educativ-formativă, multe dintre acestea putând face și obiectul unor cercetări bibliofile. Cărțile sunt de veche legislație adevărate documente interesează atât prin mesajul lor istoric, social și cultural, cât și edificator comparativ. Din vechile legi multe sunt abrogate ca fiind perimate, dar și multe păstrându-și un aspect de actualitate.

Aceste cărți sunt considerate rare prin numărul mic în care s-au păstrat, dar și prin valoarea lor intrinsecă la care se adaugă apanajul sigiliilor, însemnărilor, circulației, și multe alte attribute care nu scapă ochiului bibliofil. Cărțile exemplare la care ne referim din B.J.T., sunt distanțate la intervale de aproape un secol, între ele.

În ordine cronologică ele oferă un tablou edificator în ceea ce privește legislația României.

Îndreptarea legii, Târgoviște, 1654;

Pravila de obște, Viena, 1788;

Lege rurală, București, 1864;

Codul legislației României, București, 1909, adnotat de C. Hamangiu.

Ne vom opri numai la Legea Rurală a lui Alexandru Ioan Cuza.

Un exemplu reprezentativ de legiuiri îl prezintă: Lege rurală cu proclamațiunea Măriei sale Domnitorului a Principatelor-unite-române. Ediție oficială, București, 1864, 38 p + 1 tab.

Cartea a fost parțial restaurată, coperta înlocuită. Filele, dintr-o hârtie mai groasă sunt bine conservate. Pe foaia de titlu este imprimat sigiliul Principatelor unite ale României, cu caractere latine, spre deosebire de textul cărții tipărit cu caractere chirilice, numerotarea paginilor cu cifre arabe, exceptând primele foi cu numerotație din litere chirilice.

Textul începe printr-un cuvânt de salut al domnitorului Alexandru Ioan Cuza: „La toți cei de față și viitorimii sănătate!“ Urmează „Proclamația“: „Sătenilor! „Îndelungata voastră așteptare, marea făgăduință dată vouă de Înaltele puteri ale Europei prin art 46 al Convențiunei, interesul în asigurarea proprietății „fonciare“ și dorința mea cea vie s-au îndeplinit.“ Claca (boierescu) este desființat pentru de a pururea și de astăzi voi sunteți proprietari liberi pe locurile supuse stăpânirii voastre în întinderea „otărâtă“ prin legile în ființă ... în sfârșit ați ajuns a vedea această zi frumoasă pentru voi, scumpă inimii mele și mare pentru viitorul României. De astăzi voi sunteți stăpâni pe brațele voastre, de astăzi voi aveți o patrie de iubit și apăratură. Și acum ... după ce am putut săvârși a asemenea mare faptă, mă întorc către voi sapre a vă da un sfat de la Domnu și de părinte spr a vă arăta calea pe care trebuie să o urmați de voiți să ajungeți la adevărata îmbunătățire a soartei voastre și a copiilor voștri.“

Claca și toate celelalte legături silite între voi și între stăpânii voștri de moșii sunt desființate prin plata unei drepte despăgubiri. De acum înainte voi nu veți mai fi cu dânsii în alte legături, decât acelea ce vor izvorî din interesul și buna primire a unora și a altora ... faceți dar, ca ele să fie întemeiate pe iubire și încredere. Mulți și foarte mulți dintre proprietari au dorit îmbunătățirea soartei voastre. Mulți dintre ei au lucratu cu toată inima ca să ajungeți la această frumoasă zi pe care astăzi o serbați. Părinții voștri și voi ați văzut de la mulți stăpâni de moșii ajutor la nevoile și trebuințele voastre. Uitați dar toate urile grele prin care ați trecut. Uitați dar toată ura și

Istorie

În bătaia peniței

toată vrajba. Fiți surzi la glasul celorla carii v-ar întărîta în contra stăpânilor de moșie și în legăturile de bună voie ce veți avea de aci încolo cu proprietarii. (Să) Nu vedeți în ei decât pe vechii voștri sprijinitori și pe viitorii voștri amici și buni vecini. Au nu sunteți toți fiii ai aceleiași țări? Au pământul României nu este muma care vă hrănește pe toți?

Stîpâni liberi pe brațele și ogoarele voastre, nu uitați mai înainte de toate că sunteți plugari, că sunteți muncitori de pământu. Nu părăsiți această frumoasă meserie care face bogăția țării și dovediți și în România ca pretutindenea, că munca liberă produce îndoită decât munca silită. Departe de trândăvie, sporii încă hărnicia voastră și ogoarele voastre îndoită, să fie mai bine lucrate, căci de acum aceste ogoare sunt averea voastră și moșia copiilor voștri. Îngrijiți-vă asemenea de vetrele satelor voastre îndoită, să fie mai bine lucrate, căci de acum aceste ogoare sunt averea voastră și moșia copiilor voștri. Îngrijiți-vă asemenea de vetrele satelor voastre care de astăzi devin comune neatârinate și lăcașuri statornice ale vostre, din care nimeni nu vă mai poate izgoni. Siliți-vă deci a le îmbunătății și al înfrumusețea, faceți-vă case bune și îndestulătoare, înconjurați-le cu grădini și cu pomi roditori. Interesați-vă satele cu așezăminte folositoare vouă și urmașilor voștri. Statorniciți mai alesu și pretutindenea școale, unde copiii voștri să dobândească cunoștințele trebuitoare pentru a fi buni plugari și buni cetățeni. Actul din 2 Maiu v-a dat la toți drepturi, învățați dar pe copiii voștri a le prețui și a le bineîntrebuința. Și mai presus de toate fiți în viitoru, ceia ce ați fost și până acum și chiar în timpurile cele mai rele. Fiți bărbați de pace și bună rânduială, aveți încredere în Domnul vostru care vă dorește tot binele, dați ca și până acum pildă supunerii către legile țerei voastre, la a cărora facere aveți și voi de acum a lua parete, și în toată întâmplarea iubiți România care de astăzi este dreaptă cu toți fiii săi.

Și acum, iubiților mei săteni, bucurați-vă și pășiți la munca de bună voie care înalță și îmbogățește ... și seminția ce veți arunca pe cea întâia brazdă liberă a ogoarelor voastre. Urmează semnăturile: Alexandru Ioan L.S. Subsemnați, Kogălniceanu, N. Crețulescu, General Manu, N. Bălcescu; înregistrat la nr. Lo15 la 14 august, 1864, București.

Pe lângă această proclamație cartea cuprinde legea rurală constituită din șase capitole, pe care le enumerăm oprindu-ne asupra unor elemente care trebuiesc subliniate în cadrul tematecii noastre: Cap I pentru bugetul de proprietate al sateanului clăcașu, și pentru răscumpărarea sarcinilor sale către stăpânul moșiei.

Capitolul II despre vatra satului.

Capitolul III despre determinările prețului răscumpărării clăcii și celorlalte sarcine. Extragem câteva date: „Sătenii vor plăti pentru dobânzi și amortimentu pre fiecare om într-un termen de 15 ani, cel mult și în monedă după cursul visteriei conform alăturătei table ... (urmează tabela) și completarea:“ „această plată se va răspunde odată și în aceleași termene cu dările fiscale ... Tabela amintită este în anexa legii și cuprinde suma amortimentelor și dobînzilor ...“ avînd semnătura lui Mihail Kogălniceanu.

Capitolul IV despre casa de despăgubire: „Comitetul ... primind de la proprietari titlurile de despăgubire, ... le va schimba în obligațiuni comunale rurale, Maximul obligațiunii va fi până la despăgubirea fiecare) se face pe serii de obligațiuni ... astfel încât ... într-un termen de 15 ani ... să se poate stinge.“

Capitolul V despre vânzarea de pământuri de pe moșiile statului.

Capitolul VI dispozițiuni diverse.

Legea este semnată de Alexandru Ioan Cuza și președintele consiliului de ministru secretar de stat M. Kogălniceanu și de către ministrul secretar de stat la departamentul justiției, C. Crețulescu.

Pentru noi, cei de azi aceste documente demonstrează marele progres înregistrat în decursul unui veac, reactualizează ideea triumfului forțelor democratice și în agricultură. Prin însăși proclamația sa Alexandru Ioan Cuza sublinează urmările marelui eveniment al împrăștiării țăranilor din 1864, iar noi întrevădem în acesta multe idei, măsuri și învățăminte bune, care au dat roade și au netezit drumul spre realizările noastre de astăzi. El spune că abia din acel moment țăranul se poate considera liber, stăpân, stăpân pe brațele sale de muncă. De fapt a trebuit să treacă un veac de frământări ca în agricultura românească să se îndeplinească acest deziderat, cu adevărat, în sensul major. Faptul că domnitorul le reamintește țăranilor că brațelor lor nu sunt sortite numai muncii, dar și apărării patriei, a patriei care trebuie răsplătită cu o iubire fierbinte. Urmările desființării clăcii trebuiesc folosite pentru prosperitatea neamului. Orice pricină de neînțelegere între țărani și vechii proprietari să fie îndepărtată, zice el. În acel moment și context istoric clasa proprietarilor este privată cu îngăduință și chiar cu oarecare recunoștință pentru cei câțiva exponenți ai săi, progresiști, care au promovat sau au consimțit de bună voie la împrăștierea țăranilor, și pe lângă aceasta și prin faptul că toți românii sunt

Istorie

În bătaia peniței

fiii țări-mamă, care îi hrănește pe toți deopotrivă. Străbate îndeamnă de a se lucra intensiv pământul „lucrul nesilit produce îndoit“, mai ales dacă acest lucru este dictat de conștiința emancipării lor; mai ales trebuie avută în vedere dorința de a transmite și urmașilor pământul ca bun și hărnicia drept tradiție. Îi îndeamnă pe săteni de a-și construi case civilizate îndeustulătoare adică spațioase, funcționale, înțelegem noi, împrejmuite cu grădini și pomi fructiferi. Dintre așezămintele folositoare îi sfătuiește să construiască mai ales școli, care fac din copiii buni cetățeni, oameni luminați, plugari buni. Democratismul de astăzi, forța conducătoare a poporului, ne face să înțelegem cât de profunde sunt cuvintele lui Alexandru Ioan Cuza: „supunerea către legile țării la a căror facere aveți și voi de acum a lua parte.“ (Se știe că atunci dreptul la vot nu era universal.) Am dat citire prefaței și unor capitole din carte spre a putea înțelege o lege rurală cu reminiscențe feudale.

Alexandru Ioan Cuza face apel la patrimoniul românilor, a masei de asupriți, știind că acest popor viteaz în orice condiții și-a apărât neamul și țara. Le amintește că începând de acum ei vor trebui să fie cei care vor apăra-o la nevoie, accentuând acest aspect, istoric fiind cunoscută lipsa de atașament și patriotism a boierilor de atâtea ori trădători de țară.

Este explicabil că domnitorul să ceară înțelegere, îndrumare, iertare pentru moșieri în fața foștilor țărani clăcași, fiindcă istoria este presărată cu atestări despre condițiile inumane și oprimare cumplită în care lucrau țăranii clăcași, trăind și locuind cu familiile lor în neasemuita lor umilință la care au fost împinși, încât ar fi acceptat să se înjuge pe ei înșiși, pentru a ara ogorul boierului.

Frescă a unor stări de fapte din existența zbuciumată a poporului român, aceste cărți de legi ale secolului 17, respectiv 19 sunt alcătuite de pe poziții ideologice specifice momentului istoric, cu toate carențele lor, având în ele acea simțire românească spre cinste și adevăr, care cu toate oprimările a reușit să iasă la lumină și care izvorând din condeiul cronicarului să redea ccretizatoare gândirii sănătoase a poporului nostru, civilizația și spiritualitatea sa care se face prezentă de-a lungul secolelor.

Redactat și comunicat la Sesiunea de Comunicări științifice, în perioada 1974-1988 când eram bibliotecar la BJT, Fond Documentar.

liulia Bouroșu, Șc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

ANA GHIAUR

Demnitatea românilor

Se spune despre poporul român că a fost un popor demn, dintotdeauna. Nu a îngenuncheat în fața nici unui alt popor, niciodată. Cu toate că a fost atacat de multe ori, în decursul vremii, militar, politic, religios, și-a păstrat demnitatea, chiar dacă a avut de suferit. Atacați de romani, strămoșii noștri daci au luptat cu curaj, până la moarte, ca să nu cadă sub jugul cotorpitorilor. Însuși regele Decebal a preferat să-și ia viața, pentru a nu fi nevoit să se plece în fața lor. Mai târziu, hunii, slavii, tătarii, secuii, turcii, toți au dat năvală, să cotopească bogata țărișoară a lui Mihai Viteazul, Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu, domnitori viteji și demni, care nu au cedat în fața hoardelor barbare. Uneori au preferat să moară de foame și de sete, împreună cu poporul lor, otrăvind apele și arzând lanurile de grâu, ca să țină piept mult mai numeroșilor năvălitori. Mircea cel Bătrân nu s-a ploconit în fața lui Baiazid, chiar dacă acela, în mândria lui fără margini, îl credea un „moșneag”. În schimb „moșneagul” i-a răspuns cu demnitate:

„Un moșneag, da, împărate, dar moșneagul ce privești

Nu e om de rând, el este Domnul Țării Românești!”

după cum spune marele Eminescu în „Scrisoarea a III-a”. Demnitatea românilor, rezistența lor în fața popoarelor care-și câștigau bunăstarea exploatând munca și bogățiile altora, a salvat Europa de multe rele. România a fost întotdeauna străjerul Europei, doar mândria europenilor îi împiedică să recunoască acest lucru. Dacă dacii liberi nu i-ar fi oprit pe romani, poate că țările baltice ar fi acum latine. La fel cum, dacă Moldova și Țara Românească nu ar fi ținut piept atâția ani turcilor, poate că în Germania, în Austria, Ungaria sau Danemarca s-ar fi vorbit acum limba turcă.

-2-

Când turcii i-au cerut să treacă la mahomedanism, ca să-i cruțe viața, Brâncoveanu a rămas neclintit, refuzând cu demnitate. A văzut capetele celor patru copii ai săi căzând, unul câte unul, iar la vorbele mezinului, care implora mila părintelui său, spunându-i că nu vrea să moară, se zice că a răspuns așa: „Vrei să te lepezi de credința strămoșilor tăi și să mai trăiești aici, pe pământ, între păgâni, 50, 80 sau 100 de ani, ori vrei să fi cu mine și cu frații tăi în cer, pentru veșnicie?” După acest răspuns, cu aceeași demnitate, băiatul domnitorului și-a pus singur capul pe butuc. De altfel, părintele Arsenie Boca afirmă că a fost trimis românilor pentru jertfa Brâncovenilor. La Aiud, în închisorile comuniste, atâția oameni au murit în chinuri, pentru că nu au renunțat la demnitatea lor. Stau mărturie mormanele de morminte comune, sunt pline dealurile Aiudului de ele. La Râpa Robilor, oamenii vin să se roage la sfinții din Aiud, victimele din pușcăriile comuniste.

În 1949, pe ploaie, o căruță acoperită cu prelată era urmată de patru inși în uniformă, care înjurau, scuipând spre căruță:

„S-a umplut pământul de apă. O să ne rupem mâinile pentru ăștia.”

„Ăștia” erau trupurile scheletice, goale și sluțite-n bătaie, târate cu capetele sărind din piatră-n piatră și aruncate, unele peste altele, în groapa comună. Cel mai bătrân dintre soldați zice în șoaptă: „Nu le-am putea pune o cruce?”, dar ceilalți sar la el: „Ești nebun? Atâta ne-ar mai lipsi, să le punem cruce bandiților!” Aceștia erau oare urmașii dacilor sau ai Brâncovenilor? Ori nu erau români, ori se trăgeau din cei ce-or fi rămas din greșeală pe pământ românesc.

Din 1946 până în 1989, la Aiud au fost întemnițați mii de oameni, de la țărani înstăriți, muncitori și studenți, până la preoți, generali, cărturari, politicieni. Teroarea cea mare a fost între 1949 și 1953, când sute de căruțe au umplut groapa de gunoi a Aiudului cu morți. După aceea, nu mai erau schingiuiți până la ultima suflare, dar erau obligați să stea ore în șir în poziții incomode, că li se strâmbau oasele, ori izolați fără mâncare și apă, promițându-li-se eliberarea dacă își toarnă camarazii sau îl înjură pe Dumnezeu. Mircea Vulcănescu, una din cele mai strălucite minți interbelice, a murit pe 28 octombrie 1952, la Aiud, salvând viața unui student. Erau băgați aproape goi într-o cameră de beton. Le înghețaseră fețele, picioarele le erau amorțite, mintea le era cuprinsă de ceață. Când studentul a căzut la pământ, filozoful s-a așezat pe podea, trăgând corpul înghețat deasupra. Studentul a supraviețuit, dar Mircea Vulcănescu a murit, lăsând un testament cutremurător: „Să nu ne răzbunați!”

-3-

Ce dovadă mai mare de demnitate poate exista decât aceasta, în oricare parte a Europei sau a lumii am căuta?

Pe când eram elevă în clasele primare, străbunicul meu îmi povestea cum a ajuns la 15 ani în prima linie, în

Istorie

În bătaia peniței

timpul primului război mondial, pentru că nu voia să-și lase caii pe mâna străinilor. A ajutat la aprovizionarea soldaților români, care luptau împotriva Austro-Ungariei și Germaniei, sperând să scoată Transilvania de sub stăpânire străină. Bunicul meu a rămas orfan la doi ani, în timpul aceluiași război, mai târziu el însuși fiind la un pas de moarte, luptând în al doilea război mondial, împotriva Germaniei naziste. Scenele de luptă, pe care mi le povestea, dârzenia ostașilor, demnitatea cu care suportau foamea, ploaia, durerea, moartea, erau cutremurătoare. De câte ori vorbea despre acele vremuri, avea ochii în lacrimi.

„Eram în prima linie. L-am văzut pe fășău ieșind din tranșeu cu pușca în mână, pornind la atac. Era puțin în fața mea. Am auzit gloanțele suierând. Când m-am uitat după el, am apucat să-l mai văd căzând. Nu ne puteam opri, dacă te opreai, erai mort!” Povestea despre cumnatul lui, Andrei, care a lăsat orfan un alt copil de doi ani.

Deși înconjuțați de inamicii turci, bulgari, unguri, austrieci, germani, care-i atacau din toate părțile, lăsați fără ajutor și din partea aliaților, fără dotare, fără hrană, românii nu și-au pierdut demnitatea, luptând până la ultima fărâmă de putere, atât pentru ei, cât și pentru aliații lor, în ambele războaie. Cu bucăți din teritoriul străbun smulse prin înțelegeri mășave între „marile puteri”, cu bogății uriașe și tezaure întregi furate, românii au trăit modest, dar demn, fără să atace sau să-și însușească bunuri străine. Desigur, vorbesc de adevărații români. Cei care au furat cosonii dacilor, ca să-i vândă străinilor pe nimic, ori care fură din averea poporului, transferând sume uriașe în conturi străine, sau cei care-și trădează țara pentru diverse „avantaje” proprii, nu se pot numi români și cu atât mai puțin demni.

Văd zilnic câte un bătrân cu mâna întinsă, tremurândă, ori cu câteva fire de flori, îmbiind trecătorii, sperând să obțină o pâine și-mi amintesc de cei care au murit în 1989, cu atâta demnitate! De ce oare și-au dat viața oamenii aceia? Nu pentru a salva demnitatea românilor, ajunși cei mai umili între popoarele Europei? Dar „cetățenii români” care cerșesc în țările europene, de voie sau de nevoie, a cui demnitate o salvează? Copii și tineri fără adăpost, cu câte o pungă în mână, din care inhalează diverse substanțe halucinogene, vezi pretutindeni. Cum s-ar putea numi demne mamele care i-au abandonat?

-4-

Sunt în schimb, atâtea mame care trebuie să-și „abandoneze” copiii în țară și să plece la muncă în țările Europei, ca să poată trăi cu demnitate, pentru că un ajutor de șomaj sau un salariu mizerabil, care le plasează sub pragul sărăciei, nu le poate asigura un trai demn.

În 1996 am fost într-o vizită în Franța, la invitația unor prieteni francezi. La plecare, am așteptat o zi întreagă, în soare, la granița română, pentru că trebuia depistat cineva care voia să scoată clandestin mercur. Spre seară, am trecut în Ungaria. Mai fusesem acolo în primii ani după revoluție, la piață, când toată lumea făcea comerț cu tot ce avea de vânzare, numai să obțină ceva bani, pentru a supraviețui. Pe atunci, stând în frig în piață, dormind noaptea în autocarul înghețat, nu avusesem timp să văd orașul. Vedeam acum străzi curate, cum aș fi vrut să fie și la noi, șosele netede, fără gropi, cu indicatoare luminoase la tot pasul, de ziceai că suntem tâmpiți. Am mers toată noaptea, ca să recuperăm timpul pierdut la graniță, iar dimineața am ajuns în Germania. Nu mai fusesem niciodată așa departe de țară. Era dumunică. Ni se făcuse foame și am oprit într-o parcare, la marginea unui parc. Am fost mirați de dotările de acolo, de curățenia și ordinea care domnea peste tot. Am pus o față de masă cusută țărănește și am pregătit câteva sandwics-uri cu zacuscă și salată de vinete, aduse de acasă. Nu ne puteam permite să cumpărăm mâncare de acolo. Tocmai oprise un autocar cu nemți bine îmbrăcați, veseli, cu o poftă de viață cum nu mai văzusem în țară de mult, mai ales că aveau vârste mari. Două „doamne” s-au apropiat atât de mult de noi, încât mi-au trezit curiozitatea. M-am uitat să văd ce vor. Nu știam prea multă germană, așa că nu le-am întrebat nimic. M-am gândit că poate le-a atras cusătura artistică de pe fața de masă, dar am observat că șușoteau și priveau insistent spre noi și spre mâncare. Încercam să găsesc ce motiv avea această atitudine. Se apropiaseră deja la un metru și ne studiau ca pe o curiozitate. Consideram atitudinea lor nepotrivită, chiar necivilizată. Masa era curată, fața de masă la fel, aveam șervețele curate, mâncam civilizat. Singurele motive pe care le-am găsit, plauzibile pentru atitudinea lor, a fost că ori n-au mai văzut români, ori le făceam poftă. Să nu fi auzit de românul Ilie Năstase, de româncă Nadia Comăneci, de naistul Gheorghe Zamir, să nu fi citit nimic din Eminescu, să nu fi ascultat nici o operă a lui Enescu sau Porumbescu? Dar poate au auzit măcar de Carol de Hohenzolern sau de regele Mihai al României ori de ce nu, de Ceaușescu al României? Că nu degeaba am ajuns noi să nu avem bani de restaurant, după 50 de ani de „domnie” comunistă, iar ei, nemții, să poată avea restaurante și în parcare! Cine a fost mai demn, cel care a tăcut și a suportat, ori cei care și-au împărțit între ei România?

-5-

Așa că am luat un sandwics și le-am poftit să servească. După graba cu care s-au îndepărtat, mi-am dat seama că nu le era foame. Nici nu prea credeam, dar au vrut să le arăt că românii nu sunt nepoliticoși. Soțul

Istorie

În bătaia peniței

șofase toată noaptea, pentru că eu nu aveam carnet, așa că era obosit și s-a așezat pe o bancă în parc, în poziție orizontală. Nu dormea, dar la câteva minute a apărut un polițist, așa că ne-am ridicat și am plecat. Începuse să nu ne mai placă țara aceea, în care totul era interzis. Am văzut de pe șosea niște vite și mi s-a părut că și ele știu exact până unde au voie să pască. Chiar atâta meticulozitate era anormală. Mai ales că pe autostradă nici nu se putea opri, decât în parcuri, mi s-a părut că acolo totul funcționa ca o mașinărie. Părerea a devenit convingere atunci când, negăsind apă și fetele suferind de sete, am cerut unui cetățean german un pahar cu apă. Acela, ignorându-ne, a intrat în curte. La numai câțiva kilometri însă, după ce am trecut granița franceză, o familie ne-a oferit în prima parcare o sticlă cu apă minerală.

La Paris, am intrat într-un magazin. Vorbeam franceza destul de bine, așa că la început, vânzătorul nu și-a dat seama că sunt străin. Îmi plăceau niște ochelari aflați într-o vitrină încuiată. I-am încercat, dar când am auzit prețul, am stat puțin pe gânduri. Aflând că sunt din România, ochelarii au dispărut și nu am mai fost servită. Deși mirată, am salutat și am plecat. Același lucru s-a întâmplat și la Disneyland, când voiam să cumpărăm un glob de cristal pentru fetiță. Prietena mea mi-a spus că în Paris sunt mulți români „țigani”, care fură, putea fi o explicație pentru atitudinea vânzătorilor. Tot la Paris, așteptând să intru la Luvru, o turistă aflată în spatele meu m-a întrebat de unde sunt, admirând frumusețea fiicei mele. Era o actriță din Chicago. Am avut o ezitare, datorită întâmplării din magazin, dar mi-am zis că nu aveam de ce să-i ascund adevărul. Nu putea fi la fel de „redusă” ca un vânzător. Bucuria ei când a aflat că sunt româncă a fost mai mult decât mă așteptam. Mi-a povestit că în Detroit este o întreagă colectivitate de români și mi-a mărturisit că ei îi plac mult românii. Cum de sunt românii mai aproape de sufletul americanilor decât de al europenilor, doar România este în Europa, nu în America! Să fie românii din America mai civilizați decât cei din țările europene, sau „țigani” români nu au destui bani să ajungă în America?

Tot în Paris, am întâlnit într-o seară un tânăr român care vindea ziare. Era inginer, dar făcea asta ca să nu moară de foame, iar în țară nu se putea întoarce că nu avea bani. I-am propus să vină cu noi, dar ne-a spus că plecase fără acordul familiei și-i era rușine. Am mai întâlnit un român pe drumul spre Disneyland, un zidar care venea cu bicicleta spre Paris.

-6-

Nu eram siguri de drum și am întrebat în franceză dacă acela era drumul. Ne-a răspuns românește:

„Nu știu, că nu-s de pe-aici.” Ne-am dat seama că numai de distracții nu avea timp. După cum arătau hainele lui, se vedea că muncea din greu. De multe ori mă-ntreb, oare dacă s-ar munci așa, nu s-ar câștiga la fel de bine și în țară? Poate că nu, dacă sunt atâția oameni care muncesc cu demnitate, dar nu pot trăi la fel. În Franța, un profesor este plătit cu 7000 de franci, în Canada cu 5000 de dolari, în Grecia cu 2000 de euro, iar în România eu am 35 de ani vechime și un salariu de 1800 lei. Când, după plata facturilor și a ratelor, îmi vor rămâne 300 lei pentru mâncare, mă-ntreb cum vom mai putea privi demni în fața unui străin care ne va vedea în țară la noi muritori de foame, pentru că noi în țara lui nu vom mai ajunge în veci. În Franța, ce să mai vorbim, de fapt nu vom mai putea merge în nici o țară europeană, decât pentru a munci ce vor vrea străinii să ne ofere. După cum am auzit de la cei nevoiți să muncească în străinătate, munci de servitori ai celor plătiți cu demnitate.

Oficial, suntem primii care am inițiat acțiunea de restabilire a demnității umane. N-ar trebui să începem cu noi? Să nu ne mai vindem țara pe nimic, am înțeles că deja avem capital străin în întreprinderi și companii în proporție de 70 la sută, deci ne-a mai rămas demnitate 30 la sută. Noroc că am apucat să recuperăm Brățile Dacice și Insula Șerpilor, altfel ne-ar mânca șerpii! Ei, dac-am fi avut acum Cloșca cu Puii de Aur, altfel ar fi stat lucrurile. S-ar fi auzit de demnitatea românilor nu numai în Europa, ci și în marea Rusie. Desigur, ar fi fost și mai bine dacă aveam câte un pui pentru fiecare parlamentar. Nu oricine are dreptul să fie demnitar, dar orice om are dreptul să trăiască demn!

„Lăsând gluma la o parte,
Să spunem cu demnitate:
Haide, măi române, frate,
Să ne spălăm de păcate!”

Să judecăm cu dreptate,
Nu furăm frate pe frate,
Să ne rădă pe-nfundate
Europa jumătate!”

Interviu

În bătaia peniței

Ion Turnea

Interviu cu pr. Popescu Gheorghe Dorel

În primul rând doresc să-ți mulțumesc pentru că ai acceptat să-mi acorzi acest interviu pentru a fi publicat în *Monografia localității Peștere*.

Pe tine te cunosc din copilărie. Ai fost cel mai bun prieten al fiului meu, mereu te-am perceput ca un om ambițios, inteligent, sufletist. M-a fascinat adesea acea meticulozitate a ta ce te ajuta să tratezi fiecare lucru cu toată atenția, astfel încât ceea ai realizat a fost întotdeauna bine făcut.

- Cum te-a influențat pe tine mediul localității natale în a-ți păstra acea cromatică unică personalității tale în toate lucrurile realizate?

- Statornicia colinelor m-a învățat să fiu fidel locului în care m-am născut, să-mi fie dor de originile mele și să mă reîntorc de fiecare dată în satul Peștere cu sufletul tresărind de lumina părințeștii revederi. Cursul apelor m-a povățuit să-mi păstrez mereu drumul cel drept în viață. Splendoarea pădurilor și a livezilor a sădit în sufletul meu iubirea față de darurile nemuritoare ale naturii. Lângă aceste miracole semănate de Dumnezeu pentru oameni, aceste miracole vii și cu rădăcini adânci te simți adesea eliberat de toate problemele sufletești, de toate neputințele trupesti, înveșmântându-te în liniștea energiei vii, primordiale, a energiei ce inunda cândva grădina Edenului. Cântecele vesel ale păsărilor mi-a conturat în suflet zâmbetul oglindit mereu în pupilele ochilor și în colțul buzelor.

- Mediul natural al satului Peștere a avut o legătură cu alegerea profesiei de preot?

- În mare parte, da. Preotul este un iubitor al lucrurilor sensibile. Dumnezeu a creat un cadru natural unic, cadou pentru coroana creației sale, omul. Dacă privești în jur poți observa cum soarele nu uită să răsară în fiecare dimineață, cum pomii nu uită să-și țese mugurii în fiecare primăvară, iarba nu întârzie să-și picteze haina cândva ruginie, florile nu se dau înapoi în a-și deschide ferestrele petalelor pentru a prinde rod. Atunci tu ca om nu poți a nu-ți dori din moment ce ai înțeles adâncul vieții, să-i slujești lui Dumnezeu, Cel care are grijă de toată splendoarea mediului înconjurător dar și omului, aproapele tău, ființa plămădită de Dumnezeu după chipul și asemănarea Lui.

- Școala primară ai făcut-o în satul natal, poți să împărtășești cititorilor *Monografiei localității Peștere* câteva gânduri despre această instituție?

- Cu siguranță. Primii ani de școală sunt unici în viața fiecărui om. Acești ani ajută omul să-și regăsească în interiorul ființei sale acea forță unică personalității lui pentru ca să o cultive pe tot parcursul vieții. Emoția primei întâlniri cu școala, primele întrebări, descoperirea unui nou univers, privirea caldă a învățătoarei, primele învățături, nu le poți uita niciodată. Școala din satul meu natal aș putea-o asemăna cu un elev ce și-a făcut temele. Temele ei suntem noi cei care am pornit în viață cu temelia zidită pe stâncă și am reușit să învingem furtuni și vânturi realizându-ne.

- În încheiere te-ș ruga să transmiți un mesaj tuturor cititorilor care ce siguranță sunt iubitori de artă, de frumos.

- I-aș sfătui să înceapă a căuta frumusețea acestei vieți începând cu lucrurile cele mai mărunte pentru a se putea ferici în cele mărețe. Primul pas spre această perfecțiune se face în sânul localității natale.

Georgescu Alexandru,
Șc. Gim. Nr. 3, O.R

Proză

Gabriela Dagmar Preda

Poveștile Anei

Două pâini și un covrig, vă rog

M-am angajat recent la o brutărie. Mă numesc Anna și am 20 de ani. Brutăria este un loc foarte plăcut. Trebuie să împart zâmbete și am înțeles că pâinea ce o vând este cea mai bună din oraș. Brutăria este situată pe strada principală, un loc foarte bun pentru a face profit, însă nu asta m-a atras la acest loc. Mi-a plăcut amabilitatea cu care am fost primită de fiecare dată când am cumpărat pâine și faptul că produsele de aici sunt proaspăt scoase de la cuptor.

Când a trebuit să îmi caut un loc de muncă, tot ce am reușit să găsesc a fost brutăria, iar eu cred că Dumnezeu m-a adus aici cu un motiv. Mie îmi plac poveștile de viață. Nu mă refer la bârfă, ci la poveștile acelea cu final fericit. De când lucrez aici, clienții deja mă cunosc și știu la ce să se aștepte. De multe ori mai intrau oameni îmbufnați, însă ieșeau din magazin fericiți.

Și cum brutăria are clienți fideli din orașului, fiecare om care intră schimbă o vorbă două cu mine și astfel aflu tot felul de povești. Uneori, se mai întâmplă să se și îndrăgostească de mine unii bărbați, dar am să povestesc în cele ce urmează câteva din aceste povești.

Colegii mei de muncă sunt foarte prietenoși și m-au ajutat cu acomodarea. Mi-au spus la un moment dat că de când am apărut eu în brutărie, zilele au devenit mai senine și oamenii vin mai des. Prima poveste pe care o voi spune este a unui tânăr care vine zilnic și cumpără zilnic două pâini. Nu mi s-a părut ciudat decât atunci când am auzit zvonuri despre el.

Prima dată când a intrat, m-am prezentat:

– Bună, mă numesc Anna. Ce dorești?

Băiatul s-a prezentat sub numele de Cristi și s-a uitat în jur. Părea a avea cincisprezece ani și față de majoritatea băieților de vârsta lui, el arăta diferit. Nu avea freză cool, sau haine la modă. A cerut un covrig și două pâini. Părea confuz și după ce am pus banii în casa de marcat, l-am întrebat:

– Ești din oraș?

El a răspuns că nu și după ce m-a salutat, a plecat. Nu am văzut nimic anormal și am trecut peste acest lucru. În brutărie vin tot felul de oameni și nu pot să îi rețin pe toți, însă le zâmbesc tuturor și îi tratez cu respect.

Următoarele zile, puștiul a revenit în fiecare zi la aceeași oră și mereu lua exact aceleași produse: un covrig și două pâini. M-am bucurat că avem cu un client fidel în plus și i-am povestit colegei de muncă acest lucru. Ei i s-a părut bizar. Mi-a spus că nici un client fidel nu vine așa de des la magazin.

– Poate s-a îndrăgostit de tine, a râs colega mea.

– Nici vorbă. Sunt prea mare pentru el.

Nu am luat-o în seamă și mi-am văzut de lucru. În fiecare zi, la aceeași oră, băiatul venea la brutărie și cumpăra un covrig și două pâini. Acest obicei regulat m-a făcut curioasă și am decis să conversez mai mult cu el când vine la brutărie. Însă tot ce am scos de la el a fost despre școală și profesori pe care i-am avut și eu.

Fiind o fire curioasă, nu m-am dat bătută și am încercat să mă împrietenesc cu el în scurtele conversații, însă nu am aflat nimic. Într-o zi, a venit cu o femeie la brutărie. El s-a uitat la mine speriat și m-am purtat ca și cum nu l-aș cunoaște. M-am prezentat, ca de fiecare dată, și i-am întrebat:

– Ce doriți?

Femeia s-a uitat suspicios la produse. Am studiat-o pentru câteva clipe. Era elegantă și frumoasă. Ceea ce m-a deranjat a fost faptul că se uita la produsele noastre ca și cum ar fi proaste, deși tot orașul știe că pâinea noastră este cea mai bună. După ce a studiat brutăria, ne-a salutat politicos și a plecat. De atunci, băiatul nu a mai apărut pentru mult timp la brutărie. Având mulți clienți, nu i s-a simțit absența zilnică, dar tare aș fi vrut să știu ce s-a întâmplat.

M-am axat pe ceilalți clienți și am reușit să uit de băiatul care cumpăra un covrig și două pâini, până când a apărut din nou. A intrat în brutărie și mi-a spus:

– Bună, pot să vorbesc ceva cu tine?

– Desigur, i-am spus.

Neavând nici un client în acel moment, în afară de el, am decis să îl ascult. A început să îmi povestească despre o femeie care stă cu fiica ei de 5 ani în spatele blocului de vis-a-vis. Mi-a spus că nu au bani și locuiesc într-o

Proză

În bătaia peniței

cocioabă sărăcăcioasă.

– Stau să cerșească în fiecare zi. Nu prea vezi oameni de acest gen care să fie sinceri și i-am urmărit. Am văzut că în cocioaba aia mai stau încă cinci copii. Mi s-a frânt inima să îi văd în așa mare suferință. Nu vreau să mă laud, dar cred că ai observat că am o familie bogată. Mătușa mea este afaceristă și are grijă de mine. Sunt la liceul din oraș și banii ce îi primesc ca și alocație îi dau în mare parte acelei femei odată cu pâinea ce o cumpăr de aici. Covrigul îl dau fetei ei și ea se bucură de fiecare dată. Urmărindu-i am văzut că dânsa cumpără alte alimente cu banii aceia și o mare parte îi strânge într-un saculeț improvizat.

– Deci de aia veneai zilnic la brutărie... Îmi pare rău pentru săraca familie. Asta vroiai să îmi spui?

– Nu doar atât. Am o rugămintă. Am văzut că ești de treabă și sper că vei accepta să le duci tu cele două pâini și covrigul dacă îți las bani aici. Mătușa mea m-a prins odată și nu pot să risc să vin. Noi ne coacem singuri pâinea și ea verifică cantitatea de fiecare dată.

L-am privit uimită și totuși am acceptat. Mi-a lăsat bani cât pentru a oferi acelei familii pâine și covrigi o lună întreagă. S-a uitat în spate să nu îl vadă cineva și a plecat. M-am uitat la banii din mână și m-am gândit la acea familie și la spusele băiatului. Oare cât de adevărat poate fi ceea ce mi-a spus el? Un om cu dorința de bani ar fi putut minți și lua banii pe nimic. Eu mi-am propus să testez teoria lui și am verificat. După plecarea lui l-am lăsat pe colegul meu să îmi țină locul pentru câteva minute și, luând două pâini și un covrig, am plecat la blocul respectiv.

Acolo, într-un colț murdar, am văzut o femeie cu o fetiță în brațe. Aceasta, imediat ce mi-a văzut umbra, s-a ridicat și a zâmbit, dar s-a întristat când m-a văzut pe mine. Până să ajung în dreptul lor am început să îmi creez tot felul de imagini nebunești. Dacă mă jefuiește? Dacă aruncă pâinea și cere bani în schimb. Femeia s-a uitat la punga mea și a devenit mai confuză decât înainte.

Ajungând în dreptul lor, le-am oferit plasa și am plecat. Am văzut cu coada ochiului fericirea copilei și a femeii. Când am ajuns la colțul blocului am aruncat o privire înapoi și am văzut că acea mamă și-a luat copilul de mână și au plecat. Fetița aceea mergea în salturi de fericire și mușca din covrig.

Ajunsă înapoi la brutărie, am fost luată la întrebări. Însă le-am cerut să înțeleagă faptul că fiecare are secretele lui și colegul meu s-a întors la treabă. Am tastat codul la casa de marcat și am pus banii pentru acele produse. Următoarele zile m-am simțit ciudat să fac acel gest, dar nu erau banii mei și nu aveam nici o problemă. Cu timpul, a devenit un obicei vizita la acea familie și colegii au început să mă privească suspicios.

Totul s-a oprit la un moment dat. Tocmai ieșisem cu plasa după mine și când am ajuns la acel bloc, femeia nu mai era acolo. Nici băiatul nu a mai apărut și singurul semn de la el a fost un bilet ce mi l-a lăsat când m-am întors cu plasa înapoi la brutărie. L-am citit:

Bună,

Îți mulțumesc! M-ai ajutat să ofer de mâncare acelei familii. Probabil că ai observat dispariția lor. De aceea ți-am lăsat acest bilet. Au plecat la noua lor casă. Cu banii ce îmi ofeream eu au reușit să își plătească un avans pentru 6 luni chirie pentru un apartament, au reușit să își cumpere haine decente și mama lor, în urma unui interviu, a fost angajată pe un post bine plătit.

Îți mulțumesc pentru tot!

Am citit din nou biletul și am zâmbit. Deci povestea băiatului chiar a fost reală și eu, Anna, am reușit să fac cu adevărat o faptă bună. M-am simțit fericită știind că am adus zâmbete sincere unei familii întregi. Am decis ca din acea zi să încerc să ajut cât mai mulți oameni.

Dar, după acea poveste, totul a revenit la normal. Am căutat diferite ocazii de a oferi ajutor, dar nu am prea reușit. La un moment dat găsisem un bătrânel care cerșea și am vrut să îi ofer ceva de mâncare, dar m-am răzgândit când am văzut că după ce a primit 5 lei de la o fată, și-a scos o țigară și a aprins-o.

După un timp, după ce am revenit la rutina mea zilnică, m-am gândit la cea familie. Într-una din zile, a venit la brutărie o femeie ce îmi părea cunoscută. M-am concentrat din răspuțeri să vad cine este, dar nu reușeam să îmi dau seama decât când a vorbit ea:

– Mulțumesc!

Am rămas șocată. Era acea femeie care în urmă cu o lună cerșea pe stradă, acea femeie pe care eu am ajutat-o. Mi-a cerut două pâini și un covrig. I le-am oferit și ea mi-a întins banii. Știindu-i situația am vrut să o refuz, dar ea a spus:

– Sunt din primul meu salariu. Vreau ca primele lucruri pe care le cumpăr cu primul meu salariu să fie aceste două pâini și un covrig pentru fetița mea care împlinește astăzi 6 ani.

A luat plasa, m-a salutat și a plecat zâmbitoare urmând o fetiță adorabilă. Acea experiență a fost pentru mine unică și frumoasă. Vizitele femeii la brutărie au fost regulate și am mai câștigat un client fidel al brutăriei.

Brutăria dragostei

Viața mea la brutărie este interesantă nu doar pentru oamenii zâmbitori care sunt acolo și îmi fac viața frumoasă, ci și pentru relațiile ce se înfiripă între unii clienți: prietenie sau dragoste. Nu aș fi crezut că voi privi o poveste de dragoste din spatele tejghelei, dar am fost și mesagerul a doi îndrăgostiți.

Povestea acestor tineri este una frumoasă, care mi-a arătat că nu întotdeauna poveștile se termină cum am vrea noi. Este o poveste cu învățătură și de aceea o voi povesti chiar acum.

Printre acei clienți fideli sunt tot felul de oameni, dar un lucru ce îl au în comun este că vin zâmbitori și pleacă mulțumiți din brutărie. Am decis acum mult timp să le ofer zâmbete și celor mai răutăcioase persoane care vin la mine pentru a cumpăra pâine proaspătă și caldă. Într-una din zile, un locatar nou al orașului mi-a vizitat brutăria. Acest lucru a fost un motiv de fericire pentru că am câștigat încă un client fidel.

– Bună ziua! I-am salutat eu zâmbitoare.

El s-a uitat la mine și mi-a zâmbit. Mi-a spus că este nou în oraș și a auzit că brutăria la care lucrez este cea mai bună din zonă. Venise să o testeze și rezultatul a fost unul bun căci după ce a cumpărat pâinea caldă, a ieșit zâmbind și mulțumit.

Vizitându-ne regulat, a venit la un moment dat în același timp cu altă clientă de-a noastră. Femeia l-a găsit atractiv, căci în timp ce aștepta lângă el, l-a privit și a fost mulțumită de ce a văzut. Nu am aflat mai multe despre ea decât după ziua aceea. A făcut cunoștință cu bărbatul și a flirtat cu el subtil. Acesta nu a observat flirtul decât după ce aceasta i-a lăsat o carte de vizită și i-a spus:

– Sună-mă!

Dacă a sunat-o sau nu, nu am aflat prea curând, dar știu că femeia a început să vină în același timp cu el. Diferența a fost că întâlnirile lor nu păreau întâmplătoare și bărbatul îi întorcea flirtul și îi zâmbea. Eu eram singura care vedea relația dintre ei pentru că le citeam pe chip atracția unul pentru celălalt și le vedeam mai bine gesturile. La un moment dat, dându-și seama că văd totul, femeia mi-a făcut semn să nu spun la nimeni și așa am și făcut. Nu era treaba mea ce se întâmpla între ei doi și am ignorat. Nu a fost nimic în neregulă ceea ce se petrecea. Cel puțin așa am crezut eu până când ceva ciudat s-a întâmplat.

Vizitele lor au încetat. Până atunci speram că brutăria să fie locul care îi aduce pe doi oameni să fie împreună. Am vrut să cred că erau sortiți să fie împreună, dar faptul că vizitele lor au încetat o perioadă m-a făcut puțin tristă. Asta nu m-a oprit din a zâmbi clienților. Îi tratam pe toți la fel și știam că fiecare are o poveste interesantă. Brutăria fiind foarte cunoscută, nu s-a simțit pierderea a doi clienți fideli. Oamenii vin și pleacă, de aceea i-am uitat repede pe cei doi îndrăgostiți crezând că probabil s-au cuplat deja.

Aveam dreptate, dar nu în totalitate. La un moment dat, când am rămas fără pâine, am plecat în spate la brutari pentru a mai lua câteva. Unul din ei, care era de vârsta mea, m-a întrebat:

– Au mai venit cei doi îndrăgostiți?

– Nu, din păcate. Dar asta e.

Apoi s-a întors la muncă. M-am întors și eu la tejghea și am văzut-o pe acea femeie uitându-se speriată la mine. Avea în mână un bilețel ascuns de bani. Am întrebat-o ce dorește și i-am dat o pâine caldă și proaspătă, iar ea mi-a dat banii și acel bilețel.

– Te rog să îi dai acelui bărbat acest bilețel. Te rog eu mult!

– Dacă dânsul vine la brutăria noastră, o sa primească mesajul dumneavoastră.

– Mulțumesc!

A plecat calmă din brutărie. Am fost curioasă ce se întâmplă și ce scrie în bilet, dar m-am abținut. Nu îl mai văzusem pe bărbat de multă vreme în brutărie, dar am păstrat biletul. A fost neașteptat faptul că el a revenit. M-a întrebat dacă am vreun semn de la acea femeie. I-am arătat mesajul și după ce l-a citit a oftat. Mi-a cerut un pix, a scris ceva pe hârtie și mi-a spus să i-o înapoiez femeii.

Din acel moment am devenit mesagerul lor. Își lăsa bilețele unul altuia prin mine. Am fost de multe ori tentată să le citesc, dar le-am respectat intimitatea. Colegul meu de muncă a devenit curios și a și citit unul dintre ele. Mi-a spus că și-au dat întâlnire la un motel din apropiere. L-am muștră pentru că le-a încălcat intimitatea, dar el nu s-a simțit vinovat. De atunci nu l-am mai lăsat să pună mâna pe vreun bilet.

Într-una din dimineți am vorbit cu el pe tema aceasta.

– Chiar nu ești curioasă ce se întâmplă? Viața aici este așa de monotona. Tu aflii atât de multe lucruri interesante! Vreau și eu!

– Este intimitatea lor! Nu ne băgăm. Bine?

Proză

În bătaia peniței

S-a bosumflat și s-a întors la muncă. Curiozitatea lui m-a corupt, căci și eu vroiam să aflu mai multe. Am putut observa cursul relației lor de câte ori veneau. La început erau entuziasmați, după aceea au devenit puțin iritați de primirea unui nou mesaj. Colegul meu a reușit să prindă alt bilețel într-un moment de neatenție pe care l-am avut și l-a citit. Am vrut să îl mustrez din nou, dar arăta ca un copil care a primit ceea ce și-a dorit.

– Nu vrei să știi! mi-a spus.

– Ți-am tot spus să nu mai citești mesajele lor.

Arăs și mi-a spus amuzat:

– El îi cere să se despartă de soț.

– Ce este așa amuzant? Este trist ce se întâmplă.

– Este ca o telenovelă și apoi a început cu o voce de prezentator: se iubesc dar nu pot fi împreună. Ce vor face?

I-am luat bilețelul din mână și l-am privit nervoasă. Era dimineată. De aceea, la brutărie nu erau clienți. M-am gândit la situația lor, la actul imoral pe care îl comiteau cei doi. Mi-am spus: Cine sunt eu să îi judec? și am căutat ceva bun în ceea ce făceau. Vroiam să cred că au motive întemeiate, că ceea ce fac ei nu le va înrăutăți viața. Mai bine nu mă mai gândesc și îi dau biletul pur și simplu. Dar cu cât mă gândeam mai mult la misiunea mea, cu atât vroiam să mă opresc din a fi părtașă la ceva interzis. Mă simțeam ca și cum ajutam la planuirea unei crime.

Mi-am luat gândul și mi-am văzut de treabă. Am decis în acel moment că nu voi mai fi mesagerul lor. Am așteptat momentul în care nu voi mai fi părtașă la ceva ce eu consider imoral. Și momentul acela a venit singur, fără ca eu să mai fac altceva. Femeia a intrat ca de obicei în brutărie. De data aceasta părea mai sigură, mai serioasă și avea un bilet în mână. I-am dat bilețelul de la acel bărbat. Când l-a citit, a devenit puțin tristă. A zâmbit și și-a spus:

– Atât de bine mă cunoști...

Din privirea ei am înțeles că refuza oferta celui care, după presupunerea mea și a colegului meu, îi era amant.

Mi-a dat biletul și când am vrut să spun ceva, mi-a vorbit ea prima:

– Îți mulțumesc pentru ajutor! Dacă nu treceam prin asta, nu mi-aș fi dat seama cât de mult țin la soțul meu. Și îți mulțumesc și pentru tăcere. Acesta este ultimul bilet care trebuie să îl dai.

Fără să cumpere ceva din brutărie, a plecat lăsându-mă cu un ultim bilet. Din cele spuse de ea, am presupus că este un bilet de despărțire. M-am gândit că acest bilet îi va aduce suferință bărbatului, dar el trebuia să știe că s-a terminat totul între ei.

Colegul meu a vrut să știe ce scrie, dar de data aceasta biletul era într-un plic sigilat. Eu deja bănuiam ce scrie, așa că nu am fost curioasă. Richie, colegul meu, a vrut să îmi ia din mână obiectul, dar l-am ținut bine în buzunar, ca și cum era un mister ce doar eu îl știam. Zilele au trecut și bărbatul nu mai apărea. Vroiam să se termine povestea aceasta și să scap de biletul acela care devenise o povară.

– Nu mai vine! Hai să îl citim! mi-a spus Richie.

– Nu mai fii copil. O să vină el.

A insistat să vadă plicul.

– Nu îl deschizi!

A promis și i-am dat plicul. El l-a pus la lumină și a reușit să prindă puțin din text. Nu mi-a spus mot-a-mot ce scrie, doar mi-a făcut un rezumat din ceea ce a înțeles. Mesajul era de despărțire. Femeia își cerea scuze pentru că i-a dat speranțe. I-a spus că și-a dat seama cât de mult îl iubește pe soțul ei și i-a mulțumit bărbatului pentru că i-a arătat adevărul.

După cum îi spusese lui Richie, bărbatul a revenit și după ce i-am dat biletul, l-a citit și s-a întristat. Mi-a părut rău pentru el, dar mi-am dat seama că aceasta era pedeapsa lui. Așa cum am presupus eu, o faptă imorală le-a adus suferință. Am devenit atât de înfocată de această poveste încât aș fi vrut să îi spun câteva lucruri, dar m-am abținut. Nu este treaba mea să mă bag. Ca și femeia, bărbatul a plecat fără să cumpere nimic. A fost singura dată când cineva a plecat din brutărie fără un zâmbet, fără un dram de fericire.

Știam că greșeala nu era chiar la el, nici la ea. Pur și simplu, așa a fost să fie. Am încheiat povestea în acea zi. De atunci nici unul nu a mai apărut la brutăria mea. Ceea ce am știut sigur era că privirea lui asupra ei de câte ori o vedea, stând lângă ea în brutărie, nu era deloc fals. Acel zâmbet a fost sincer și totuși plin de iubire, a fost cel mai frumos și cel mai sincer zâmbet pe care l-am văzut în brutărie.

Alexa Gavril Bâle

Amintiri despre pâine

Mai nou mâncăm fără să prețuim mâncarea, fără să fim atenți și să ne bucurăm de gustul ei, mâncăm pentru a putea munci, pentru a putea alerga, cât mai sprinteni după vântul amăgitor al câștigului de bani. De cât mai mulți bani.

Nu mai muncim pentru „a câștiga o pâine“, fie ea mai albă, ori mai neagră, ci muncim pentru bani, pentru a câștiga cât mai mulți bani.

În contextul consumerismului pâinea a fost exilată din scopul muncii, rămânându-i doar o importanță colaterală.

Dar și pâinea ne ignoră, nu se mai bucură papilele gustative, nu mai are gust sănătos de pâine și nici mirosul care, acum câteva decenii te făcea să-ți lase gura apă.

Făcută din cât mai puțină făină, cu cât mai mulți agenți de afânare, de potențatori de gust și culoare, la cea neagră, de conservanți, aditivi, E-uri de tot felul, s-a transformat dintr-un susținător al vieții într-un potențial agent de îmbolnăvire.

Prin sate îndepărtate mai sunt femei, țărănci bătrâne care mai frământă pâine și o coc pe vatra fierbinte a cuptorului.

Nu pot să uit de gustul divin a pâinii ieșite pe porțile fabricilor de pâine ale regimului comunist.

Pâinea, care în ultimii ani se dădea pe cartelă, era foarte bună. Puțină și bună. Consistentă. Autentică.

Când veneau mașinile cu pâine, niște dube, la magazinele dintre blocuri, ori de la porțile întreprinderilor mirosul de pâine caldă rămânea în urmă, umplând străzile.

Cumpărai pâine proaspătă și până ajungeai acasă mâncai de pe jumătate, coaja, atât era de gustoasă.

Se mânca îndeobște pâinea semi. Rotundă, coaptă pe vatră, de două kilograme. Doar de sărbători, de Crăciun și de Paști se cumpăra pâine albă. Și aceasta coaptă pe vatră. Cu miezul pufos, dulce. Șase lei cincizeci pâinea semi.

Nu pot să uit gustul pâinii negre din armată. În pauza de la ora unsprăzece, pe terenul de instrucție ni se aducea suplimentul de hrană constând într-o bucată de salam sau brânză telemea și pâine neagră.

Una, demărimea unei mingi de hanbal, împărțită în patru. La patru militari. Gust dumnezeiesc. Dulce și hrănitoare. Dătătoare de optimism.

Pe la sfârșitul anilor șaptezeci a fost belșug de pâine. Ogoarele româniei, bine lucrate și irigate dădeau grâu din belșug.

Sătenii cumpărau cu coșurile pâine neagră de la magazinele sătești ale cooperativelor de consum. Îngrășau cu pâine tăușă și porci.

Elev fiind, în acei ani, la liceu, seara după ce elevii luau masa la cantină, în urma lor, se strângeau grămezi de pâine pe care le împrășteasera pe jos, pe sub mese. Se băteau cu felii de pâine ca și cu bulgări de zăpadă.

Risipa aceea copilărească, incoștientă aveam să o plătim câțiva ani mai târziu. În a doua parte a anilor optzeci pâinea se dădea numai pe cartelă. Și nu se găsea decât cu mare greutate.

Bunicul din partea mamei mi-a povestit că în război a văzut un convoi de prizonieri flămânzi, chipurile lor supte, cenușii nu exprimau nimic afară de foame, o foame profundă ce le rodea până și sufletele.

La o haltă soldații, din solidaritate le-au aruncat bucăți de pâine. Pâinea neagră, soldățească de război.

Bieții prizonieri se năpusteau asupra pâinii ce cădea, ici și colo, în bucăți de mărimea unui pumn. Fiecare bucată era prinsă de mai multe mâini și sfărâmată. “Pâne, pâne, ne dă pâne.....”, gemeau prizonierii cărora vederea pâinii le dăduse puteri nebănite.

Pâinea nu ajungea nici într-o mână, se fărâma în bucăți mici ce cădeau amestecându-se cu praful drumului.

Dacă vreun amărât reușea să apuce singur o bucată cei din jur săreau pe el și-i răsuceau mâna. Pâinea din pumn se fărâma, fărâme ce nu hrăneau decât colbul drumului.

Astfel că la plecare prizonierii au fost tot atât de flămânzi ca la sosire. Foamea îi transformase-n sălbăticiuni fără rațiune. Un convoi cenușiu istovit, amăgit se urni către nicăieri ca o apă tulbure, cleioasă.

Cu gustul adevărat al pâinii n-au întâlnit cu totul întâmplător într-o seară de la mijlocul lui octombrie.

Doamne ce binecuvântare poate fi pâinea ieșită din mâinile unei țărănci pricepute și coaptă-n cuptor, pe vatra fierbinte.

Seară, ziua se lăsa, încet cucerită de întunericul nopții. Eram într-un sat, Negreia, de la poale de munte. Flămând, toată ziua nu mâncasem nimic, afară de struguri și pere.

Dintr-o poartă albastră o femeie îmi face semn să opresc. Mă întrebă ceve despre o vacă. După ce o lămoșesc dau să pornesc mașina, dar îmi face semn să mai aștept puțin.

Mi-a adus o pomană proaspătă și mi-a întins-o. Am luat-o și am rupt-o în două, aburul cald mi-a gădilat nările. Jumătate i-am dat-o înapoi: “nu ajunge atât, nu are rost să o uit prin mașină să se uște..”

Pomana este o pâine de marimea a doi pumnii zdraveni de barbat, făcută din aluat înpletit și coaptă pe vatra fierbinte a cuptorului. Se face cu ocazia sărbătorilor mari: Crăciun și Paște, precum și la înmormântări unde se dă de suflul mortului.

Are un gust deosebit, dulce, matern și este foarte sățioasă.

Pe drum, mâncam pomană, după multă vreme, era ceva timp de când nu mă întâlnisem cu gustul adevărat de pâine, și mi-am amintit cele de mai sus.

Binecuvântat este gustul pâinii adevărate.

Ionel Cionchin

PÂINEA

Produsele de panificație au fost folosite de credințele arhaice: pâinea, colacii, anafora, azimă l ș.a.

Lat. PANIS „PÂINE“, în istroromână «pare» (pare negra, pare âba) / bănăț. «păne» (păne niagră, păne albă), armen. pan, cimmerian pain 'farine', este sinonim cu rom. PITA, cuvânt arhaic, sanscr. pitu „măncare, hrană, aliment“, existent în hitită, zend pitu 'nourriture', pătruns până în Egiptul antic, dar existent în arom. pito, alb. pite, gr.v. pittakion, pateomai, gr.n. pyta, pitta 'gateau, tourte', blg. srb., ung. Pita.

În creștinism, Frângerea pâinii / Sfânta Liturghie² / Euharistia este ritualul central al cultului cu o dublă semnificație: împărtășirea cu elemente euharistice, reprezentând Sfânta Taină, precum și celebrarea morții și învierii lui Iisus. Iisus la «Cina cea de Taină» a sărbătorit Paștile în ziua potrivită: «În ziua dintâi a praznicului Azimilor, ucenicii au venit la Iisus și i-au zis: „Unde vreți să-Ți pregătim să mâncăm Paștele”. El le-a răspuns: „Duceți-vă la cetate la cutare om, și spuneți-i. Învățătorul zice: Vremea Mea este aproape; voi face Paștele cu ucenicii Mei în casa ta. Ucenicii au făcut cum le poruncise Iisus, și au pregătit Paștele. Seara Iisus a așezat la masă pe cei doisprezece ucenici ai săi... Pe când mâncau ei, Iisus a luat o pâine; și, după ce a binecuvântat-o a dat-o oamenilor, zicând: „Luați, mâncați; acesta este trupul Meu”. Apoi a luat un pahar, și, după ce a mulțumit lui Dumnezeu, li l-a dat, zicând: „Be-ți toți din el; căci acesta este sângele Meu, sângele pământului celui nou, care se varsă peste mulți, spre iertarea păcatelor. Vă spun că, de acum încolo nu voi mai bea din acest rod al viței, până în ziua când îl voi bea cu voi din nou în Împărăția Tatălui Meu. După ce au cântat cântarea, au ieșit în muntele Măslinilor»³.

În Noul Testament sunt trei texte în care se face referire la «FRÂNGEREA PÂINII»:

«Ei stăruiau în învățătura apostolilor, în legătura frățească, în frângerea pâinii, și în rugăciuni...Toți împreună erau nelipsiți dela templu în fiecare zi, frângeau pâinea în case, și luau hrana, cu bucurie și curăție de inimă» (Fapte, 2, 42-46).

«Pe când mâncau, Iisus a luat o pâine; și după ce a binecuvântat-o, a frânt-o, și le-a dat, zicând: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu”. Apoi a luat un pahar, și, după ce a mulțumit lui Dumnezeu, li l-a dat, și au băut toți din el. Și le-a zis: “Acesta este sângele Meu, sângele legământului celui nou, care se varsă pentru mulți. Adevărat vă spun că, de acum încolo, nu voi mai bea din rodul viței, până în ziua când îl voi bea nou în Împărăția lui Dumnezeu”. După ce au cântat cântările de laudă, au ieșit în muntele Măslinilor»⁴.

«Căci am primit de la Domnul ce v-am învățat și anume că: Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vândut, a luat o pâine. Și după ce a mulțumit lui Dumnezeu, a frânt-o, și a zis: “Luați, mâncați; acesta este trupul Meu, care se frânge pentru voi; să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea”. Tot astfel, după cină, a luat paharul, și a zis: “Acest pahar este legământul cel nou în sângele Meu: să faceți lucrul acesta spre pomenirea Mea, oricâte ori veți lua din el”. Pentru că, oricâteori mâncați din pâinea aceasta și beți din paharul acesta, vestiți moartea Domnului, până ce veni El. De aceea, oricine mănâncă pâinea aceasta sau bea paharul Domnului în chip nevrednic va fi vinovat de trupul și sângele Domnului»⁵.

Liturghia euharistică se focalizează pe patru momente: luarea darurilor de pâine și vin, bine-cuvântarea sau mulțumirea, frângerea și darea, adică: ofertoriul, anafora, frângerea și cuminecarea.

Alte elemente în slujirea liturghiei: sărutarea păcii, ectenii și rugăciuni pentru popor, rugăciuni pregătitoare, cuminecării, rugăciuni și imuri de mulțumire, binecuvântarea de la sfârșit.

ANAFURA (var. naporă, naporă), (BIS.) (reg.) pârțică, mr. anafură, megl. nafără, ngr. Σφαγορά (neol.) 'relatare', este «pâinea sfințită / bucățele de prescură care se împarte credincioșilor după terminarea slujbei». Sfântul Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului specifică: «Anafura aceasta este pâine sfințită, este prescura produsă la Proscomidie, din care se scoate partea din mijloc (Sfântul Agneț), care se jertfește și se face Trupul Domnului. Deci, în locul celui Dar mare al înfricoșatei Cuminecături, de vreme ce nu sunți toți vrednici a se împărtăși cu el, li se dă această anafură, care, după cuviință, se numește anti-doron, adică în loc de dar, pentru că dai darul hărăzirii lui Dumnezeu. Aceasta pâine este sfințită fiind însemnată cu copie și primind sfinte cuvinte; nu este însă împărtășirea Trupului lui Hristos, căci acelea sunt Tainele, iar aceasta numai dătătoare de sfințire și dăruitoare de dumnezeiescul Dar, care se dă cu cuvintele cele de la Proscomidie».

Din anul 2012, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât:

1. Rânduiala practică trebuie să fie aceea a înălțării în chipul crucii a pâinii respective înaintea Sfintelor Taine abia sfințite fără atingerea de Sfintele Vase (de altfel un gest neconfirmat de sursele vechi liturgice);

2. Formula de binecuvântare este: „Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, binecuvintează, Doamne, pâinea aceasta, anafura sfinților tăi”. Se evită astfel discuțiile din jurul formulei: „în locul Sfintelor Tale Taine”, care crea impresia că anafura are aceeași valoare cu Sfintele Daruri și „Binecuvântată este anafura sfinților Tăi...”, care nu face referire la Maica Domnului, mai cu seamă că anafura în ritul ortodox o reprezintă pe Maica Domnului.⁷

PRESCURA este pâinea în formă de cruce, din aluat dospit, folosită în ritualuri religioase. Se folosește la botez, la nuntă, la înmormântare și la Paști. «Făina de grâu curat și apa limpede și dospitura bună nu le amestecă și nu are dreptul să le frământă decât o femeie curată trupește și sufletește, de preferință bătrână văduvă și o viață perfect cinstită. Și după ce aluatul este preparat și coca este răsucită ca un colac frumos, înainte de a o pune în cuptor, această frământătură trebuie să devină prescură». Are imprimat literele sfinte: IS, HS, NI, KA.

COLACUL (mr., megl. culac, istr. colac, gr. *κόλλαξ în loc de κολλίξ, tc. kolak, alb. kuljatš (față de kaljač) este turta împletită în formă de cunună sau ghirlandă. Colacii se împart la praznice, se dau de pomană pentru odihna sufletului celui mort, colacul mare se dă preotului și dascălului; colacii lătralnici pomană de 17 colaci, dintre care unul se presupune pentru Domnul, altul pentru

Eseu

În bătaia peniței

Fecioara Maria, 10 pentru mort și 5 liturghioare sau în formă de 8 încrucișate; colacii de la ușa cuptorului, grup de 11 colaci ce se împart calzi; colacul de Crăciun.

Unul din cele mai complexe și semnificative rituri ce țin de Cultul Solar a fost hora la traci. Originea horei menționa istoricul Nicolae Iorga se află în kolabrismos-ul, pe scurt, al kolo-ul trac. Tracicului «cola» 'rotund, roată, cerc' este scriptic atestat în sintagma «kolavrismos» 'dansul ostașilor traci', participanți la lupta de la Kunaxa, din anul 401 a.Chr., menționat de Xenofon⁸ în lucrarea Anabasis. Sintagma «kolavrismos» are accepțiunea de 'horă rapidă'⁹. Făcând parte din cultul soarelui la traci, «kolabrismos»-ul era un rit complex, ludic, muzical, magic, apotropaic, tropaic, războinic, cathartic și medical, desfășurat mai ales în cerc, în hore, imitând mersul Soarelui pe Cer, de la răsărit până la apus. Dansul se desfășura numai de bărbați care purtau toiege simbolizând razele solare, transformate în mascoide de cai solari. De la traci, termenul și semnificațiile magico-religioase, au fost moștenite de români și au fost preluate de neamurile din sud-estul european: «hora» românească, «choreia» greacă, «valla» albaneză, «horo»-ul bulgar, «kolesca» sârbă, «colomeica» poloneză și «horovodul» rus. La popoarele slave, «colo» este un altoi medieval, neologism mistic, din rădăcina tracă «kolo».

COLIVĂ, colive, s.f., în practicile religioase ortodoxe: grâu dat la piuă sau din arpacaș (orz măcinat dur) amestecat cu zahăr și cu nuci pisate și ornat cu bomboane și zăhăr pudră, care se împarte pentru pomenirea morților, la înmormântări și la parastase.

Cuvântul colivă vine de la gr. «τα κόλλυβα» [ta koliva] 'ofrandă' adusă de credincioși la biserică spre sfințire, în cinstea sfântului, în ziua onomastică a cuiva sau pentru ușurarea sufletelor celor răposați, de păcate și scoaterea lor din osânda veșnică. Coliva este elementul principal, absolut necesar pentru pomenirea morților, creștinul aducând la biserică și o sticlă de vin pentru a fi sfințite.

În practica Bisericii coliva a fost introdusă după minunea Sfântului Teodor Tiron, săvârșită la 50 de ani după moartea sfântului, în vremea împăratului Iulian Apostatul (361-363) care, dorind să-i batjocorească pe creștini, a dat ordin guvernatorului din Constantinopol să stropească produsele din piețele de alimente cu sângele jertfit idolilor, în prima săptămână din Postul Mare. Sfântul Teodor, apărându-i în vis Arhiepiscopului Eudoxie al Constantinopolului (30-370), i-a poruncit acestuia să-i anunțe pe creștini să nu cumpere nimic din piață, ci mai degrabă să mănânce grâu fiert cu miere (colivă). Pe vremea Patriarhului Nectarie al Constantinopolului (381-397), sărbătoarea Sfântului Mare Mucenic Teodor a fost rânduită în calendar în prima sâmbătă a Postului Mare, când se face pomenirea morților și pomenirea Sfântului Teodor Tiron.

Coliva este expresia materială a credinței în Înviere pentru că este realizată din boabe de grâu, iar Mântuitorul a fost cel care s-a folosit de exemplul bobului de grâu pentru a prevesti Învierea Lui din morți: «Iisus le-a zis: „A sosit ceasul să fie proslăvit Fiul Omului. Adevărat, adevărat, vă spun, că, dacă grăuntele de gru, care a căzut pe pământ, nu moare, rămâne singur; dar dacă moare, aduce multă roadă. Cine își iubește viața, o va pierde; și cine își urăște viața în lumea aceasta, o va păstra pentru viața veșnică. Dacă îmi slujește cineva, să Mă urmeze; și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu. Dacă îmi slujește cineva, Tatăl îl va cinsti”».

În liturgicul Bisericii noastre, pâinea, grâul și coliva joacă un rol extrem de important, definitiv al identității noastre ortodoxe. În jurul acestor elemente a gravitat și gravitează înțelegerea practică a adevăratei teologii. Ele sunt exemplul cel mai concret al celor mai curate și sincere năzuințe spre mântuire.

Note:

1. Azimă, azime, var. azmă, pâine de luat nedopsit, mr. adzâmă, megl. azim, gr. αζιμος, ven. azmă, calabr. azimo, port. Asmo.
2. Cuvântul liturghie are accepțiunea de 'lucrare publică'; cuvântul cuminicare (lat. communicari) își are originea în scrierile Apostolului Pavel, însă desemnează cu precădere actul «tainei», decât slujba în sine, deși nu în mod exclusiv.
3. Matei, 26, 17-20 și 26-30.
4. Marcu, 14, 33-26.
5. 1, Corintieni, 14, 23-27
6. Prescură: 1. hostie, pâine sfințită pentru sacrificiul euharistic; 2. pâinișoară pentru pomană, mr. piscură, din gr. προσφορά 'ofrand', preluat și de sl. Proskura
7. Liturghier, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 603-604.
8. Xenofon (427-355 a. Chr.), elev și admirator al lui Socrate, a fost soldat-mercenar, participant la lupta de la Kunaxa. A fost autorul lucrărilor: Anabasis Kyrour, narând despre mercenarii greci și traci care se luptau să ajungă de la Porțile Babilonului la Pontul Euxin / Marea Neagră; Hellenica, o continuare a lucrării lui Tucidide despre istoria grecilor; Amintiri despre Socrate și Ciropedia, nuvelă istorică despre Cyrus al II-lea cel Mare; Oeconomicus, dialog despre agricultură și gospodărie, precum și alte lucrări.
9. Ionel Cionchin, Hora înfruntă mileniile, în «NOI TRACII», Roma, an XXI, nr. 211, mai 1992, p. 21.
10. Ioan, 12, 23-26.

Eseu

În bătaia peniței

Ana-Cristina Popescu

OAMENI ȘI FRUNZE

De ce frunze?

Frunzele sunt atât de complexe. Au atât de multe de spus. Imediat ce primăvara mângâie sufletul naturii, frunzele deschid ochii. Privesc locul în care s-au ivit, stau lipite prin tecă de ramura vieții și încep să-și scrie povestea.

Sunt atât de multe povești, câte frunze.

Pe cât sunt de firave, pe atâta măreție poartă în ființa lor.

Fiecare om se poate regăsi într-o frunză. Se poate uita în jur la copacul vieții și afirma după un studiu îndelungat: „Acesta e frunza mea.” Imediat ce și-a descoperit frunza ființei sale își poate găsi culcușul pe limbul ce i se deschide ca o planetă uriașă, o planetă a vieții lui, o planetă de-o vară, o vară bogată în lumină și lacrimi de rouă.

După cum este omul, așa este și frunza lui. Unii caută în adâncul fiecărei nervuri seva eternității, se lasă cuprinși de ea și comunică prin pețiol cu Absolutul. Alții mai leneși se lasă purtați de vânt în toate părțile, pe urmă arși de soare și bătuți de ploi nu-și mai găsesc calea, nu înțeleg chemarea sevei către arbore și se pierd în deșertăciunea unui bob de albastru.

De ce oameni?

Sunt atât de delicați și ascund atâta mister. Se ivesc ca frunzele pe ram. Privesc în zare după colțul vieții și atunci când consideră că i-a descoperit lumina aleargă spre el o vară, se-mpiedică-n soare, în lacrimi și vânt, se usucă de dorul eternității văruindu-și casa sufletului cu otrăvurile toamnei ca mai apoi să se agațe cu disperare de ultima scâteie prin care poate comunica cu ramura veșnică pentru a învinge clipa întunericului.

Oameni și frunze, licurici de-o clipă ce încearcă să rupă plasa întunericului pentru a găsi răsăritul eternității.

Omul își calculează aria frunzei sale, își identifică mulțimea punctelor din care fiecare nervură își întinde linia, pe urmă se divizează în mai multe pătrate pe care le înmulțește cu suprafața finită a unui semn. Într-un final încearcă să-și umple fiecare pătrat cu nectar și ambrozie, dar niciodată nu reușește să-și adape sufletul pe deplin, dovadă toamna ce-i mușcă asimetrica ființă și vâlul alb ce-i acoperă ochii pentru totdeauna.

Sunt atâția oameni și frunze. Cu toții se lasă purtați de brațele vântului acestei vieți și vor să ajungă acolo unde lumina sărută ochii întunericului, iar verdele și-a înălțat tron pe albastrul crinului.

Alex Spînu, Șc. Gim. Nr. 3, Oțelu Roșu

Ana-Cristina Popescu

Mocirla

Personaje: Vicu, Maur, Mama, Femeia care mătură strada, un grup de oameni.

Actul I

Decorul: O cameră cu mobilier clasic de lemn. Pe birou se află un laptop.

Personaje: Vicu, Maur, Mama.

Scena I

Personaje: Vicu.

(Vicu caută ceva în dulap. Scoate haine. Caută în buzunarele hainelor.)

Vicu: Nu le găsesc. Nu știu unde le-am pus. Fără ele simt că viața mă părăsește. Sunt undeva într-o fundătură și nu pot scăpa de zidul ce-mi stă în cale. (Se plimbă prin cameră și caută ceva în timpul monologului. Ia câte o haină aruncată cu o clipă înainte pe jos din dulap și o caută din nou prin buzunare zadarnic, pe urmă o aruncă în alt colț al încăperii. Trage așternuturile de pe pat și înlătură lenjeria. Ridică salteaua și caută sub scândurile ce au susținut-o.) Fără ele sunt nimic. Nimic, da, asta sunt. Și nu le găsesc. Le-am ascuns atât de bine de ochii celor ce-mi violează intimitatea, încât am rămas pustiit de tot ceea ce am avut mai bun. (Caută.) Era așa de bine ieri. În lumea lor e atât de cald. Am creat atâtea stele cu ochii minții, pe urmă m-am agățat de câte o rază de lumină și am dansat. Am dansat mult, atât de mult, până când am început să pictez. Storceam câte o lacrimă de foc din ochii stelelor mele și pictam flori galbene, atât de galbene, că totul în jurul meu părea un rug aprins. Când vâlvătaia părea să erupă, o scânteie mi-a atins mâna. Era o fată. Niciodată nu am văzut o făptură mai frumoasă. Părul ei era negru, iar ochii ei verzi te săgetau până dincolo de umbra ce se plimba haotic pe ziduri, dar hainele-i erau de foc. Cu siguranță era o fiică a stelelor create de mine. La început am privit-o cu teamă, pe urmă cu atâta îndrăzneală, încât fata mea ardea ca o torță. Devenise soarele ce guverna celelalte stele, steaua supremă ce-mi lumina visul. (Tace un moment și strânge o haină căreia i-a discusut căptușeala în brațe.) Nu mai pot ajunge în lumea cea vie, pentru că nu le găsesc. Fata din stele mă așteaptă. Oare cât o să mă mai aștepte? Nu mai pot zbura pe raze de stele și înota în apa verde a ochilor celei ce mi-a furat inima. Cum să mai ajung în lumea creată de mine dacă nu vă găsesc. (Plânge.) Nu mai pot. Unde sunteți? De ce v-ați ascuns de mine? (Se aruncă la podea plângând. Se rostogolește.) Parcă aș fi într-un cerc. Nu pot evada din învelișul ce se rotește în jurul meu. Cum să trec dincolo de cerc? Nu pot să trec dincolo de cerc fără ele. Omul e obligat să trăiască într-un cerc. Pământul și cercul. (Se ridică.) Eu am găsit calea spre absolut. (Tace.) Calea? (Plânge.) Sunt pierdut fără ele. Sunt prizonier la fel ca toți oamenii. (Începe să caute din nou.) Unde sunteți? (Se apropie de fereastră.) Copacii aceștia au rămas atât de goi, că poți să privești prin brațele lor lemnoase până dincolo de rădăcină. (Se depărtează de fereastră și ia o altă haină spre cercetare.) Am greșit. Am ales calea copacului. Mi-am scuturat toate frunzele gândurilor și acum nu le găsesc. Cum le-aș putea găsi dacă eu nu mai am frunze? Sunt gol. Gândurile au plecat departe și eu mă rotesc ca ceasornicul. E noapte sau ziuă? (Se apropie din nou de fereastră.) E noapte. (Se depărtează de fereastră speriat și se așează pe un scaun.) E noapte și e iarnă grea. (Își ridică gulerul de la cămașă.) Mi-e frig. (Își frânge mâinile.) Miroase a suflete de gheață, a moarte. Căldura stelelor a secăt. (Se ridică de pe scaun și ia un sacou aruncat pe jos în timpul căutărilor. Se îmbracă cu acel sacou și se grămădește pe plapuma ce zăcea pe podea.) A împietrit tot ceea ce este viu. Sunt o piatră ce lăcrimează după iarba din stele. (Se învelește în plapumă.) Acum ce mă fac? Ele s-au ascuns, m-au părăsit. Prin piatra ființei mele nu mai curge nicio picătură de apă. E atât de întuneric. Eu însumi am devenit o stâncă întunecată. Mi-e frică de mine. (Se strânge sub plapumă și plânge iarăși.) Vreau să sorb lumina divină, dar fără voi sunt pierdut! (Se târăște învelit în plapumă spre pat și se sprijină pe scheletul acestuia. Pe urmă privește spre fereastră.) Lumina s-a pierdut în apus într-o baltă de sânge. (Se ridică.) De ce m-ați părăsit? (Aruncă plapuma de pe el și se apropie de fereastră. Privește afară.) Totul doarme și tăcerea și-a întins trupul peste rănile ce fierb în zăpadă. Mi-e frig și totuși ard a neputință. Până și rănile neputinței și-au pierdut seva cea roșie și acum scui pă venin. (Se depărtează de fereastră, ridică plapuma și se învelește. Înveșmântat în plapumă se așează pe scaunul de lângă masa pe care se află un caiet deschis și un

Teatru

În bătaia peniței

creion.) Ieri am fost poetul ce a plămădit stele. Astăzi poetul fuge de mine, pentru că am răătăcit nectarul vieții. (Ia creionul și începe să scrie ce rostește.) Într-o lume oarbă poetul picură foc peste stoluri de gheață și speră. Acolo unde apar vlăstari începe eternitatea. Focul a picurat vlăstari ieri. (Se oprește din scris.) Dar astăzi? Astăzi iarna este atât de înverșunată, încât gheața geme și refuză să își topească trupul pe altarul artei. (Scrie din nou.) Din când în când se aude sufletul deșertului pustiit de viscol și poetul se adâncește mai mult în noaptea zăpezilor și nimeni nu-i mai întinde mâna. (Ridică creionul de pe coala caietului.) Părăsit poetul uită să trăiască cu adevărat. (Se ridică de la masă, aruncă plapuma și se plimbă prin cameră.) Dacă mi-aș aminti unde le-am pus aş salva poetul și stelele și-ar regăsi focul. Unde le-am putut rătăci? (Se așează la masă și începe să scrie din nou.) Pierduți printre pietre, oamenii au înghețat poezia și viața le-a fost acoperită cu ere glaciare. (Răsfoiește caietul.) Nu puteau să se ascundă între file. Între file le-aș fi zărit imediat. E greu fără ele. Abia pot respira. Dacă le-aș găsi aş fi salvat. Aș deveni când și când o scânteie ce naște stele. (Ia din nou creionul și scrie.) Din când în când câte o scânteie mai alunecă pe gheața umedă încercând să deschidă ochii luminii, dar gheața nu aude chemarea poetului și își doarme viața în ruină. (Închide caietul.) Ce mici sunt oamenii! Fără stele oamenii sunt din ce în ce mai mici. Dacă le-aș putea afla! Dacă le-aș putea gusta din nou! Cât de mult m-aș înălța! Aș fi o carte ce urcă spre steaua supremă. (Zâmbește.) Cu fiecare bătaie a aripilor cartea mea ar fi din ce în ce mai mare până ar deveni ea însăși soarele ce picură energie. (E liniște un moment.) Ce aş putea face? (Se apropie de fereastră.) A înghețat totul. Iarna nu a iertat nimic. Până și frunza încăpățânată din vârful teiului ce s-a luptat să viețuiască pocnește de ger. E ultima amintire a toamnei. Ieri, înainte de a crea stelele, am găsit atâta armonie în toamnă și strălucire în cerul ei, pentru că fiecare frunză îmi șoptea despre fericirea de odinioară. Astăzi fiecare parte a trupului meu istovit vorbește asemenea frunzelor de ieri despre stelele rătăcite departe, despre fericirea de odinioară, despre chipul primăverii, despre ochii verdelui și galbenul vieții. (Se apropie de birou.) Laptopul, portalul meu spre alte lumi. (Îl atinge, pe urmă își retrage mâna speriat.) Trebuie să sacrific motorul meu de legătură cu alte lumi spre a cumpăra prafurile pierdute, prafurile ce le-am căutat în fiecare colț ce-mi apasă ființa și nu le-am găsit. Nu, nu pot să trăiesc fără ele. Ele sunt soarele, stelele, aerul, apa, focul, pământul, ele sunt eu, da, eu. Fără ele sunt nimic, iar ele fără mine nu pot să existe. (Atinge din nou laptopul și începe să plângă. Îl deschide. Caută o adresă și face o comandă. Îl închide. Se așează în genunchi lângă birou și mângâie laptopul.) Într-o oră ne despărțim. Mi-ai fost un prieten bun. M-ai ajutat. O să-mi amintesc cu drag și dor de tine. (Își retrage mâna și își pleacă capul pe laptop plângând.) Sunt un trădător. Te vând pentru a trăi o himeră de-o clipă. Stelele sunt vinovate! Ele și soarele lor cu ochii verzi. (Ia laptopul în brațe și cade pe podea, lângă birou.) Ultima îmbrățișare. (O clipă e liniște. Vicu stă ghemuit lângă birou cu laptopul în brațe. După un timp se aud bătăi în ușă.)

Scena II

Personaje: Vicu, Maur.

(Vicu tresare ca trezit dintr-o altă lume.) Au venit. (Se ridică, așează laptopul pe birou și aleargă spre ușă să deschidă. Un bărbat intră în cameră.)

Maur: Cu Vicu.

Vicu: Eu sunt.

Maur: Ai făcut o comandă.

Vicu: Da.

Maur: Am adus pachetul. Produsul costă ... (E întrerupt.)

Vicu: Nu am bani.

Maur: Tu îți bați joc de mine! Poate n-ai auzit până acum cine e Maur?

Vicu: Tu ești Maur?

Maur: Da.

Vicu: Eu sunt Vicu.

Maur: (revoltat) Până aici!

(Vicu face un pas în spate.)

Maur: Ce urmărești de fapt?

Vicu: Vreau pachetul. Am un laptop. E nou. (Se duce spre birou și ia laptopul. Se apropie de Maur și-l oferă.)

Maur: Funcționează?

Vicu: Da. Poți să verifici.

Teatru

În bătaia peniței

Maur: Nu e necesar. (Îi oferă pachetul.) Altă dată să știi să comunici. O comunicare greșită s-ar putea să te coste mult. (Maur pleacă.)

Scena III

Personajele: Vicu.

Vicu: A plecat. (Pune pachetul pe masă.) V-am găsit într-un final. Sunteți lângă mine. Vă pregătiți să mă purtați în lumea mea, la stelele mele. (Deschide cu nerăbdare pachetul. Dă de un alt pachet mai mic, pe urmă de altul și mai mic, e din ce în ce mai agitat.) Unde sunteți? (Începe să plângă rupând hârtiile găsite în ultimul pachet. Printe hârtii găsește un pliculeț micuț, transparent în care se poate observa un praf alb. Îl ridică dintre hârtii și-l privește cu atenție.) Am fost înșelat. Trebuia să primesc încă trei pliculețe. Măcar îmi ajunge până dimineață. (Deschide pliculețul și consumă conținutul, pe urmă se așează pe podea și își sprijină spatele de piciorul mesei. O clipă e liniștit, pe urmă începe să râdă.)

Scena IV

Personajele: Vicu, Mama.

(În cameră intră o femeie. Vicu râde în continuare.)

Mama: Ce e dezordinea asta?

Vicu (încercând să se ridice fără rezultat): Mama!

Mama: Ai băut?

Vicu (râzând): Nu am băut, dar sunt beat de fericire.

Mama: Ai fost la facultate astăzi?

Vicu (râzând): La ce-mi trebuie facultate?

Mama (căutând ceva) Unde e laptopul ce l-am cumpărat săptămâna trecută? Trebuie să trimit un mesaj tatălui tău să vină acasă. Cu tine nu e bine.

Vicu (râzând) L-am vândut.

Mama: Cum l-ai vândut?

Vicu (sobru): L-am dat unui prieten pentru o noapte.

Mama: Ieri ai dat televizorul și astăzi laptopul. Ce se întâmplă cu tine?

Vicu: (absent) Măine o să vând un dulap.

Mama: Acum mergem la medic împreună.

Vicu: (Se târăște prin cameră, pe urmă se ridică, face câțiva pași în toate direcțiile.) Plec. Mă duc să caut stelele.

(Mama se apropie de el și vrea să-l atingă.)

Vicu: Nu mă atinge! (Face un pas în spate și cade.) Nu.

Mama: Trebuie să mergem la un medic. Cu tine se întâmplă ceva rău.

(Vicu se ridică cu greu și fuge pe ușă.)

Actul II

Decorul: O stradă luminată. Stelele și luna se pot zări pe boltă. În fundal clădiri. Unde și unde se află câte o bancă.

Personajele: Vicu, un grup de oameni, Femeia ce mătură strada.

Secena I

Personajele: Vicu, un grup de oameni.

(Vicu merge cu greu. La un moment dat se sprijină cu mâinile de o bancă ivită în calea lui.) Nu găsesc stelele mele. (Plânge. Se așează lângă bancă și privește spre cer.) De ce vă uitați la mine? Stelele mele sunt

Teatru

În bătaia peniței

mult mai frumoase decât voi! (Râde.) Unde v-ați ascuns? (Ridică palmele ce au atins pământul. Acestea sunt murdare. Le privește cu atenție.) Cât noroi! (Începe să se ștergă de pantaloni.) Nu mai văd stelele de atâta noroi. (Râde.) Acum înțeleg. (Atinge iarăși pământul cu palmele.) Noroiul mă va ajuta să găsesc stelele rătăcite, prințesa cu ochii verzi. (Ridică palmele și le privește.) Am auzit cândva că animalele se tăvălesc în noroi pentru a scăpa de insecte. Trebuie să suport deparazitarea, să mă îmbăiez în mocirlă ca să ating stelele. (Își pune palmele pe față.) Acum e mai bine. Trebuie să aștept să se usuce noroiul pentru a fi protejat de insecte. Dar eu sunt un om. Doar animalele se îmbracă în noroi pentru a scăpa de insecte. Eu, eu o să mă purific prin imala cea sacră. Ea îmi va deschide calea spre mine însumi. (Vede o umbră în colțul străzii.) E umbra vrăjitoarei de la colț. Și-a pus masca gustând mocirla pentru a trece neobservată.

(Se aude gălăgie. Un grup de oameni trece pe stradă.)

Vicu: Politicienii! Aceștia se scaldă în alt noroi.

(Ajung în dreptul lui Vicu.)

Un om din grup (râzând): Uite, un porc!

(Râd cu toții)

Vicu: Eu porc! Voi sunteți ... (Se oprește.)

Alt om din grup: Ce?

Vicu: Sunt un porc. De ce n-aș fi un porc? Porcul simte bucuria noroiului, voi vă scăldați în el și nu-i cunoașteți gustul.

Alt om din grup: Ai grijă ce vorbești! (Îl lovește cu piciorul.)

Vicu (sprijinindu-se de bancă): Ai încălcat teritoriul meu. Eu sunt un cerb care-și marchează teritoriul tăvălindu-se în noroi. (Se rostogolește pe pământ.)

Alt om din grup: E nebun.

Vicu (ajuns la picioarele unui membru al grupului, râde): Sunt un hipopotam, un rinocer ce se răcorește în nămol. (Se agață de picioarele omului. Acesta îl respinge, lovindu-l.)

Omul: Câine!

Vicu: Voi sunteți câni ce vă tăvăliți în propria mizerie! Eu sunt un elefant ce-mi curăț sufletul printr-o baie noroiasă!

(Oamenii din acel grup încep să-l lovească cu picioarele.)

Alt om din grup: Acum ne răcorim și noi în noroiul loviturilor.

Alt om din grup: E suficient.

Alt om din grup: Nu e suficient. Țștia au șapte vieți. Măine tot în drumul nostru o să-l aflăm.

Alt om din grup: Eu plec. (Se depărtează. Ceilalți mai lovesc de câteva ori și se depărtează și ei.)

Vicu (târându-se spre bancă) E atâta umezeală. Nu mai deosebesc mocirala de sânge. (Plânge. Ajunge lângă picioarele băncii.) Și nu am văzut stelele. Prafurile din noaptea asta au fost o înșelăciune. Și laptopul meu? Și soarele meu cu ochii verzi? (Privește spre cer.) Și voi ce vă uitați așa? Râdeți de mine? (Își sprijină capul de bancă.) Mi-e cald. Mă sufoc. Câtă nevoie aveam de himera mea! (Cade în noroi.)

Secena II

Personajele: Vicu, Femeia ce mătură strada.

(S-a luminat de ziuă. O femeie mătura strada. Ajunge lângă Vicu. Se apleacă și îl scutură, dar Vicu nu reacționează.)

Femeia ce mătură strada: L-au omorât și pe ăsta. L-au aruncat în mocirlă ca să nu mai zărească adevărata lumină, pe urmă i-au scos ochii și mi-au lăsat mie misiunea să-i mătur hoitul. (Începe să adune cu mătura noroiul și să-l arunce peste trupul nemișcat al lui Vicu.) Suntem captivi în mocirala celor ce conduc lumea. (Continuă să arunce noroi.) O să te eliberez prin acest noroi sfânt. Acum o să-ți fie mai bine. (Se depărtează măturând strada.)

Cortina cade.

Romeo Ioan Roșianu

POSTFAȚĂ la volumul „Gustul pâinii“, autor Ana-Cristina Popescu

Despre cuvânt și pâinea cea de toate zilele

Să întocmești o antologie cu o astfel de temă la limita sacrului e un demers mai mult decât temerar. Dar să mai faci o astfel de lucrare și aproape în totalitate cu texte ale unor elevi devine un proiect măreț chiar din secunda următoare.

Ei bine, am ridicat mână aruncată de Ana Cristina Popescu și iată-mă, împreună cu voi căutând sensuri și rosturi într-o lume din ce în ce mai improprie visului și poeziei.

Ei bine, paradoxal, tocmai într-o astfel de vreme câinească pentru suflet, în care materialul câștigă dezarmant de ușor în fața emoției, (re)întoarcerea la origini, la ancestral chiar la care suntem provocați prin lucrarea de față devine un gest firesc.

„Să nu dai firimituri pe jos!” suna vorba bunicii în urechea sufletului copilăriei mele.

În timp vroiam să aflu că nu era un act de zgârcenie, ci unul de respect dus la limita venerației pentru pâinea pusă pe masă, o pâine sacrală, pomenită până și-n Rugăciunea Domnească, Tatăl Nostru, fapt ce subliniază unicitatea în sine a produsului, dar și importanța ei semnificativă pentru esența viețuirii noastre.

O văd ca acum pe bunica framântând prin negura amintirilor pâinea-ntr-o copaie, apoi, când s-o lase la dospit, făcând semnul crucii în coca cleioasă.

A fost pentru prima dată când gestul mi-a arătat profunzimea respectului pentru ceva ce se obținea cu atâta trudă altădată.

„Luați și mâncați, Acesta este Trupul meu!” le zice Mântuitorul apostolilor când le întinde pâine.

Iată, așadar cele mai elocvente exemple de subliniere a importanței pâinii pe care mulți o batjocoresc azi, unii chiar aruncând-o pe jos, repet, într-o lume din ce în ce mai improprie visului și poeziei.

Tocmai de aceea, într-un astfel de context să scoți o carte cu o astfel de generoasă temă devine un act de curaj intelectual, o mișcare de rezistență chiar, o patrulare la frontiera cuvântului.

Dar să o mai și faci laolaltă cu mlădițele, copiii ce încă nu s-au dedat la viață e cât o îngenunchere în tina uliții, un gest de invocare a forțelor benefice ale lumii, o reîntoarcere la rădăcina esenței.

Antologia „Gustul pâinii” adună vlăstare de suflet între copertile ei și devine vatră literară în care Ana Cristina Popescu pune la dospit cuvinte pentru literatura de mai târziu.

Antologia „Gustul pâinii” este un demers cu atât mai temerar cu cât pe lângă larghețea provocării, ea nu se limitează la a pune laolaltă texte, ci merge până la a le forța cumva limitele acestor fragezi condeieri.

Așa se face că avem texte de proză, poezie și teatru, încercări de eseu, toate unite prin provocatorul miros al pâinii cuvântului, una fără de care făptura spirituală nu poate ființa.

Ana Cristina Popescu trage un semnal subtil de alarmă cu acest demers, în sensul că pune în valoare tocmai vorbirea, cuvântul, calitate ce ne diferențiază radical de animale.

Astfel, pâinea nu mai este de fapt cea necesară trupului, ci una nevoită spiritului, un demers de închinare și mulțumire pentru cele hărăzite.

O trecere subtilă de la material înspre spiritual, ca-n Sfânta Scriptură, unde stă scris: „omul nu trăiește numai cu pâine”.

Antologia „Gustul pâinii” trage acest semnal de alarmă cu această ocazie și generează prilej de meditație profundă, fiind o trecere subtilă, o inventariere chiar dacă vreți de la sublinierea pâinii atât de necesare trupului nostru la pâinea necesară minții noastre, până la cea necesară sufletului nostru.

Un demers născut să prindă rădăcini, pentru că acești tineri care au pus acum la dospit cuvântul au făcut un simbolic semn al crucii în aluatul slovei.

Cred în demersul acesta și aștept ca toți cei ce au pus umărul la coacerea lui să se îndestuleze și să îi îndemne și pe cei din jur să facă aceasta.

Critică literară

Gabriela Dagmar Preda

Recenzie a romanului „Jurnalul proiectului 156 A”

În urmă cu ceva timp am fost invitată la o întâlnire a Ligii Scriitorilor, invitație pe care am acceptat-o. A fost prima dată când am fost la o întâlnire a ligii și sper ca vor urma și altele la care voi merge ca membru.

Acolo mi-am făcut prieteni noi și am vorbit cu oameni care au aceeași meserie pe care mi-o doresc și eu: **scriitor**. Odată ce a doua mea carte va fi tipărită voi putea spune că sunt scriitoare cu normă întreagă. Abia aștept acel moment. Cu acea ocazie, am primit în dar două cărți: un roman și o carte cu poeme de dragoste. Acestea sunt două din cele 6 cărți publicare de Maria Ieva. Am citit romanul și am să îmi spun părerea în cele ce urmează.

În primul rând este un roman de dragoste, lucru care mi-a plăcut. Este vorba despre o femeie pe nume Irina a cărei viață, în urma unei petreceri din timpul facultății a luat o întorsătură de 180 de grade.

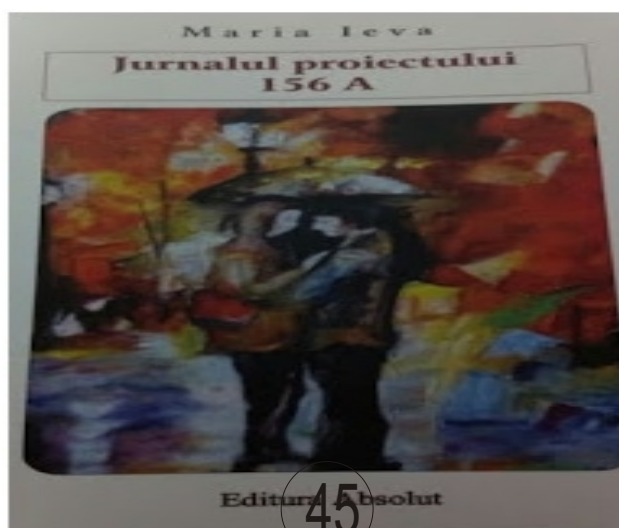
În principiu, romanul prezintă traumele prin care a trecut această femeie, dar sunt trei personaje a căror viață este povestită. Este pus accent pe trăirile Irinei și ceea ce a învățat ea despre viață și dragoste în urma unei căsnicii eșuate. Toată acțiunea se petrece în intervalul de la terminarea proiectului 156 A și până când dosarul proiectului a fost finalizat în cele mai mici detalii. Pentru că Irina, Sergiu(fostul soț al Irinei) și Miruna(femeia de care este îndrăgostit Sergiu) au lucrat la proiect, revederea celor doi foști soți le-a readus aminte trecutul.

Mi-a plăcut faptul că personajele au povestit cititorului totul. Tot ce se petrece se povestește din perspectiva celor trei personaje. Sunt multe metafore, Irina analizându-și viața ca într-un final să înțeleagă adevărul. Viața ei este comparată în corelație cu elemente ale naturii și dragostea este explorată de mai multe personaje ale romanului.

Consider că un element important al cărților este ca ele să te facă să nu te poți opri din citit. Am citit cartea cu sufletul la gură și nu am putut să o las din mână.

Totuși, nu consider că este doar despre dragoste pentru că personajele se redescoperă. Deci într-un fel sau altul este și puțin psihologică.

Este exact genul de cărți pe care le citesc. În concluzie, mi-a plăcut. Este o carte bună și o felicit pe doamna Maria Ieva pentru că a scris atât de frumos despre dragoste.

Ana-Cristina Popescu

UN ARHITECT AL CUVINTELOR

Începutul vieții este cuvântul. „Și a zis Dumnezeu: Să fie lumină! și a fost lumină.“ (Facere c.1, v.3). Pentru o creație desăvârșită **Cuvântul** are nevoie de **Lumină**. Cuvântul aduce cu sine lumina.

Romeo Ioan Roșianu în „Poemul din vara acesta, iubito“ ce deschide volumul „Arhitectura poemului“, publicat la Editura Ethnologica, Baia Mare, 2015, arată importanța cuvântului creator, a luminii și dragostei „Poemul din vara aceasta / se naște dimineața iubito / vom fi martori la facerea lui.“

Vara, anotimpul de foc, un simbol al dăruirii și pasiunii, căldurii dragostei, este indicele temporal ales de scriitor pentru a lăsa lira să cânte.

„Dimineața“, prototipul luminii, speranța oricărui început, este momentul cel mai prielnic pentru a da glas cuvântului să creeze o lume nouă, o lume guvernată de înțelepciune și sensibilitate, o lume în care sufletul vorbește despre cât de infinit este universul fiecărei ființe, câte poți învăța ascultând muzica ascunsă a fiecărei făpturi.

Atunci când creezi ceva ai nevoie de lumină, cuvinte, dar și de multă dragoste. Acolo unde dragostea, dăruirea și-a pus pecetea, arta va primi botezul luminii gustând veșnicia. Poetul și iubita lui, muza lui, vor face botezul poemului „-n răscrucea luminii“, vor fi „părinți, ursitoare sau frați“, „sfînți“, „lumânări încă nearse“. Prezența lumânărilor „încă nearse“ vorbește despre focul sufletesc ce se pregătește să ardă cele mai prețioase cuvinte și să le sculpteze adânc pe altarul eternității.

Dacă poemul „se va naște-n amiază“ e nevoit să cunoască „umbra“, greutatea acestei vieți și să le biruiască „va cuceri cu tristețe pământul.“

În cazul în care sufletul își va descoperi muzica spre seară „se va naște-nspre seară iubito“, oglinda luminii „licărul stelelor apuse-ntre ceruri“ va înainta cu greu și tăcerea e cea care acoperă lucirea târzie.

„Poemul din vara acesta / se va naște chiar și fără de noi iubito!“ concluzionează poetul. Cuvântul urmează firul luminii și dragostea îi dă formă mai devreme sau mai târziu, chiar dacă nu e țesut de îndrăgostiți, ci de acei demiurghi ce observă zborul porumbelului și jocul razei printre florile vieții.

„Poemul din vara acesta, iubito“ deschide calea celorlalte poeme care creează universul sufletesc al scriitorului Romeo Ioan Roșianu în volumul „Arhitectura poemului“.

Dacă la început scriitorul se adresează în mod direct iubitei prin vocativul „iubito“ lăsând un moment impresia că teama volumului este dragostea, cu cât ne afundăm mai mult în lectura poemelor observăm că această temă alternează cu tema vieții, tema morții, condiția omului de geniu, trăirile moral-creștine.

„Poem pentru mai târziu“ prezintă fața acestei vieți, gustul ei și ambrozia pe care refuzăm să o cunoaștem. „Liniștea“ este imaginea nopții, a stelelor ce „nu spun nimic“, a stelelor ce nu-și înțeleg „licărul lor străveziu“. „Sarea“ este gustul vieții care „se scurge repede“ și este împovărată de trudă, este pândită de moarte la fiecare pas „parfum de trudă“. Din teama de moarte, de neființă, oamenii se prefac „fericiți“ și refuză să cunoască ambrozia eternității „să dăm ce e al ei.“

Ideea unei vieți scăldate în deșertăciune se regăsește și în poemul „Viața în pielea goală“. După o viață în care poetul numără secunde, le visează, calculează „unde-i capătul“, „amăgit“ adesea că l-a descoperit, se trezește în fața neputinței la „Cina de taină“ când „cineva mă vinde“. Într-o lume căzută, o lume a deșertăciunii, e greu să faci miere, să înflorești „E greu să fii înger într-o lume de păcat“, „să fii demon în ajun de sărbători“, un geniu neînțeles printre atâtea iubitori de sine ce se arată prieteni. „Nimicul“ este definiția deșertăciunii din finalul poemului, pentru că mâine „se va naște un nou vânt, un nou eu.“ și peste cel ce a fost cândva o să apună „tăcerea“.

Critică literară

Poeemele ce lasă cuvântul să alunece pe aripile luminii, animate de dragoste, aflate în căutarea vieții, a eternității, se frâng în neputința morții, în momentul acela neînțeles care îți deschide drumul spre desăvârșire.

După cum eul liric se trezește dimineața în „Viața la limita vieții” fără să ceară nimănui voie și sufletul bate la poarta vieții și morții.

Odată trezit din neștiință, sufletul începe să caute „că-n basmele vechi”, „un Înger frumos”, acel ceva care să-l definescă.

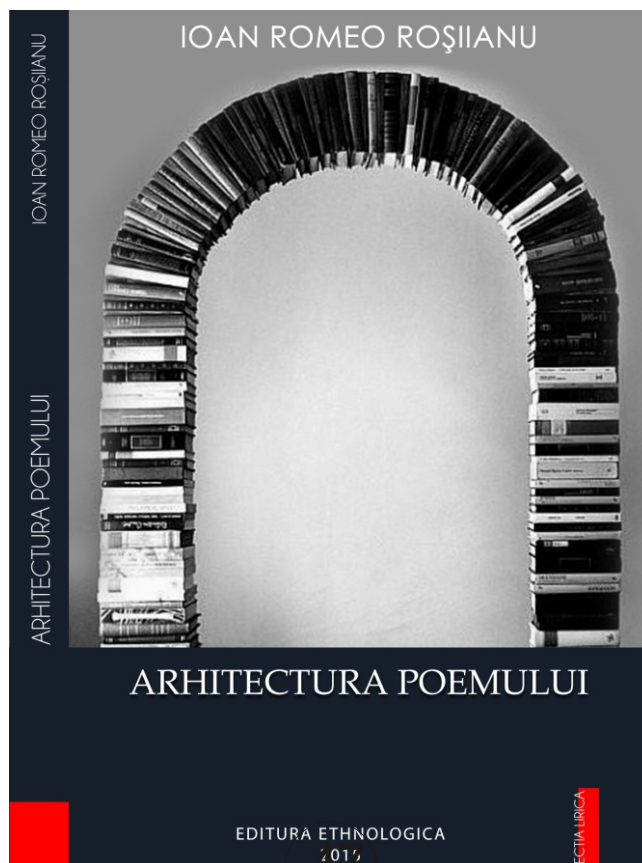
Albastrul și verdele sunt culorile ce sunt atribuite vieții de poet. Ochii ei sunt eternitatea și speranța, albastrul și verdele. Zilele sunt o nouă șansă, sunt ochii verzi ai vieții ce aleargă după albastru.

„Viața-i o lacrimă în scurgerea ei spre mântuire.” Dacă-i înțelegem esența și nu o vedem ca pe o floare frumoasă ce „se scutură repede”, o minune de „o secundă”, ca pe o femeie ce imită florile și în momentul următor se ofilește, își pierde farmecul, ne depărtăm de tot ce este deșertăciune și urcăm spre cele înalte după cum face și scriitorul în poemele sale.

Dacă moartea reușește să parodieze veșnicia înseamnă că nu există, este doar o trecere spre desăvârșire „e sâmbătă și nimeni nu crede moartea-i vestită / când Lazăr vorbește-n Betania lui despre-nvierea trăită.”

Romeo Ioan Roșianu a descoperit „Icoana din suflet”, acel ochi lăuntric care „scurtează întunericul câtă o umbră / de despachetat mintea” și se detașează de secunda deșertăciunii dând glas luminii cuvântului „lumina crește-n întuneric” cunoscând dragostea, divinul, viața și moartea ce-l poartă spre înălțimi „Pe vârful muntelui e vie senzația / că ești mai aproape de cer.”

Odată atins vârful muntelui, scriitorul adună trăirile sale într-o cetate zidită din cărămizi de cuvinte, modelate din litere și sunete, devenind un arhitect al cuvintelor, realizând o adevărată „Arhitectura poemului”.

Doina Drăgan

**Prof. Doina Drăgan, despre
Ana-Cristina Popescu și lumea adevărilor**

Oameni și Frunze este o carte de publicistică cu 37 de titluri, apărută anul acesta la Editura Sfântul Ierarh Nicolae, din Brăila, în care autoarea exprimă în fiecare dintre ele altceva: frumusețe, iubire, bunătate, tristețe, dorință, cuget, gândire profundă, cronici literare ale autoarei despre alte cărți sau reviste, natură-artă și viață, sau citez titlul articolului Cât mai valorează o carte; sau poezie, poezie în grai bănățean, obiceiuri și tradiții etc...

Participând de curând la Festivalul-concurs internațional de creație literar-artistică și educativ-științifică și religioasă în cadrul Societății Culturale „Patrimoniul”, Timișoara, ediția a XII-a, în data de 14 septembrie, autoarea Ana-Cristina Popescu a obținut PREMIUL DOSOFTEI. Felicitări!

După cum notează și autoarea în „Argument”, eseurile din acest volum au fost publicate inițial în ziare, reviste sau antologii, desigur captând atenția cititorilor.

Pe autoare o pot caracteriza ca fiind un fin observator ce se interesează tot mai mult de fenomenele culturale și sociale, și pe care le interpretează după profunda-i gândire proprie. Fiecare articol are o formă logică în interpretarea fenomenelor pe care le-a dezbătut cu intuiție profundă.

Tânăra din Caransebeș pătrunde foarte ușor în lumea adevărilor, pe care ni le împărtășește cu talent pedagogic remarcabil, acordând foarte mult interes culturii.

Ana-Cristina Popescu este o personalitate puternică în domeniul cultural, este o ființă sensibilă la tot ce se petrece în jurul ei, în jurul elevilor din clasele la care predă, fie ei liceeni sau elevi de gimnaziu.

În anumite eseuri folosește citate ale autorilor înaintași români și străini, bine culese și potrivite aceluia material. Apreciez fiecare eseu, dar îmi permit să citez câteva doar.

„Dublul, dedublare, unitatea sinelui” lucrare amplă, unde a folosit multă bibliografie; Dublul fantastic; Dublul fantastic și strategii... Jocul și strategii ale seducției etc.

Din fiecare eseu poți trage o concluzie, o învățătură.

Apreciez enorm eseul „Cartea, o poartă deschisă spre înțelepciune”, în care fiecare cuvânt este literă de aur. Acest articol ar trebui citit de toți elevii, liceenii, studenții, adolescenții, de către toți oamenii, în special în zilele noastre. Voi cita primele două rânduri ale articolului autoarei: „*Cartea este cel mai de preț lucru pe lumea aceasta. Viața cea adevărată o găsești în filele îngălbenite de vreme ale cărții*”.

Mi-a plăcut cum a intitulat pagina 97: „Despre mine”, loc din care aflăm date biografice ale autoarei activitate cultural-literară, experiență profesională, educație și formare, aptitudini și competențe profesionale, sociale și tehnice.

În încheiere, voi spune că apreciez enorm eseul „Timișoara un veșnic răsărit de soare”, care a fost scris atunci când eu am rugat-o să-mi trimită câteva rânduri despre acest oraș, să le semneze, textul fiindu-mi necesar pentru o lucrare a Ligii Scriitorilor Filiala Timișoara Banat. Mi-a plăcut enorm comparația „Timișoara = un veșnic răsărit de soare”. Mi-a plăcut conținutul eseului orașul studenției autoarei și cum a scris despre ce a însemnat Timișoara pentru Ana-Cristina. Felicitări!

Critică literară

Ana Zlibuț

PREFAȚĂ la volumul „Gustul pâinii“, autor Ana-Cristina Popescu

Apariția antologiei „Gustul pâinii“, autor Ana-Cristina Popescu s-a concretizat în urma întâlnirii literare a Ligii Scriitorilor Filiala Timișoara Banat din octombrie 2015, unde s-a discutat despre noul proiect „Tastes of Danube. Bread, Wine and Herbs“/ „Gusturile Dunării. Pâine, Vin și Plante“, inițiat de Carmen Stadelhofer, președinte Danube-Networkers for Europe (DANET) e.V.

Decizia autoarei de a realiza această carte, a fost luată cu promptitudine la încheierea întâlnirii literare, urmând ca elevii dânsei să contribuie la realizarea proiectului cu creațiile lor literare. Ulterior, Ana-Cristina Popescu a inclus și realizările literare, referitoare la subiectul gustul pâinii, ale scriitorilor și profesorilor din diferite zone ale țării.

Proiectul „Gusturile Dunării. Pâine, Vin și Plante“ urmează proiectului „The Wanted Danube“/„Dunarea dorită“, care a fost recompensat cu doua premii europene: „European Citizens Prize 2015“ acordat de Parlamentul European și Premiul „Europa-Lilie (Lily of Europe) 2015“ la categoria „Best Citizen's Commitment“ acordat de Europa-Union Germany și care a avut 6000 de participanți din 8 țări dunărene.

Proiectul „Gusturile Dunării. Pâine, Vin și Plante“ este un proiect pentru toate generațiile, etniile, mediile sociale și educaționale, ce include școli, instituții de educație, cultură, sociale, de mediu, etc.

Îi mulțumesc autoarei Ana-Cristina Popescu pentru munca depusă și implicarea ei în acest proiect, care reprezintă și prietenie și responsabilitate pentru un viitor pașnic în regiunea Dunării.

ADRIAN CRÂNGANU

PREFAȚĂ

ANTOLOGIA „MICUȚII SCRITORII DIN BANATUL MONTAN“

ANA ȘI COPACUL

Cred că puțină lume știe care este considerată cea mai mare invenție din istoria omenirii. Eu însumi am aflat răspunsul abia în urmă cu vreo trei sau patru ani și, spre rușinea mea, trebuie să recunosc că nu m-am gândit nicio clipă la el. Aș fi zis microprocesorul, internetul, bomba atomică, telefonul, curentul electric, praful de pușcă, primul aparat de zbor, ba chiar roata mi-a trecut o clipă prin cap că ar putea fi, dar în niciun caz *SCRIEREA*. Apoi, așa cum se întâmplă cu o problemă căreia îi știi deja răspunsul, mi-a fost ușor să găsesc calea pe care să ajung la el. Ba chiar totul mi s-a părut atât de simplu, că mi-a fost și ciudă că nu am ghicit din prima.

Nimic din ceea ce suntem și avem azi nu ar fi existat fără invenția asta atât de banală, azi, încât am ajuns să nici n-o mai băgăm măcar în seamă. E acolo, în noi, ca și respirația, ca și bătăile inimii, ca și visele. E cea mai importantă invenție a omului fiindcă ea ne arată nu doar de unde venim, ci și încotro ne îndreptăm, ne spune cine am fost și cine vom fi. Am asemănat-o mereu cu un fluviu pe undele căruia au ajuns până la noi istoria, cultura, știința, cunoștințele și toată înțelepciunea popoarelor de-a lungul vremii, tot ce-am știut la un moment-dat și n-am vrut să se uite, să se piardă.

Ana-Cristina Popescu cred că o vede, însă, ca pe un copac. Cu părerea asta, transformată aproape imediat în convingere, am rămas după ce i-am citit „*Colajul*“, sau „*Culegerea de creație literară*“, cum îi mai spune ea volumului. Un copac ale cărui fructe sunt cuvintele, care, când dau în pârg, se transformă în cărți. Iar Ana-Cristina Popescu, profesoara Ana-Cristina Popescu, în munca ei de apostolat, cheamă elevii să ude rădăcinile acestui pom.

A început în 2009, cu „*Îndrăgostiți de poezie*“. Povestește, apoi, cum multe dintre creațiile elevilor au

Critică literară

În bătaia peniței

rămas pe dinafara copertilor, iar ea le-a promis o nouă carte, și s-a ținut de cuvânt, publicând în 2014, „Colajul”. Cum, însă, am înțeles că și acum a rămas cu câteva datorii și, în plus, a mai adunat de pe la elevi și alte texte pe care hârtia le merită, s-a hotărât să mai scoată o carte. Una scrisă nu de mintea, ci de sufletul ei, cu mânuțele sau mâinile elevilor pe care-i îndeamnă, îi încurajează și-i sprijină să nu lase stiloul dintre degete sau, după caz, să nu-și ia mâinile de pe tastatura calculatorului. Nu contează, oricum e bine, atâta timp cât tinerii scriu.

Și scriu bine. Ia fiți atenți! „Cu puțin timp în urmă am făcut cunoștință cu o lume complicată. Populația era diversă. Oameni-roboti, oameni cu cap de maimuță, oameni cu mâini de lemn, oameni cu picioare de elefant roiau peste tot. În lumea aceea, toate clădirile erau făcute doar din sticlă și marmură transparentă. Anotimpul acelei lumi era vara...”. Sau, la altă pagină: „Odată, un copac stătea în grădină și se gândea de ce nu are și el picioare ca să poată să alerge prin văzduhul senin. Aceasta era singura lui dorință, dar ea nu se împlinea. Într-o zi, își ridică degetele spre cer și îi spuse acestuia: «De ce nu mă iei la tine, căci aici nu este bine?». Cerul îi răspunse: «Aș vrea, dar nici eu nu pot!»”. Sau: „Într-o dimineață târzie, Dorel Buda s-a întâlnit cu Creangă Ion. Acesta era foarte amețit, fiindcă a băut zeamă de prună toată noaptea cu Tintili. Pe lângă ei a trecut și Tarzan, cu cocia plină de lemne. Căcărează alerga pe lângă cocie. În alt colț al satului, Comot îi povestea lui Rety de nepoata lui. La câțiva metri, Moflea stătea pe bancă cu Boerinii. Aceștia urmăreau cu privirea pe Smântâni și Dojeni, care treceau pe uliță”. Suficient? Cred că da.

Și mai cred că efortul Anei-Cristina Popescu a meritat făcut, chiar și dacă s-ar mărgini la textele de mai înainte. Dar mai sunt și altele, pe care eu le-am citit și de aceea am zis ce-am zis. Și, nu știu dacă ați observat, la un moment-dat, pe la început, am spus că *SCRIEREA* ne arată nu doar de unde venim, ci și încotro ne îndreptăm. Am făcut-o cu gândul la acești copii și la alții ai domnii lor, care au sădit speranța în sufletul meu. Mai rămâne doar ca Ana-Cristina Popescu să-i cheme să ude acea sămânță, așa cum udă rădăcinile acelui copac miraculos care crește în curtea școlii la care predă. Și sunt sigur că o va face. Ceva îmi spune că stropitorile sunt deja pregătite.

Mariana Strungă

SIBILĂ PURTÂND FĂCLIA DRAGOSTEI DE VIAȚĂ LOGOS ET LUX IN TENEBRIS LUCET

Dumnezeu nu ne-a dat duhul temerii, ci al puterii, al dragostei și al înțelepciunii (Timotei, 1, 2)

Speranța nu depinde numai de ceea ce ne face lumea, ci de ceea ce facem noi în lume, ca reacție la marea iubire a lui Dumnezeu. (Nicolae Iorga).

Toți oamenii mari au fost mai întâi copii, dar puțini își mai aduc aminte. (Antoine de Saint-Exupéry)

Omenirea datorează copilului tot ce îi poate oferi mai bun. (**Declarația Drepturilor Copilului**, O.N.U., 1959).

Cel mai mare respect se datorează copilului, pentru că e o ființă spirituală într-un corp pământean (Juvenal).

Copiii au nevoie mai mult de modele decât de criterii (J. Joubet).

Scopul oricărei forme de înțelepciune este iubirea, iubirea, de-a pururi iubirea. (Sai Baba).

Lucia Elena Popa este fiica preotului Simion și a preotesei Ana. Este profesoară de limba și literatura română.

A publicat trei volume: **La marginea tainei**, Ed. Eurostampa, 2011, cu un cuvânt înainte semnat de regretatul poet Aurel Turcuș, având dedicația iubiților mei copii Dan și Camelia, **Chemarea divină**, Ed. Eurostampa, 2013, cu un cuvânt înainte al preotului Ionel Popescu și o prefață de Valentina Bobină Vucovan și **Un timp înmiresmat**, Ed. Eurostampa, 2014, cu un cuvânt al autoarei În loc de prefață, purtând dedicația minunatei mele nepoate Deea Daria, podoaba sufletului meu...

Primele două volume conțin o lăcă de meditație, confesivă, originală, o poezie a trecerii timpului, a anotimpurilor, sau o poezie a egourilor, a descoperirii de sine: Eul meu adevărat / Era aburit / Pierdut sub euri-

Critică literară

umbre. (poezia **Timp în abur**).

Impresionantă e și poezia măștilor: probez diferite măști / până când cea potrivită / mi se va lipi de față / ca o visare împlinită (poezia **La marginea tainei**).

Acest volum poartă sigla iubirii: ca un torent / viața din iubire țâșnește. Tot din iubire sunt zămislite și poemele-dedicații precum: **Portret**, dedicat fiicei sale Camelia, **Tr anscedent**, dedicat fiului su Dan, **Măinile tale, mamă**, dedicat mamei sale, Ana, **Casa Domnului**, dedicat tatălui său Simion. Cucernice preot și tată,/ Acordă-mi de sus mângâiere / Și binecuvântează-mă-n gând.

Cel de-al doilea volum, **Chemarea divină**, dedicat părinților Domniei Sale, reflectă paradigma frumosului divin, sintagma implicând în mod logic.

BINELE ADEVĂRUL --- FRUMOSUL

conform modelului teandric, ce presupune conlucrarea intimă între Dumnezeu și om.

Poezia acestui volum e de natură inițiativă, surprinzând nevoia, setea de absolut, nevoie subiectiv-omenească, drumul anevoios către credință / religie, expresia tragismului determinat de dezechilibrul lumii omenești, refacerea traseului prin **CreaȚie la creator**, aspirația părții la întreg, respectiv refacerea întregului.

Din perspectivă teandrică, poezia religioasă și cea mistică au în comun revelația.

La creatorul de poezie religioasă, revelația este naturală, declanșată de imaginația artistică (trăirea se împlinește prin cuvinte, imagini, rugăciune).

La mistici, revelația este supranaturală, divină, specifică marilor sfinți și călugări.

Legătura cu cel de-al treilea volum, **Un timp înmiresmat** se face prin intermediul cuvintelor, pe care poeta le simte ca veritabile energii:

Cuvintele

Ca un Icar

Iși iau încetișor zborul,

Se înalță până la lumină,

O pornesc, îi dau avânt,

O vindecă,

O îngăduie,

Apoi, potolite,

Se nuntesc,

Împărățesc,

Și în focul băităilor ei

Se topesc.

(Poezia **Reverberație**)

Cuvintele sunt implorate, descântate, invocate de poetă, cu scopul înluminării (incantație magică):

Voi, cuvinterlor,

Dalbelor, sfintelor,

Din roiuri ieșind,

La față sclipind,

Miraje-mpletind,

Răsfățatelor,

Înmiresmatelor,

În dor încolțind,

Coroană purtând,

Plămadă de vis,

Din stele descins,

Vinovatelor,

Răzvrătitelor,

Ninse, aprinse,

Cumințite, miruite,

Pe aripi mă țineți,

De brațe mă susțineți,

Critică literară

Primiți-mă!
Mistuiți-mă!

(poezia **Voi, cuvintelor**)

O altă temă importantă a volumului este nostalgia după paradisul pierdut al copilăriei (acea Arcadie care, marchează întreaga viață a ființei umane):

Mai vreau să prind copilăria
De după timp,
Dar rămân mereu cu mâna întinsă...
Am pierdut Pasărea Paradisului.

Poeza construiește universuri de gânduri pri cuvinte, imagini expresii purtând nostalgia Paradisului pierdut.

Glisarea de la cădere la înălțare conturează profilul spiritual al poetei, care, în fiecare moment de viață al Domniei Sale se împărtășește cu harul, cu sacrul (Divinul), cu Dumnezeuul tuturor văzuterilor și nevizuterilor.

Cel de-al treilea volum al Domniei Sale **Un timp înmiresmat**, apărut la Editura Eurostampa, 2014, este dedicat minunatei sale nepoate Dee Daria, podoaba sufletului meu, dar miraculos menit să-mi aducă în suflet um freamăt de simțiri, cum spune poeta, dar și tuturor copiilor și virtualilor săi cititori..

Volumul are două cicluri:

Adorație (cu poezii dedicate nepoatei sale);

Universul uimirilor, cu poezii care prezintă, pe înțelesul tuturor copiilor, lumea înconjurătoare, purtând sigla iubirii și duiosiei.

Dacă în primele două volume scopul poetei este de a se cunoaște pe sine însăși, **Gnothi seauton, nosce te ipsum**, din ora astrală a copilăriei pe care vrea s-o simtă permanent în suflet s poată spune precum Goethe: Oprește-te, clipă, ești așa de frumoasă!.

Cartea cuprinde 51 de poezii, susținute de 44 de imagini (ilustrații), realizate de fiica Domniei Sale, Camelia Brâncovan, care semnează și una din poeziile volumului, **Viteaz Fărăfrică**.

Poeza urmărește evoluția Deei Daria Imperialis: boboc între boboci, crisalidă descântată, scânteioară-nrourată, chip bucălat, înfrumusețat de mângâieri, o scânteie-n univers, o mică minune mare, dar și primul zâmbet, râsul, alăptatul, ce-i destinează zânele și ursesc ursitoarele, dragostea tatălui, botezul încreștinarea), gânguritul, primele cuvinte, uimirile, jucăriile contactul cu mediul înconjurător, dar și trăirea participativ-activă, de la granița copilăriei, unde eu ți-am sărutat anii (poezia **Jocul cu anii**).

Cel de-al doilea ciclu are drept motiv versurile: din pământ se scoate aur / dar copiii sunt tezaur.

Rând pe rând sunt evocate în miniaturi inefabile de versuri: **fluturile, buburuza, gândcelul, omida îndrăzneță, grădina** (de flori și de legume), cu toate minunățiile ei, **jucăriile** (cuburile, păpușa, maimuțica, pisica), **natura, anotimpurile, fenomenele naturii** (ploaia, vântul), **păsărețul** (vrăbiuța, rândunica, pasărea rănită, cocoșul), **animalerle** (pisoiul, câțelul, iedutul, iepurașul), **locurile de joacă** (toboganul), **sărbătorile** (Moș Crăciun), deci lumea oglindită-n sufletul de copilaș (poezia **O lume mirifică**), dar și înțeleptirea copilului, în urma impactului cu mediul înconjurător.

Unele poezii cuprind sentințe și sunt veritabile definiții lirice. Altele se apropie mai mult de fabul. Autoarea realizează portrete în versuri de un mare rafinament artistic. Prin stil și abordare estetică, Lucia Elena Popa este o poetă originală, sensibila, vibrând la geneza vieții, la tot ceea ce este frumos pe pământ și unic, mai ales prin secvența de viață aleasă ca temă.

Volumul este o veritabilă bijuterie, un ghid terapeutic pentru adulți, părinți, bunici, dar și o delectare pentru copiii de toate vârstele, care vor simți mai profund și responsabil viața, cu toate luminile și umbrele ei.

Volume dedicate copiilor, în versuri sau proză, au mai scris și lansat în cadrul cenaclului Asociației Culturale **Constantin Brâncuși** și alți scriitori precum: Mariana Sperlea, Constantin Sperlea, Mihai Țopa, Eugenia Hermina Filimon, Valentina Bobină Vucovan, Monica Maria Condan, Antuza Valentina Dârlea (care are pregătite pentru tipar două volume de versuri pentru copii).

Despre volumul său, Lucia Elena Popa ne-a mărturisit că realizarea lui a fost și este o mare bucurie, o emanație de iubire, din preaplinul sufletului su.

Volumul este circumscris sub zodia luminii și sub imperiul bucuriei și al dragostei de viață, fiind menit a traversa spațiul și timpul.

Andrușă R. Vătuțiu

Am ajuns în Rai !

În vara anului 2015, profesorul universitar dr. Florentin Smarandache ne-a surprins cu o nouă carte „Am ajuns în Rai !”- un fotoreportaj instantaneu din Polinezia Franceză. Autor, co-autor, editor, co-editor a peste 140 de cărți și peste 175 lucrări științifice, matematician renumit, a părăsit pentru o perioadă lumea numerelor, a paradoxului și a neutrosofiei, pentru a pătrunde într-o lume mirifică, un arhipelag pierdut undeva în Pacific, unde natura explodează prin imagini ieșite din comun, unde ritmul de viață parcă este altul decât cel cotidian iar oamenii își dezvăluie toată prietenia și dragostea de care sunt în stare.

Titlul „Am ajuns în Rai !” este mai mult decât sugestiv, iar autorul știe, cu o precizie matematică să ne prezinte printr-o suită de fotografii și un text adecvat, imagini de neuitat. Omul de știință din el, l-a împins spre cercetarea și analizarea tuturor aspectelor întâlnite, pornind de la fauna și flora bogată din zonă, la datele istorice, geografice, sociale și culturale, neuitând tradiția locală, arta culinară și chiar un studiu lingvistic, reușind să ne prezinte o lucrare complexă, bine documentată și explicată, care impresionează profund mentalul cititorului.

Relatarea începe cu data de 03.07.2015, când Florentin Smarandache ne descrie cum și-a ales ținta excursiei. „Când am câte-un necaz mare în viața mea, ies într-o excursie exotică, mare, să-l contrabalansez... Acum Tahiti ! Visez să scriu un super-jurnal și să public o super-carte.”

Cartea derulează aventura din Tahiti printr-un text secvențial ce înregistrează informații aparent simple, prin limbajul nesofisticat al autorului, dar exacte și documentate până la detaliu, informații care trădează înclinația lui Florentin Smarandache spre lucrurile ordonate printr-o precizie matematică. Găsim un text ușor de citit, care te instigă la căutare continuă cu o curiozitate investigatoare neobosită, ce transformă cititorul într-un partener de călătorie al autorului, la fel de curios în a afla date despre Polinezia Franceză. Textul este completat cu imagini fotografice deosebite care largesc orizontul cunoașterii și te determină pe tine, cititor, să vizualizezi această lume mirifică, printr-o imagine complexă. Textul sugestiv, completat de imagini la fel de sugestive se contopesc mental într-o imagine virtuală cuprinzătoare. Nu pot să nu compar tehnica de creație a autorului în această formă, cu tehnica rulării imaginilor cinematografice de pe banda de celuloid. Așa cum banda de celuloid conține o înșiruire de imagini statice care privite separat nu spun mare lucru, dar atunci când banda aceasta de celuloid se deplasează cu o viteză de 16 cadre pe secundă, ne aruncă prin lentilele obiectivului o lume în continuă mișcare, păcălind ochiul uman care nu mai reușește să vadă secvențele, el vizualizând doar efervescența mișcării. Așa și cartea lui Florentin Smarandache, deși este prezentată printr-un text secvențial completat cu un colaj de imagini fotografice statice, induce în memoria noastră imagini virtuale mișătoare. Nu știu dacă autorul s-a gândit să realizeze aceste secvențe într-o cadență care să ne inducă aceste imagini complexe sau curiozitatea noastră se armonizează cu cadența lucrării. Indiferent că vorbim de tehnica autorului sau de capacitatea combinatorie a mentalului uman, cert este că rezultatul este fantastic.

Am primit cartea on line, descoperind-o pe e-mail, undeva în jurul orei 24,00. M-a captat așa de tare că am uitat de somn, deși a doua zi aveam un program aglomerat și nu am părăsit calculatorul până nu am citit și ultima pagină. Am felicitat autorul, împărtășindu-i câteva dintre primele impresii. Cu cât păundeam mai profund în conținutul lucrării, mintea mea compunea secvențele expuse într-o imagine complexă, care îmi păcălea neuronii dându-mi chiar unele senzații olfactive sau auditive.

Nu m-ar mira ca într-un viitor apropiat, matematicianul Florentin Smarandache să ne prezinte și o formulă matematică ce va încheia în ea eventuale legi de compoziție literară, care manifestându-se într-o structură anume să genereze trăiri psihologice virtuale.

Să ne întoarcem la conținutul lucrării care demonstrează abilitatea autorului de a surprinde sub formă de flashuri, cele mai semnificative informații.

După ce ne explică cum s-a „antrenat” în Parcul Memorial Saucedo din Gallup, bronzându-se câte o jumătate de oră pe zi și aplicând terapia chineză prin umblatul desculț prin pietriș a pornit brusc spre călătoria mult visată. Spune :” Fericirea este în tine. Nu contează unde mergi sau nu mergi, câți dușmani sau prieteni ai, dacă ești bogat sau sărac, în ce poziție socială te afli sau nu te afli... Fericirea este în tine. Caut-o și-ai s-o găsești.”

Părăsim deșertul new-mexican din Gallup și însoțim autorul spre Albuquerque, de unde îl așteaptă o cursă aeriană în cadrul căreia va schimba trei avioane.

În sfârșit, la 31.07.2015 la orele 5,30 a aterizat cu Air France pe Aeroportul Fa'a'a din Pape'ete. La scara

Critică literară

În bătaia peniței

avionului călătorii erau așteptați de femei cu flori în păr și costume tradiționale, rochii albastre cu înflorituri albe, plus cântăreți care interpretau melodii la instrumentele locale : kamaka- un fel de cobză, toare și chitară.

Ajunsese în „Rai” așa cum s-a gândit să-și intituleze cartea.

În capitolul al doilea, autorul ne călăuzește pe insula Moorea din arhipelagul polinezian. Moorea este supranumită și Grădina din Eden. Date istorice, geografice și sociale completează imaginea înregistrată la primul contact vizual. Suntem plimbați printre importante obiective sociale și culturale dar și prin piețe și restaurante, unde aflăm date despre diferite fructe și modul de preparare al sucurilor exotice, precum și prețul lor sau al berei locale (Hinano). În Moorea și Mel Gibson a turnat un film.

În sfârșit, ajungem în Tahiti „Insula lui Gauguin”. Aflăm despre Contele Bougainville, comandantul fregatei La Boudeuse, care a efectuat prima expediție franceză în jurul lumii, în 1768. După o mulțime de date istorice și geografice, aflăm că în La Pape'ete, capitala Tahiti-ului există o stradă Paul Gauguin, în amintirea celebrului pictor și sculptor care supărat, dezamăgit de viața tumultuoasă pariziană, s-a retras în afara lumii zbuciumate pe-o insulă ...și a creat genial- cucerindu-și faima mondială. Avea să trăiască restul vieții ca un pictor controversat. Tablourile sale cu femei tahitiene erau considerate urâte, mult mai târziu au fost recunoscute mondial. A murit la 8 mai 1903. Un muzeu și un liceu îi poartă numele.

Florentin Smarandache ne plimbă prin Muzeul perlelor. Aflăm de cea mai mare perlă neagră din Tahiti creată de scoica Pinctada margaritifera, care trăiește 15-30 de ani și cântărește până la 5 kg. Nu lipsesc datele și despre alte viețuitoare marine.

Ajungem în arhipelagul Tuamotu, supranumit „Poarta Paradisului”. „Este cel mai mare arhipelag polinezian, cu lagune întinse și numeroși atoli, cu insule coraliere, ape cristaline și vestitele perle negre, unice în lume. Atolii, inele de pământ, înăuntrul apei, iar afară tot apă, îmi păreau niște jocuri ale naturii.”

O serie de date biologice ale faunei oceanice alături de informații despre activitatea vulcanică, ne sporesc atenția în continuare. Datele sociale și istorice ale zonei, completează imaginea de ansamblu. Florentin Smarandache scrie; „Polinezia e Franța, dar... diferită !”

Autorul îl descoperă și pe Henri Matisse, celebrul pictor francez, care a pictat în 1930 mai multe tablouri, în timpul debarcării sale la Pape'ete. În librăria din Place de la Catedrala Notre Dame, autorul a găsit numeroase cărți ale unor autori francezi cunoscuți, care trecuseră pe aici. A vizitat Farul de la Pointe Venus, Grădinile de Apă Vaipahi, plantațiile de bumbac, Templul Chinez, insulița Motu Mute, plaja Aorai Tihihai cu nisip negru.

Intrând în viața culturală, a fost prezentat și la televiziune pe canalul Polinesie 1 la telejurnalul de seară.

Și, ca orice român, Florentin Smarandache nu putea să nu observe circulând pe străzi mașini construite în România. „Ia uite, domnule, mașini Dacia Duster se vând și-n Tahiti și peste tot în lume ! Renault a cumpărat uzinele Dacia. Unele au logo Renault, altele au logo Dacia. Cică se vând bine în Franța, în Tahiti...”

Iar ca orice literat, autorul nu a scăpat ocazia de a studia și Guide de conversation tahitien/de poche, stărnindu-i curiozitatea și lexicul (cuvintele cu mai multe vocale decât consoane). A reținut o serie de curiozități lingvistice și unele sociale. Notează ca memorabile următoarele:

- Nu se practică ciubucul.
- Dacă ți se oferă daruri să nu refuzi.
- Este indicat să faci daruri la rândul tău.
- Nu este politicos să interoghezi pe cineva despre originea sa.
- Tonul (vocii) face muzica.
- Înainte de a acționa, observă și cugetă.

Ultimul capitol se referă la organizarea statală, monedă, personalități politice și administrative contemporane, culte religioase și unele cugetări de sfârșit de călătorie.

Exuberanța simțită la începutul cărții este estompată în final, de regretul despărțirii de acest „Rai”. Florentin Smarandache încheie așa : ”Îndrăgostiții, romanticii sunt seduși de atmosfera acestor locuri care-ți taie respirația de plăcere. Fericiți cu duhul cei care trăiesc aici !” Sub ultima poză, ca o sinteză a celor ilustrate, autorul notează: „Insulele acestea tropicale, pline de plante exotice și flori cu mii de culori și mirosuri îmbătătoare sunt, parcă, raiul pe pământ !”

Autorul a realizat un frumos fotoreportaj instantaneu din Polinezia Franceză, care îți încântă nu numai ochiul dar și celelalte simțuri, care îți ține trează atenția pe tot cuprinsul lucrării, dar care te îndeamnă și la o anumită reflecție.

Am citit cartea cu o reală plăcere și o recomand la rândul meu, tuturor cititorilor.

Antuza-Valentina Dârlea

Romanul . „Rătăcirii“ apărut la Editura Sfântul Ierarh Nicolae, Brăila, 2014,
autoare Ana-Cristina Popescu.

Volumul „Rătăcirii“ inserează douăzeci de capitole de la pagina 3 la pagina 148 în care prozatoarea (romanciera) derulează viața Edwinei Ștefănescu, eroina principală a romanului, cu toate trăirile sufletești ale acesteia, de la naștere până în ultima clipă a vieții sale.

Edwina a fost așteptată cu multă dragoste atât de părinți, cât și de bunici să apară pe lume, cu alte cuvinte, un copil dorit, care se va dovedi încă de mic dornic de a cunoaște (inteligentă), pune întrebări, gândește matur pentru vârsta ei, dobândește astfel un vocabular elevat pe care puțini copii îl au.

În același an în care s-a născut Edwina „lumina vieții și-a picurat botezul“ peste încă un sâmbure dornic „să prindă rădăcini în viață“, Pavel, un copil găsit în scorbura unui nuc bătrân și adopta de familia Stanca, aceasta căutându-i zadarnic părinții care l-au zămislit.

Nu întâmplător Pavel va fi „un veșnic neînțeles“, un singuratic, nu-i place să se joace cu alți copii, nu comunică, nu socializează cu ei, iubea natura „lumea vieții lui;“ de la 6 ani îi place să muncească.

Pavel se va împrieteni cu Edwina pe care o vedea altfel decât pe ceilalți copii; cu ea va socializa ușor, învățând multe lucruri de la ea, dar și Edwina învață multe lucruri de la Pavel despre natură:

„Eu nu știu să citesc decât natura“, spune Pavel. Dovedește aptitudini în desen, în modelaj și-i recunoaște Edwinei „Prietenia ta mă va inspira în desenele mele“, iar Edwina spune despre Pavel că „este o ființă deosebită.“ „El este cel mai bun și cel mai adevărat prieten. Băiatul de lângă mine este un micuț geniu.“

Cei doi se vor îndrăgi reciproc, din aceasta izvorând mai apoi o mare iubire, pentru Edwina fiind totul, absolutul.

Și Pavel o iubește și recunoaște acest lucru mătușii sale, Ilinca Savu: „Mereu am iubit-o. Pe nimeni nu aș mai putea iubi așa cum o iubesc pe ea“, dar simte că nu se poate ridica la nivelul Edwinei, fată premiantă în toți anii de școală și care se pregătește pentru facultate, iar el, nu dorește să-i fie piedică, să renunțe la studii pentru el, cum ar fi fost în stare Edwina.

La rândul ei, Edwina îl încurajează permanent să picteze, îi promite să-i aranjeze o expoziție la Caransebeș cu tablourile pictate, promisiune pe care și-o va onora.

Fiecare va porni pe propriul drum în viață, piedici în calea iubirii lor fiind de tot felul. De-a lungul anilor se vor întâlni întâmplător (ca vechi prieteni din copilărie) iar, la un moment dat, șirul întâlnirilor se va întrerupe pentru mulți ani (zeci) dar „Singurul care nu acceptă deșertarea este sufletul lor.“

În cele din urmă glasul iubirii care e mai puternic decât toate timpul și cei doi își vor uni destinele, căsătorindu-se.

Nori negri se abat însă asupra tinerilor proaspăt căsătoriți. Pavel suferă de un acut blocaj de rinichi, este internat în spital și în urma analizelor se constată necesitatea efectuării unui transplant de rinichi. Edwina hotărăște fără să stea pe gânduri a-și dona soțului său un rinichi, dar, supusă operației, medicii constată că Edwina se născuse cu un singur rinichi.

Edwina hotărăște să meargă mai departe, să-și sacrifice viața pentru marea ei iubire, Pavel, pe care „l-a așteptat credincioasă și răbdătoare“ mulți ani rătăcind pe cărările vieții. „De această dată îi va dăruia lui Pavel ceva al ei ca să trăiască prin el“ și nimic n-o poate opri.

Transplantul are loc, Edwina salvând viața lui Pavel prin sacrificiul propriei ei vieți.

„Edwina a părăsit această lume salvând viața soțului ei, Pavel Stanca a început să se refacă după transplant. La început nu a dorit să accepte moartea soției lui, pe urmă a înțeles că ea i-a dăruit propria-i viață și astfel se simțea dator celei ce l-a divinizat a-și continua existența pământească.“

Interesant cum romanciera povestește tot zăbuciumul sufletesc al Edwinei, realitatea care se reflectă în multe vise nocturne ale eroinei, vise care, știm estompează realitatea trăită, te plimbă pe unde nici nu gândești treaz fiind, așa cum Edwina rătăcește prin mai multe universuri în cele cinci capitole rezervate viselor ei și reprezentând o treime din paginile romanului, aproximativ cincizeci de pagini „vise“.

Interesant de aprofundat aceste capitole peste care poți trece fără a le considera un prilej de reflecție

Critică literară

asupra vieții omului, asupra sufletului personal, punându-ne și noi întrebări, poate cele ale Edwinei, poate și altele la care să găsim sau poate nu răspunsuri sau să ajungem la soluția pe care romanciera o dă la sfârșitul capitolului al XVI-lea (în ordine, al V-lea ultimul capitol cu visele) și care sună așa:

„Realitatea a făcut-o să înțeleagă că rătăcirile ei nocturne nu duc nicăieri. Mai mult decât atât, îi sorbeau ființa. Trebuia să se detașeze ??? Nu mai putea lăsa trecutul să-i înlănțuie prezentul și să-i zădărnicească viitorul.

O să pășească înainte.“

Ultimul capitol al XX-lea al romanului ne-a prilejuit un comentariu pe care dorim să vi-l prezentăm:

1. Legile țării noastre - și credem că nu numai ale țării noastre - nu acceptă sacrificiul suprem prin donarea singurului organ existent în trupul donatorului, doar dacă acesta se află în „moarte clinică“.

2. Fiind vorba de un roman care vrea să menționeze spiritul de sacrificiu în numele unei mari iubiri - hârtia suportă! (dacă nu se răscolește și ea);

3. Se cunosc cazuri reale când unii blonavi au așteptat luni la rând să găsească un donator compatibil cu propriul corp ca să-i salveze și au fost salvați.

4. Medicina de astăzi, medicii valoroși fac imposibilul și reușesc să țină în viață bolnavul până când donarea salvatoare apare.

5. Scriitoarea nu spune în roman dacă personajul Pavel a știut că Edwina își va dona singurul rinichi cu care se născuse, sacrificându-și astfel viața și atunci:

a) dacă nu știa decât post-factum, Pavel este absolvit de ceea ce s-ar chema egoism, chiar cruzime;

b) dacă știa (noi credem că nu, dar pentru comentariul nostru, să presupunem), indiferent că a fost dorința Edwinei, nu era de acceptat acest lucru; medicii mai puteau, cu știința lor, să-l țină în viață până la apariția salvatorului;

6) Și, o atât de mare și așteptată iubire era minunat să aibă un THE END fericit (ca în basme):

a) pentru cei doi, că meritau!

b) pentru măiestria medicilor!

c) pentru noi (de ce nu?) cititorii!

7. Și încă ceva: cum poate Pavel să se împace cu gândul, cu a sa conștiință că Edwina s-a sacrificat pe ea însăși ca el să trăiască (pentru că lui, oricum, îi place singurătatea!? nu este o motivare morală, etică)

Dar mijloacele literare sunt mijloace literare și de apreciat (cu brio!) posibilitățile extraordinare de exprimare ale autoarei: o gândire mare, profunzime, la care se adaugă vasta cultură a doamnei Ana-Cristina Popescu începând cu formarea filologică a domniei sale, apoi (se simte citindu-i scrierile) cunoștințe temeinice din filozofie, mitologie, teologie, psihologie și alte domenii.

Romanul este încărcat de o serie de simboluri (numerice, culori, ș.a.) pe care dicționarele de simbolistică sa chiar judecățile noastre ne vor ajuta să le descifrăm; apoi metaforele de o mare sensibilitate (nu mai e loc acum să exemplificăm, dar citiți și veți constata cu siguranță.)

De asemenea, în roman, autoarea a inserat câteva elemente de monografie, având în vedere că nimic nu se desfășoară decât în timp și în spațiu, în comunitățile umane.

Pe scurt despre:

1. micul sătuc Ohaba Bistra, astăzi cartier al orașului Oțelu Roșu;

2. alte localități, cadrul geografic al acestora și locuitorii: Caransebeș, Oțelu Roșu, Cheglevici, Beba Veche, Cherestur, Variaș (Dănciulești) Varia corb (în limba maghiară), fiind asociat (simbolic) cu moartea, cu războiul.

3. scurt istoric al Banatului: stăpânit o vreme de turci, de Imperiul Austriac, de Austro-Ungaria.

4. descrierea unei gospodării din Ohaba Bistra

5. obiceiuri de sărbătorile Crăciunului, focul din Ajunul Crăciunului, pițărâii, Colindele.

6. obiceiuri de înmormântare (p. 125 - 126)

Dacă ar fi să clasificăm romanul acesta, noi am spune că este un roman modern de factură psihologică și cu o mare încărcătură simbolistică, iar autoarea, o tânără romancieră cu o reală forță literară, de care cu siguranță se va vorbi și în alte medii scriitoricești. Multe, Multe felicitări!

Iosif Kovacs

CONFLUENȚE ÎNTRE FANTASTIC ȘI REAL

Singurul spațiu, singurul loc din această lume, în care omul este autorizat să viseze, să construiască și să dărească, este spațiul interior. Niciunde altundeva, omul nu dispune de această imensă libertate. Într-un asemenea loc, Daniel Luca ne invită să pătrundem prin intermediul volumului său de literatură fantastică, intitulat simplu: „Marcela”.

Începutul firului narativ este subtil mascat de realitatea specifică societății românești post-decembriste. Nimic nu pare să releve fantasticul; dimpotrivă, cotidianul cu iz cenușiu este omniprezent, chiar saturând la un moment dat reprezentarea mentală a cititorului cu imaginile bine-cunoscute ale peisagisticii autohtone, pigmentate cu obiceiuri tipic balcanice.

În cadrul unei aventuri descrise la persoana I, Alain, cetățean francez, locuitor al orașului Montpellier, își părăsește colțul de lume la invitația prietenului său, Marius, în ideea de a vizita pentru prima oară un alt colț de lume, dintr-o Românie cunoscută de el doar din relatări... „Între tradiție și modernitate”, așa sună invitația prietenului, invitație catalogată în forul interior al lui Alain drept „Un veritabil slogan publicitar [...]”, verdictul de altfel tipic omului rezervat în fața unei propuneri cu iz de inedit.

Fără a-și uita misiunea propusă, aceea de a ne releva fantasticul în prezent, autorul rămâne tribut ar calității de observator social, insistând să reamintească cititorului frânturi de manifestare, eternizate prin tipicul existențial al spațiului românesc: întârzierea plecării din auto-gară, călători înținși să doarmă pe podeaua autocarului (după ce mulți se descălțau mai întâi), șosele pline de gropi, sau crucile (turnate uneori din beton) celor morți în accidente rutiere, „[...] altfel de pericole pentru trafic”.

Intrarea pe viitorul teren al evenimentelor, este simplă, fără vreun ceremonial aparte și fără a trăda nimic din cele ce vor urma. Nodul gordian al liniarității, este însă tăiat brusc în momentul în care Alain se îndrăgostește la prima vedere de Marcela, o oarecare fată de țară: „Îi păstrez mâna într-a mea, nu-mi vine să-i dau drumul. Există, fără dubii, o legătură între noi...”. Tema iubirii își face loc brusc în cadrul evenimentelor: miza volumului, sau doar un pretext pentru cele ce vor urma?

Cert este faptul că, evenimentele capătă o turnură dramatică, printr-un nefericit concurs de împrejurări, ce constituie actul premergător al întâlnirii cu fantasticul. O tânără nevinovată devine victimă ce, prin însăși nevinovăția ei, își cere dreptul la răzbunare. Este un alt aspect prin care autorul face o referire tranșantă la nemiloasa realitate: în fața pierderii vieții, fără nici o vină decât aceea de „a exista”, iertarea rămâne doar un biet slogan pacifist, inocența cerându-și cuvenitul drept la justiție; mijloacele rămân doar amănunte!

Banalul cotidian dispare: pedepsirea vinovaților, tulburarea sufletească a lui Alain, implicarea lui Marius. „Celălalt tărâm” începe să prindă contur, devenind din ce în ce mai evident: prezențele halucinatorii ale Marcela în camera lui Alain, zborul în plan astral a celor doi îndrăgostiți, sau pădurea ascunsă în pădure.

Momentul de maximă intensitate este atins prin pătrunderea lumii materiale într-un alt spațiu, nu atât imaterial cât a unei materii transformate. O lume aflată mai presus de legile fizice, un tărâm cu propriile-i reguli, unde remarcăm un supranatural descris în termenii analitici ai concretului. Un tărâm „deranjat” de îndrăzneala celor doi protagoniști, asociați în binecunoscuta diadă aventurieră de tipul erou-ghid și care, reacționează în fața acestei îndrăzneții printr-o serie de opreliști transpuse în încercări etapizate: „-Vei merge întruna până când vei rupe trei perechi de pantofi de fier...”. Urmând binecunoscuta topică a aventurii, autorul concepe o confruntare la limita puterii omenești, la capătul căreia, urmează examenul final: cel al echilibrării balanței dintre bine și rău: „Foc și gheață. Război și pace.”, la care se adaugă un alt examen, desfășurat la nivel de încercare supremă: cel al prieteniei necondiționate: „-Prietenul meu, dragul meu prieten, cât de mult mi-ai lipsit!!!”. O prietenie care, făcând abstracție de la riscul pierderii propriei vieți, intervine în salvarea a ceea ce mai rămâne în urma confruntării. Căci un mesaj subtil strecurat de autor, este acela că, indiferent de cauza pentru care se dă lupta, interacțiunea cu „lumea de dincolo” nu rămâne niciodată fără consecințe. Iar consecințele nu se lasă așteptate.

Reîntors în spațiul de baștină, eroul devine imaginea omului profund tulburat, dezechilibrat și zdruncinat sufletește: „[...] un bărbat tânăr, în floarea vârstei, zdrențaros, trist, în genunchi, care privește în jos, fără a rosti vreo vorbă.”

LUCIA ELENA POPA

Ana Caia - *LABIRINT DE UIMIRI*

Cu volumul *Labirint de uimiri*, apărut la editura Eurostampa, Ana Caia își sporește zestrea poetică, acesta fiind al patrulea volum de versuri al poetei. Cartea beneficiază de o grafică remarcabilă, aparținând pictorului și poetului Emil Florin Grama

Inspirat ales, titlul cărții îi face pe cititori părtași la aventura cunoașterii într-o lume reinventată prin poezie. Metafora prevestitoare pe care se construiește, *Labirint(ul) de uimiri* propune îndreptarea căutărilor ochiului (vezi cap. 1 *Dincolo de mirajul pupilei*), dar și ale sufletului (vezi cap.2 *Polifonia sinelui*) către profunzimile „mirabilei” realități, cum precizează autoarea în nota introductivă; altfel spus, către intrarea în „labirintul” frământărilor existențiale. Poeziile incluse în volum (70 de piese cu titluri incitante) par izvorâte din această nevoie imperioasă a artistului - poet de a sonda „datum-urile” lumii ca să le așeze în „Paradisul pierdut și regăsit” al artei, după ce le-a încărcat de vibrație lirică, le-a hărăzit cu funcții estetice revelatoare. Urmărit pe parcursul întregului demers liric, raportul dintre artist și creație, dintre poet și idealul său înalt de a se lăsa pătruns de tensiunile existenței umane și de a le transpune în plan artistic, se țese pe însăși arhitectura versurilor, căci, spune autoarea, „Aproape toți poeții mor/ De inimă prea grea”, ei „Decantează în clepsidra din vene/ Noian bucuriile și tristețile semenilor” (*Traseu invers*). Putem imagina și un labirint al cuvintelor ce pulsează permanent pe traseul gândurilor creatorului, „își dau mâna...intră-n vârtoarea / Nebunului dans/ De picioare și aripi/ Mereu schimbătoare,/ Mereu rotitoare...” (*Rotiri*).

„Labirintul de uimiri” se configurează în reflecții despre viața văzută ca încrângătură de realități felurite, în alb și negru. Omul își poate căuta aici latura spirituală ascunsă în continua zbatere între ceea ce e trecător și ceea ce este peren, ceea ce este amăgire și ceea ce este împlinire în plan sufleteș. Revine și în acest volum raportul dintre trup și suflet, dintre intelect și simțire (inimă-ca sediu al simțirii), urmărit în volumele anterioare. Poeta susține deschiderea zărilor spre înfăptuirea „armoniei sufletului cu cerul”, pentru alinarea suferințelor omenești, ca-ntr-o purificare, izbăvire de patimi, de rătăcirii. E o adevărată escaladare a unor „șosele aglomerate”; „Numai cărările sufletului/ Ajung tot mai înguste/ Mai anevoioase.../Urcușul lor/ Până în piscul Crucii/ Se-ncețetă puțin / Să-l măsoare cu pasul” (*Ascensiune anevoioasă*). Nu întâmplător această poezie apare la începutul volumului, putând fi percepută ca un avertisment al dificultății drumului de parcurs, un puternic acord de orgă introductiv, căci amăgirile îți „dansează nebunatic prin vene” (*Amăgire*). Elegantul balans de metafore al poeziilor următoare explică necesitatea „netezirii” cărărilor, așa încât „Liniștea gleei să se unifice/ Cu pacea de-azur” (*Neteziți cărările*). E de străbătut drum lung, e de luptat cu trecutul, cu „Osândă trecerilor neperene” (*Osândă ecou*), sunt de învins zbatările trecătoare (*Nedumerire*) pentru a aspira la răsturnarea „Amforei cu mir albastru” (*Peste datina din slove*). Să treci printre meandrele vieții, unde se-mbină binele cu răul, înseamnă să te și poticnești, să te și rănești, dar important este să păstrezi vie speranța că vei găsi drumul cel drept, să crezi că și înfrângerile „jinduiesc la revanșa izbânzii” (*Libertate*), să menții elanul mersului înainte, gândindu-te la „potirul” salvator cu „vin ceresc”, „stors” din speranțe (*Elan*). Salvatoare este, desigur, și iubirea, ea devine „scut de pază” în fața „asalturilor urii”, „un arc” ce poate doborî „toți mercenarii vremii” (*Scut*).

„Uimirile” ce populează orizontul trăirii se dezvăluie și ca bucurii ale vieții, ale naturii izvoditoare de frumuseți hărăzite de forța divină, îndreptând făptura umană spre „Intrarea-n Poveste”. Poarta, însă, e greu de găsit, e nevăzută, situată fiind „Dincolo de mirajul pupilei”. Ființa, săltată de la pământ, adică „desprinsă de tălpi”, trebuie să învingă gravitația clipei pentru a se înălța spre locul unde „Se-ntretaie-n splendori/ Incandescențele cânturi de mâine”. (*Ascensiune*). Considerăm că poezia aceasta programatică sublimează modalitatea prin care se poate pătrunde în „labirint” prin înaltul „portal” al simțirii ascunse dincolo de privire. Tenacitatea luptei și păstrarea aspirației spre puritate par soluții viabile pentru ca individul, aici sinele poetic, să-și deschidă drum spre înălțimi, învingând amăgirile, efemerul.

Găsim în volumul *Labirint de uimiri* poezii echilibrate ca mărime, relativ scurte, dar cu o mare densitate de imagini, subtilități de limbaj „în jurul unui infinit semantic” (O.Dorcescu), revelate în exercițiul folosirii unei arii bogate de simboluri și metafore. Autoarea urcă pe coordonate stilistice variate, cultivă motive poetice generatoare de trăiri adânci (sângele, masca, timpul, lumina, umbra, pătratul, cercul, punctul etc.). Emoțiile lirice se declanșează eufonic în „armonii de orgi” (un alt motiv poetic) revărsate într-un „labirint” acustic grav. A te pierde între sonorități muzicale devine un mijloc de regăsire a seninătății sufletești necesare învingerii neliniștii.

Explorând „labirintul uimirilor”, cititorul poate învăța o lecție de viață, poate descifra pe corzi lirice modalitatea de a trăi frumos, de a lupta pentru adevăratele valori ale vieții. Sinele poetic, polifonic prin vibrațiile sale armonice, nu rămâne tributar tentațiilor vieții, suferințelor sau dezamăgirilor ce-i stau omului în cale, ci se înalță deasupra lor, se deschide convingător spre a pătrunde „uimirile” ochiului și ale sufletului, ca să transmită, în imagini înnobilate de harul poetic ideea că „amăgirile vieții” pot fi uitate, învăluite în speranță, că trebuie să privim înainte: „Îmi cresc aripi de vis zburător,/ Să mă joc cu fiecare cheie/ A celor patru puncte cardinale,/ Ce deschide labirintul bucuriilor pereche” (*Învăluire*).

Daniel Luca

Iosif Kovacs: Trilogia strigatului scris, Editura Eurobit /2015

Zarva tăcerii de fiecare zi

Volumul *Trilogia strigatului scris* este o punere laolaltă a două volume de versuri deja publicate în 2011 la Editura Eurostampa (*În ideea găsirii* și *Sub cer*), cărora li se adaugă o a treia parte, nouă (*Aceleași zile*).

Prima parte, chiar dacă atmosfera este sumbră, degajă optimism („Speranța încrucișării privirilor”).

A doua parte este mai descriptivă, dar nu sunt lăsate deoparte nici tarele societății.

Cea de a treia parte preia teme din celelalte două (iubirea, trecerea timpului, orașul etc.), însă aici, datorită faptului că poetul dorește să transmită cât mai multe și cât mai brutal („gândiri de boi”), cade, câteodată, în diluare.

Dacă privim cele trei părți în ansamblu, putem găsi femeia în două ipostaze: de mamă („Naști - / Icnec și puls”) și iubită („Sub aripa-ți lină / Respirându-ți sânii cu parfum”).

Iubirea, mereu pierdută și regăsită („...te stingi / Într-o lacrimă / Scursă pe pernă!”), merge mână în mână, paradoxal, poate, cu singurătatea („... pleoapa / Neschimbata-a-nsingurării”).

De remarcat este și pendularea stărilor poetice între credință și necredință („Doamne, / Strecoară-mi în suflet / Hrană cerească”).

Nici ororile de la Revoluția din '89 nu sunt trecute cu vederea („Cenușiu '89 / Cât sânge mai vrei?”), cu atât mai mult cu cât urmările pozitive lipsesc cu desăvârșire („Vedeți-vă de furăciunea voastră / Lăsați-ne ca să trăim firesc”), pierderea vieților omenești în vârtoarea acelor zile fiind, practic, zadarnică.

Orașul, așa cum este el, cu bune și cu rele, este reflectat în poezia lui Iosif Kovacs („prin orașul pustiu / Doar glasul tău cântă”) ca un martor tăcut și inevitabil al viețuirii omului.

Îndemnul romantic „Carpe diem” („Trăiește clipa”) este readus în actualitate, cu atât mai mult cu cât zilele se află într-o repetabilitate perpetuă („Și-aceleași zile / se nasc printre bălți / Din lacrimi de păsări / Ce pier în noroi...” o ambiguitate căutată aici: cine pier, lacrimile sau păsările?).

Visele și amintirile, glaciale ori fierbinți, fac parte inevitabilă din cotidian, cu provocările inerente („Uneori, în vis / Îți ating nemurirea”).

Iar moartea nu este decât un nou început („trup amorțit de flori”).

Tonul grav este presărat uneori cu ironie și sarcasm („Își plâng alfabetul / Numit ironic și sec: / Existență!”), creând o senzație de dezolare și nimicnicie.

În pofida unor prețiozități („Fantastică dorință a pornirii abisale”), poezia lui Iosif Kovacs este o provocare, fiind o poezie a căutării, a (re)descoperirii sinelui în tumultul de fiecare zi, un ajutor de neprețuit pe acest drum constituindu-l banala foaie de hârtie, care strigă în tăcere la fiecare înțepătură a peniței.

Ana-Cristina Popescu

„ȘI TOTUL A ÎNCEPUT CU O FLOARE“

În Sala „Corneliu Baba“ de la parterul Casei de Cultură „George Suru“ din municipiul Caransebeș a avut loc expoziția de acuarelă și grafică a artistei plastice Manuela Ionescu.

Artista plastică s-a aflat la cea de-a treia expoziție personală.

Cuvântul de început la vernisajul expoziției de acuarelă și grafică a artistei plastice Manuela Ionescu a fost rostit de Ioan Cojocariu, directorul Casei de Cultură „George Suru“, Caransebeș.

Prezentarea lucrărilor a fost făcută prof. Eleonora Bunea.

Printr-o propoziție simplă „A venit toamna.“, profesoara Eleonora Bunea a început prezentarea lucrărilor de acuarelă și grafică a Manuelei Ionescu.

Atât afară, cât și în tumultul cotidian e toamnă. Toamna cântată prin cuvinte de mulți scriitori a acoperit totul. „Mi-e toamnă în cer / și în mine / și frunzele-mi cad murmurând / ... / și cântecele-mi vin dintr-o frunză în zbor.“ spune poetul Leonid Iacob în poezia Mi-e toamnă, iubito, publicată în volumul Ultima santinelă.

Într-o frumoasă zi de toamnă, artista plastică Manuela Ionescu a chemat pe toți iubitorii de frumos să ia parte la vernisajul expoziției de acuarelă și grafică, să-și îmbogățească sufletul cu jocul luminii și a umbrei în natura moartă. Și totuși, natura moartă este începutul creației după cum avea să mărturisească în final artista Manuela Ionescu prin cuvintele „Și totul a început cu o floare.“ Prin jocul luminii și a umbrei, prin grafică și acuarelă, floarea ce a zâmbit într-o frântură a vieții poate să guste eternitatea.

Citând câteva versuri din poezia „Emoție de toamnă“ a scriitorului Nichita Stănescu „A venit toamna, acoperă-mi inima cu ceva, / cu umbra unui copac sau mai bine cu umbra ta.“ profesoara Eleonora Bunea a subliniat că artista plastică Manuela Ionescu, în acest frumos început de octombrie, nu ne acoperă cu umbra, ci cu sufletul ei.

Profesoara Eleonora Bunea a precizat că artista Manuela Ionescu a utilizat grafica în tuș și acril (cărbune) pentru a realiza tablourile.

Tematica expoziției după cum bine a observat atât profesoara Eleonora Bunea, cât și profesorul Nicolae Borlovan, doctor în literatură este clasică, impresionistă, predominând ideea de frumos.

Cadrul rustic a fost redat în tablouri precum Casa de sub deal, Casa cu troiță, Ferestre.

Foarte mult a impresionat pe cei prezenți tabloul Ferestre. Ferestrele deschise sunt mereu o porțiță spre soare, spre armonie, în timp ce ferestrele închise sunt un simbol al tristeții.

Artista plastică Manuela Ionescu a dovedit o atracție spre lumea veche prin cadrul rustic redat cu o deosebită măiestrie în picturile sale.

Tabloul Chilia în care este prezentată o mică încăpere în miniatură pe a cărei masă se află o biblie face legătura cu sacrul. Frumosul și sacrul nu pot să fie decât împreună.

Un alt tablou, intitulat metaforic Copaci bătrâni în doi avea să arate celor ce-i pătrund dincolo de formă și culoare câtă eternitate se regăsește în tot ceea ce punem suflet cu adevărat.

Corabia în apus este un alt tablou ce ar putea înfățișa viața omului pe acest pământ și de ce nu, într-un apus, într-o toamnă.

Florile sunt și ele o altă latură a tematicii expoziției. Macii sunt după opinia profesoarei Eleonora Bunea o capodoperă a expoziției. Ea asociază macul cu un evantai.

Tabloul Maci întunecați e de o deosebită finețe și profunzime. Floarea plâpândă, macul, este un simbol al vieții efemere.

Flori de câmp este o pictură plină de eleganță, în timp ce Trandafirul roz se bucură de o transparență deosebită.

La prezentarea lucrărilor a mai luat cuvântul și profesorul Brătescu afirmând că orice pictură de toamnă este o speranță spre primăvară, dar și profesorul Ioan Jorj care a vorbit despre o îndrăzneală cromatică a artistei.

Tablourile artistei au fost însoțite de versuri deosebit de grăitoare, ca de exemplu Lacul albastru s-a bucurat de versurile eminesciene „Lacul codrilor albastru ...“ Combinația vizuală a cuvântului nu a făcut altceva decât să scoată în relief sufletul sensibil și iubitor de frumos al Manuelei Ionescu.

Ion Turnea

Constantin Daicoviciu, o personalitate marcantă a Banatului Montan

Soarele a zâmbit altfel din zori. Cu siguranță zâmbetul lui era o victorie împotriva iernii, împotriva unei vieți pierdută în deșertăciune. Prima zi a lui mărtisor a luminat în urmă cu 116 ani Banatul Montan prin ivirea în această lume a istoricului Constantin Daicoviciu.

Constantin Daicoviciu s-a născut în 1 martie 1898 în localitatea Căvăran.

În fiecare primăvară natura își împodobește casa cu ghiocei. În anul 1898 printre ghioceii începutului de primăvară, începutului de viață s-a ivit cel care avea să rămână un simbol istoric, politic și cultural al cărășenilor, Constantin Daicoviciu.

Biografia lui înfățișează un om care a știut să prețuiască această viață, un om care nu s-a născut și nu a trăit degeaba. El a știut să fructifice fiecare clipă a vieții sale, fie ca istoric, arheolog, politician, profesor sau rector al Universității Babeș Bolyai din Cluj-Napoca.

Între anii 1923-1968 a fost cadru didactic la Universitatea din Cluj, catedra de antichități clasice și epigrafice. Anul 1932 i-a adus funcția de conferențiar în cadrul aceleiași universități. Anii 1940-1941 i-au adus funcția de decan, iar anii 1957-1968 pe cea de rector.

În anul 1965 Constantin Daicoviciu a devenit membru al Consiliului de Stat sub președenția lui Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Anul 1968 i-a adus și titlul de Erou al Muncii Socialiste.

În data de 27 mai 1973 Constantin Daicoviciu a trecut la cele veșnice. Începând cu anul 1973 și până astăzi localitatea Căvăran din județul Caraș Severin a început să-i poarte numele.

Bustul lui Constantin Daicoviciu poate să fie văzut în Piața Muzeului din Cluj Napoca. Un bust similar a fost instalat în localitatea lui natală la începutul lunii martie 2014.

Adrian Popescu

Spicul armoniei

- Bună dimineața!
- Ați mâncat?
Bucuroși copiii se ridicară toți în picioare în sala de mese și au strigat într-un glas:
- A fost bun și sățios.
Bătrânul se adresă celor prezenți.
- Și să nu uitați să faceți tot binele posibil așa cum grâul singur ne învață.
Cei mici aplaudau, cei mari făceau curat pregătindu-se pentru o nouă zi în colonia Miranda. Însă în liniștea scaunelor și a meselor curate o voce gingașă străbate din spatele sălii.
- Bătrâne ne mai spui povestea cu maldorienii?
Bătrânul zâmbi, se uită cu ochii spre cei ce intraseră, un grup de patru adulți ce urmau să preia grupul tinerilor spre a le da sarcina zilnică.
Cel mai plin de sine:
- Bătrâne, iar ai auditoriu!
- Mi-au cerut încă o poveste.
- Atunci ne-ai scutit de munca noastră.
- O să trimit supraveghetorii.
- Doisprezece.
S-au retras împăcați că toți copiii coloniei sunt pe mâini bune.
Bătrânul și copiii au ieșit afară.
- Cum, bunicule, ne spui o altă poveste?
S-au strâns cu toții și au însoțit pe bătrân afară.
Copiii l-au învăluit. În timp ce pășeau agale bătrânul le-a atras atenția să privească mai întâi la simbolurile de pe ziduri spunând:
- Să nu uitați, voi sunteți urmașii celor ce au plecat de pe pământ, a patra planeta din sistemul acela solar.
- Bătrâne, ești ultimul care ai văzut pământul?
- Nu pot spune că sunt ultimul și nici că ceea ce am văzut la vârsta aceea am și reținut, decât o parte, din cele văzute de mine. Nu pot reprezenta totul. Ca și voi, abia dacă mă vedeam ținându-mă de piciorul mesei.
Copiii au izbucnit în râs.
- Ultimul lucru impresionant de care îmi aduc aminte cu drag a fost lanul de grâu din care bunica mea mi-a pus în mână un săculeț de boabe ca să avem ce planta, ce crește și ce mânca acolo unde vom ajunge.
Glasuri zglobii strigară în cor:
- E vorba de grâu, de boabele de grâu. Așa-i bătrâne?
- Așa-i.
Trecură de colțul clădirii spre alea centrală.
...
- Măi, Darine, așa aș coborî din postul de observație sa-l ascult pe cel bătrân.
- Chiar vrei să te duci?
- E cel mai vechi din colonie care este în viață. Ai ce asculta. El a văzut planeta mamă.
- Aha.
- Parcă anticii o numeau Gheea.
- De fapt nici nu știm dacă colțul acela de univers mai este viu.
Multe s-au întâmplat de atunci.
- Hai, amândoi!
- Și cine o să păzească?
- Îl punem pe Robo.
- Ok, dar să-l anunțăm pe șefu.
Nici nu miji astrul ceresc că lumina celor două luni amplifică nuanța albastă a luminii.

Literatură S.F.

....

- Până la ora 12 aveți liber, se auzi în dispozitivele auditive.

- Mulțumim domnule, spuseră cei doi veghetori și se apropiară în grabă de grupul copiilor ce-l însoțeau pe bătrân.

Pășind agale, dar atrăgând mereu atenția cu vorba sa domoală, apăsată, explicită și caldă își atrase auditoriul până dincolo de zidurile cetății coloniei către ogorul plin de plante, aproape de cărarea îngustă de unde se întindeau lanurile de grâu.

- Bătrâne, dar cum a fost cu războiul cu moribii?

- He, he, măi Șer, tot așa curios ai rămas! Șer și tu Darine, nu mai faceți parte din cei care încep ticluirea timpurilor și vremurilor, sunteți veghetori. Primit-ați aprobare?

- Primit-am.

Bătrânul și-a continuat povestea adusă de pe planeta mamă. Le vorbea despre armonia ce o simțea atunci când vântul mângâia spicele de grâu, câtă lumină se revărsa și urca spre soare dând mâna cu o altă lumină, cu cea diurnă.

...

În jurul bătrânului s-au adunat cu toții în cerc. De pe butuc, bătrânul:

- Pauză!

...

- Vedeți voi, mult timp s-a crezut că numai oamenii sunt în univers. Cu toate acestea existau opinii potrivit cărora n-am fi fost singurii. În fapt, primele colonii au demonstrat că unele planete chiar au fost locuite cândva. Ce se întâmplase cu locuitorii aceia nu se cunoștea, până când am întâlnit o nouă rasă. I-am spus rasă, pentru că era total diferită de noi ca și structură organică și mod de gândire. O singură latură o aveam însă comună, cea de războinici și a onoarei.

-Bătrâne, dar ne povestești cum ai luat prima dată contact cu acea rasă?

- Încă eram tinerel și ieșisem să privesc lanul de grâu plantat în nord, însă am fost urmărit de un tânăr morib care a fost curios să vadă ce fac. Eu nu puteam să-l văd, pentru că purta un sistem de camuflaj care-l ascundea de lumina vizibilă. M-am uitat la grâu, la spicele de grâu, erau galbene, chiar îi era favorabilă zona. ... Se știa că exista și o colonie moribă, dar atâta timp cât nu s-a deschis focul asupra lor, au procedat la fel, de aceea am considerat că acea latură a onoarei era mult superioară nouă. Atunci s-a întâmplat o mică nenorocire. Un bârzav, făcu o mică pauză uitându-se încruntat în jur. Voi cunoașteți ce este un bârzav și cum trebuie să ne apărăm de el?

- Da, au spus copiii. Este o insectă ucigașă și trebuie să ne ferim de acul ei.

- Bravo! Ați învățat corect. Interesant este faptul că sistemul de camuflaj morib poate să fie detectat de către această insectă otrăvitoare. Ferindu-mă de el, ascunzându-mă în grâu, insecta l-a atacat pe tânărul morib care, deși în camuflaj, a fost o pradă sățioasă. Am sărit să îl ajut, cu toate că ne consideram dușmani, pentru că la rândul meu am fost educat ca și voi, că o înțepătură fără venin nu-ți pune în pericol viața, dar două, trei înțepături de același fel sunt mortale. Cu mâinile goale am prins acul și l-am smuls din abdomenul insectei ca pe un trofeu. Rana provocată de înțepătură era curată. Așadar nu-și vărsase încă veninul. Am luat un mănunchi de paie de grâu, le-am tăiat doar spicele și înfășurându-le le-am făcut un garou ce l-am aplicat pe membrul rănit. Foarte speriat, cu ochii săi mari și negrii, moribul mă privea cum i-am legat garoul. În liniștea vântului două zgomote erau puternice, bâzâitul morbid al insectei și cele două inimi din pieptul moribului. L-am ajutat să se ridice și l-am condus spre partea de nord a lanului. Nu ne-am vorbit nimic. L-am salutat utilizând mâna și m-am întors spre colonie. Trei rotații, echivalentul a trei zile coloniale, nu am povestit cele întâmplate nimănui. Când în ziua a patra s-a dat alarma, toată lumea era speriată. Am văzut pe fețele adulților. Ici-colo se auzea „Oare ne vor ataca?”. M-am furișat, mi-am luat costumul de luptă și arma mea făurită după schemele antice. De fapt le-am luat pe toate și am plecat să însoțesc la oarecare depărtare grupul de alduți înarmați, spre câmpiile din nord. I-am auzit șușotind să încerce modalitatea pașnică, să se prezinte unul, lăsând arma la o parte. Într-adevăr, cei șase, șapte moribi adulți, cu platoșe impunătoare, au procedat la fel, doar unul s-a apropiat de pământeanul tras la sorți pentru întâlnire. Năbădăios cum eram, m-am apropiat prin lanul de grâu. Am și fost detectat, dar nu au reacționat, pentru că dintr-o dată le au arătat faptul că nu aveam arme energetice.

Un al doilea, de statura mea s-a apropiat de locul întâlnirii. Pământenii erau îngroziți le încheștasera mâna pe senzorul de activare a armei. Ovărsirul abia îi stăpânea. L-am recunoscut pe cel care s-a apropiat. Se vedea petecul ce-i repara gaura costumului său. Era cel rănit de insectă. Involuntar m-am apropiat de el, iar el mi-a întins mâna, făcând un gest pământean. I-am răspuns imediat, instinctiv. Toți ne priveau perplex, până și șeful moribilor. „Hm“, imită un sunet pământean de mirare, șeful lor. În cele din urmă ajunsese și Robo, translatorul universal, bun la toate.

S-au lămurit repede cele două părți. Moribii cereau o experiență de războinic în schimbul onoarei arătate, deși la început, nedumeriți, nu se înțelegea ce este. S-a tras concluzia că în urma acțiunii mele de a salva viața tânărului morib de atacul insectei, legea lor cerea împlinirea ritualului de războinic, ceea ce însemna ca cei doi să pornească într-o cruciadă de exterminare a câtorva insecte. Aproape fericit și îmbărbătat de adrenalină, l-am prins de mână și am alergat spre colțul unde știam eu că este un mic fagure al insectelor. Partenerul avea pregătită arma energetică, eu, arcul cu săgeți. La început m-a privit mirat, dar când mi-a văzut dibăcia în acțiune, prin decapitarea a două insecte cu arcul meu special, a rămas foarte impresionat. Victoria noastră s-a concretizat cu exterminarea a douăsprezece exemplare mature și patru larve. În semn de pietenie am făcut schimb de arme și am pornit spre grupul de adulți ce ne-au supravegheat pe toată perioada cruciadei. Ambele grupuri au fost mulțumite și tratativele de conviețuire s-au deschis. Practic am obținut cea dintâi colaborare armonioasă între moribi și terrani. Un singur fapt uitaseră cu toții, ca în orice stup și în acesta mai exista și o regină care din înălțimi, după ce-și văzuse colonia sa decimată, atacase prada cea mai mare, pe șeful moribizilor, care de fapt era tatăl partenerului meu de cruciadă după standardele pământene. În grabă, nimeni nu avea activată vreo armă energetică, iar tânărul încă nu se deprinsese să folosească arcul, așa că am fost nevoit să utilizez arma antică, bumerangul, care bineînțeles o decapitează pe regină chiar în fața marelui conducător. Ajuns la fața locului am smuls acul cu punga de venin și am dăruit-o acestuia. De atunci situația coloniei a devenit una înfloritoare. Cu toate că fiecare stătea în tabăra sa, locul de întâlnire era tot timpul lanurile de grâu ce erau păzite cu străjnicie de către moribi. Spicele de grâu reveneau coloniștilor terani, iar paiele, curios fapt, pentru că s-au dovedit a fi un element medical au fost folosite de moribi. Așa că relațiile au devenit tot mai strânse depinzând una de alta.

- Simbiotice, simbiotice, strigară copiii.
- Le putem numi și așa. Tot în perioada aceea am descoperit adevăratul inamic al terranilor și moribilor, adevăratul artizan al conflictului dintre cele două rase.
- Gavizii, gavizii, strigau copiii.
- Corect, spuse bătrânul. Și asta datorită lanului de grâu ce pentru biologia acestora este un afrodisiac și paralizant în același timp. Atât noi, cât și moribii am fost uimiți de descoperirea celor trei trupuri paralizate în apropierea lanului de grâu. Nici tehnologia avansată a moribilor nu i-a putut identifica pe cei trei. Ia spuneți, ce mirosuri simțiți?
- De pere, de pere.
- Așa este, este mirosul moribilor masculi.
- Darine spune:
- Simt miros de lubeniță.
- Bătrânul izbucni în râs.
- Măi, Darine, tu ai o admiratoare moribă. După standardele noastre femeile moribe sunt greu de detectat. Când femeia moribă dorește acest lucru, îi poți simți prezența. Îți recomand să rupi trei paie de grâu și să i le dăruiești când acesta se va arăta.
- Bătrânul privi spre orizont.
- E timpul să ne întoarcem în colonie. Salutați-vă prietenii ce v-au însoțit până aici. Cei 14 tineri moribi și-au desfăcut sistemele de camuflaj. Unul mai îndrăzneț s-a apropiat de Darine. Emană un puternic miros de lubeniță. Darine își dăduse seama că era femeia ce l-a urmărit de mult timp și i-a dăruit cele trei spice de grâu. Aceasta le luă, reteză spicele cu boabele de grâu, păstrându-și tulpinele și întorcând bobul.
- Toți copiii aplaudau. Au trăit un moment istoric.

Religie

Ion Turnea

„Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără mine nu puteți face nimic.“ (Ioan 15, 5)

„EU SUNT VIȚA, VOI SUNTEȚI MLĂDIȚELE“ (Ioan 15, 5)

Omul fără prezența lui Dumnezeu în viața lui este nimic. Din nimic nu se pot naște fapte veșnice, ci nisip împrăștiat de vântul deșertăciunii.

Bunul Dumnezeu este Creatorul nostru. El ne-a făcut după chipul și asemănarea Lui. Prin urmare El este vița roditoare de viață, iar noi cei creați de El suntem mlădițele. Dacă ne învrednicim a aduce roade, ne vom bucura împreună cu Tatăl nostru ceresc de viață veșnică, iar dacă faptele noastre ne vor osândi, vom fi mlădițe uscate și sterpe, vom fi tăiate și despărțite de adevărata viță, de viața veșnică și aruncate în foc: „Dacă cineva nu rămâne întru Mine se aruncă afară ca mlădița și se usucă; și le adună și le aruncă în foc și ard.“ (Ioan 15, 6.)

Sfânta Scriptură este cartea cea mai grăitoare a respectării Cuvântului lui Dumnezeu. Cuvântul Sfintei Scripturi ne îndrumă spre bunătate, depărtarea de tot răul, spre răbdare, blândețe, milostenie, pace, ascultare, responsabilitate și mai presus de toate iertare și iubire. Doar cel care se înveșmântează în iubire și iertare devine mlădiță roditoare, cu roade dulci, nectar divin al veșniciei.

Primul exemplu de iertare și iubire îl primim de la Bunul Dumnezeu care ne-a mai dat o șansă la viața veșnică prin Fiul Său Iisus Hristos. El nu doar că ne-a iertat, dar în iubirea lui adevărată ne poartă mereu de grijă, ne ferește de suferințe, ne îndrumă pașii să nu ne lovim la un degețel asemenea copiilor și să plângem, însă noi fugim de grija lui plină de iubire și lumină, îi întoarcem spatele prin faptele noastre rele și ne rănim singuri, iar lacrima divină mai umple un ocean după fiecare suflet pierdut în spatele propriei imagini.

Dacă luăm un tablou sau o poezie lirică și îi percepem profunzimea din umbra culorilor sau cuvântului în cazul poeziei îi descoperim adevărata taină. Tot așa este și cu omul. Dacă îl cunoaștem în ceea ce este dincolo de imaginea chipului vom descoperi adevărata lui valoare. Fiecare om are o calitate. Că unul are un talant și altul doi, este ceva firesc. Grav este dacă acel om nu și-a descoperit talantul și se lasă purtat pe aripile deșertăciunii până în clipa sfârșitului și se va face mlădiță neroditoare.

Pentru ca omul, aproapele de lângă noi, să nu devină mlădiță neroditoare este necesar ca fiecare să se cerceteze pe sine și să ajute pe cel de lângă el.

Fiecare are o misiune la locul de muncă. Noi facem totul pentru oameni și ne ajutăm implicit și pe noi. Poate vă veți întreba cum se poate acest lucru. E foarte simplu. Nu doar preoții, profesorii, medicii, avocații etc. ce lucrează direct cu oamenii le aduc acestora un serviciu, ci fiecare indiferent de locul de muncă. Dacă un cauciuc ne este făcut corespunzător, acesta explodează, iar omul își pierde sau primejduiește viața, dacă o piesă indiferent cât de mărunțică este aceasta nu este făcută cu responsabilitate dărâmă toată creația și poate afecta viața sau sănătatea omului în posesia căruia ajunge.

Când muncim este bine să nu ne gândim doar la noi. E bine să nu ne gândim că ceea ce facem este doar pentru binele nostru și al familiei noastre, ci și în folosul aproapelui și astfel să devenim mlădițe roditoare și demne de viața cea veșnică.

Să ne imaginăm că la un medic vine un om bolnav, însă medicul nu își face timp pentru acesta prins în multe alte griji lumești, nu-i ia nici măcar o tensiune și îi spune vino mâine, dar omul nu mai rezistă până mâine, prea multe ore fără ajutor îi devin fatale sau la fel de bine ne putem imagina că la un preot vine un om bolnav sufletește iar acesta nu-și face timp pentru el rănindu-l și mai mult sufletește prin nepăsarea și indiferența lui, iar omul ce a venit la acesta până a doua zi când poate își făcea timp pentru el este chemat spre cele veșnice așa împovărat cum era sau să ne-am putea imagina că orice angajat, din orice domeniu, refuză să comunice cu aproapele să-i dea informațiile necesare pentru a-și duce și acesta la deplinătate talantul și să ne întrebăm merităm oare noi care nu facem fapte vrednice merităm să ne mai numim mlădițe roditoare?

Cel care refuză să întindă o mână aproapelui ar trebui să se gândească că în locul celui pe care a refuzat să-l sprijine, celui pe care l-a rănit, ar putea să fie el sau un membru al familiei sale, copilul său, mama sau tatăl

Religie

În bătaia peniței

său, partenerul de viață.

Dacă ar gândi așa nu ar mai refuza să întindă o mână de ajutor aproapelui, ba mai mult decât atât nu ar mai face rău aproapelui, căci unii pentru a-și atinge scopurile neortodoxe nu doar că tratează aproapele cu indiferență, ci îl rănesc sau se folosesc de bunătatea acestuia, mai mult de atât merg până acolo încât îi face rău pentru ca prin răul săvârșit să se poate ridica ei.

Acești oameni ce fac rău aproapelui pentru a-și atinge idealurile deșarte nu pot să fie niciodată fericiți. Ei nu pot să doarmă noaptea liniștiți sufletește, nici să se bucure de frumusețea unui răsărit de soare sau de zborul păsării în văzduh. Conștiința lor le amintește pe tot parcursul vieții, când la rândul lor vor întâmpina greutăți, că merită tot ceea ce li se întâmplă, deoarece la rândul-le au săvârșit răul.

Nimic pe lumea asta nu rămâne nerăsplătit, nici faptele bune, nici cele rele. „suflet pentru suflet, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior. Cu răul pe care îl va face aproapelui său, cu acela trebuie să i se plătească.“ (Deuteronom 19, 21) „Eu însă vă zic vouă: Nu vă împotriviți celui rău; iar cui te lovește peste obrazul drept, întoarce-l și pe celălalt.“ (Matei 5, 39), iar pentru ca faptele să fie vrednice și cugetul trebuie să fie curat, „Iar dacă ochiul tău cel drept te smintește pe tine, scoate-l și aruncă-l de la tine, căci mai de folos este să piară unul din măduarele tale decât tot trupul tău să fie aruncat în ghenă.“ (Matei 5, 29)

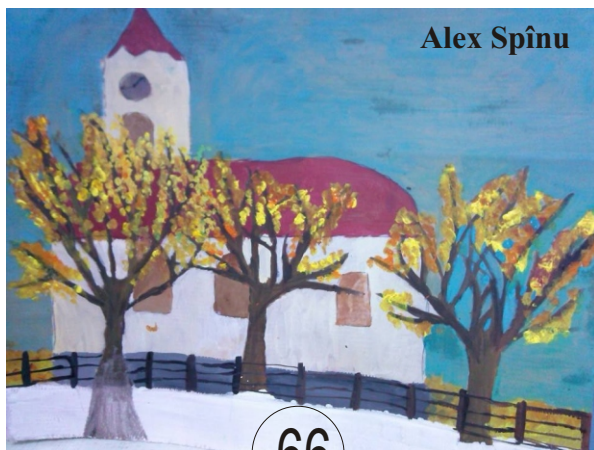
Pentru ca fiecare să devenim mlădițe roditoare trebuie să urmăm drumul virtuților, ajutând pe cel ce ne este aproape, așa cum Bunul Dumnezeu ne ajută pe noi, căci de nu vom săvârși acest lucru, cugetul nostru se va întuneca, înțelepciunea își va pierde ochii și focul iadului ne va pânde. „Au orbit ochii lor și a împietrit inima lor, ca să nu vadă cu ochii și să nu înțeleagă cu inima și ca nu cumva să se întoarcă și Eu să-i vindec.“ (Ioan 12, 40)

Semenul nostru trebuie călăuzit din fragedă pruncie. Dacă privim în jurul nostru ne putem da seama că majoritatea tinerilor nu au avut o îndrumare corespunzătoare, fapt pentru care au căzut pradă diferitelor vicii precum alcoolul, drogurile, tutunul, jocurile de noroc, desfrâul, invidia, clevetirea.

Pentru a fugi de greutățile, de responsabilitățile vieții, tineri obișnuiți până în acel moment să primească totul gratuit sau tineri dominați de viciul mândriei de a săvârși lucruri ieșite din tipar, însă nu bune, folositoare, ci rele, se îneacă în alcool sau îșiucid trupul și mintea cu drogurile.

Toate aceste încercări ale tinerilor de a fugi de responsabilități sau de a arăta că ei nu se tem de nimic, nici măcar de otrăvuri precum drogurile, alcoolul, tutunul duc la pierderea lor ca cetățeni responsabili a acestei țări. Pe urmă sănătatea lor este pusă în pericol. Adesea își pun în pericol propria viață, căci alcoolul, drogurile, tutunul distrug întâi cugetul, mai apoi inima, ficatul, plămânii etc. Iar cel mai dureros lucru este că își vor pierde sufletul devenind mlădițe fără rod, vrednice de focul iadului.

Aproapele trebuie ajutat la fiecare pas, pentru ca să nu se poticnească de fiecare pietricică ce o se ivește în cale. Dacă vom reuși acest lucru ne putem numi fiii lui Dumnezeu, mlădițe ale Viței și ne vom feriți atât pe acest pământ, cât și în veșnicie.

Religie

În bătaia penitei

Romulus Frîncu

Hristos, Pâinea cea vie

Minunea înmulțirii pâinilor se repetă la fiecare sfântă Liturghie, Hristos fiind cu noi oferindu-ne din pâinea bucuriei.¹

Cele cinci pâini cu care Hristos a hrănit mulțimile de oameni au devenit simbolul pâinilor (prescurilor) aduse la biserică pentru Proscomidie, adică pentru pregătirea Sfintei Liturghii, dar și simbol al celor cinci pâini pe care preotul le binecuvântează împreună cu grâul, untdelemnul și vinul la slujba numită „Litie”, care se săvârșește în cadrul Vecerniei Mari, pentru a cere lui Dumnezeu să înmulțească roadele pământului.

Prescurile pe care le aducem ca dar la biserică devin bucurie pentru toți oamenii care se hrănesc din darurile lui Dumnezeu. Rostul acestui mic dar de recunoștință sau mulțumire adus la biserică este să ne învețe cât de mult valorează darul vieții și mulțimea darurilor pe care Dumnezeu ni le dăruiește când recolta este bogată, când roadele pământului devin îmbelșugate. În acest sens, trebuie să-i aducem lui Dumnezeu daruri din darurile Sale, însă cultivate de noi, să-i mulțumim pentru ele și să cerem să le înmulțească.² Astfel, Sfânta Liturghie nu începe cu prescurile, ci încă de la arat și semănat, semănând grâul cel mai frumos.³

Darul adus de oameni la biserică primește binecuvântarea lui Dumnezeu și devine binecuvântare nu doar pentru cei ce aduc darurile, ci și pentru toți cei care cer de la Hristos ajutorul Lui.

Există, desigur, și un înțeles duhovnicesc mai tainic, și anume înmulțirea pâinilor de către Mântuitorul Iisus Hristos ne trimite la Taina Sfintei Euharistii. În Liturgia ortodoxă, la puțin timp după sfințirea Darurilor euharistice (a pâinii și vinului), preotul ridică Agnețul (trupul Mântuitorului) și zice: „Se frânge și Se împarte (dăruiește) Mielul lui Dumnezeu, Cel ce Se frânge și nu Se desparte (divide), Cel ce Se mănâncă pururea și niciodată nu Se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește” (Liturghia Sfântului Ioan Gura de Aur). Deși ne împărtășim doar cu o părticică din Trupul lui Hristos, primim totuși pe Hristos întreg. Cu alte cuvinte, Hristos nu Se divide ca Persoană când Se dăruiește mulțimii credincioșilor. În fiecare părticică din Sfântul Său Trup este prezent, prin harul Duhului Sfânt, Hristos întreg. Acest adevăr îl arată chiar Sfânta Evanghelie după Ioan, când Hristos Domnul spune: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el.” (Ioan 6, 56).

În timpul Sfintei Liturghii ortodoxe, după sfințirea Darurilor, ceea ce a rămas din prescurile aduse de credincioși pentru pregătirea Sfintei Euharistii se binecuvântează și apoi se împarte tuturor, atât celor ce s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Domnului, cât și celorlalți ortodocși participanți la Sfânta Liturghie dacă au postit înainte de Liturghie. Și pâinea aceasta binecuvântată, numită „anaforă”, ne aduce aminte de minunea înmulțirii celor cinci pâini și doi pești pe care Mântuitorul a săvârșit-o potrivit Evangheliei, pentru a ne îndemna să fim darnici și să cultivăm comuniunea și ospitalitatea, ca răspuns al nostru la iubirea milostivă a lui Dumnezeu.

Așa a făcut Iisus atunci când a binecuvântat cele cinci pâini și cei doi pești, și îndată acest dar mic s-a înmulțit în mod minunat, încât din el s-au hrănit mii de oameni. Prin aceasta vedem că fiecare dar pe care îl aducem la biserică, oricât de mic sau de puțin ar fi el, când se binecuvântează de către Hristos devine o bucurie pentru mulți oameni.

Această minune conține în ea și un aspect deosebit de semnificativ pentru viața noastră, și anume cum trebuie să folosim darurile binecuvântate de Dumnezeu. După ce s-au săturat mulțimile, rămășițele de hrană, adică firimiturile, au fost adunate în 12 coșuri. Pâinea care prisoese nu trebuie aruncată sau împrăștiată și neglijată, ci trebuie adunată, păstrată și folosită în mod deplin sau chibzuit, fără risipă. Astfel, Evanghelia ne învață să fim economi și cuviincioși, să prețuim darurile lui Dumnezeu chiar și atunci când avem belșug.⁴ Lui Dumnezeu, care ne dă toate din preaplinul dragostei Sale, nu-I place să fim risipitori cu cele sfinte. De aici și atenția sporită care se cere slujitorilor dar și credincioșilor în relație cu cele sfinte.⁵

Înmulțirea pâinilor simbolizează fără îndoială binefacerile pe care Hristos-Dumnezeu le răspândește continuu asupra lumii prin Sfânta Sa Biserică. Hristos ne spune: „Eu sunt pâinea vieții.” „Pâinea care se coboară din cer este aceea din care, dacă mănâncă cineva, nu moare. Eu sunt pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar Pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu.” (Ioan 6, 48-56).

Cele cinci pâini, simbolul celor cinci prescuri, și cei doi pești, simbolul vieții, apei și vinului, necesare Sfintei Euharistii, hrănesc și saturează spiritual omenirea de două mii de ani și o vor hrăni și satura până-n veacul vecilor.

BIBLIOGRAFIE:

Pr. Vasile Beni, MEDITAȚIE LA DUMINICA A 8-A DUPĂ RUSALII, <http://www.rasunetul.ro/meditatie-la-duminica-8-dupa-rusalii-2015-inmultirea-painilor-mt1414-22>

Rânduiele canonice privind Sfânta Liturghie, Canonul 32 Trulan <https://teologiesibiu.files.wordpress.com/2010/01/completare-drept.pdf>

† PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Înmulțirea pâinilor și a peștilor” - Evanghelia Duminicii a VIII-a după Rusalii (Matei 14, 14-22), <http://www.crestinortodox.ro/sarbatori/duminica-8-dupa-rusalii/inmultirea-painilor-a-pestilor-145958.html>

Preasfințitul Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, „Izvorul de viață veșnică”, Duminica a 8-a după Rusalii (Înmulțirea pâinilor)

Note:

1. Pr. Vasile Beni, MEDITAȚIE LA DUMINICA A 8-A DUPĂ RUSALII, <http://www.rasunetul.ro/meditatie-la-duminica-8-dupa-rusalii-2015-inmultirea-painilor-mt1414-22>

2. † PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, „Înmulțirea pâinilor și a peștilor” - Evanghelia Duminicii a VIII-a după Rusalii (Matei 14, 14-22), <http://www.crestinortodox.ro/sarbatori/duminica-8-dupa-rusalii/inmultirea-painilor-a-pestilor-145958.html>

3. Rânduiele canonice privind Sfânta Liturghie, Canonul 32 Trulan <https://teologiesibiu.files.wordpress.com/2010/01/completare-drept.pdf>

4. Ibidem, † PF Daniel

5. Preasfințitul Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, „Izvorul de viață veșnică”, Duminica a 8-a după Rusalii (Înmulțirea pâinilor)

Apariții editoriale

În bătaia peniței

Gabriela Dagmar Preda

Descriere

:

Oglinzile ne reflectă pe noi, ca oameni. Când ne privim în oglindă, ne vedem pe noi. Când plângem, oglinda plânge odată cu noi, când râdem, râde cu noi. Cu toate că ne este alături oricând avem nevoie de ea, ne arată și faptul că îmbătrânim. Pare un obiect fragil. Dar dacă o lovești, te vei răni. De fapt te lovești pe tine însuși, pentru că îți lovești propria reflexie. Ceea ce este mai dureros de atât este că odată spartă, nu o vei putea repara. Tot ce poți să faci, este să cumperi alta. Poate să fie la fel ca cea spartă înainte de a o lovi, sau poate fi altfel. Dar ca orice altă oglindă, continuă să ne reflecte pe noi. Acesta este un volum de proză, poeme și nuvele. Sunt creații proprii de-a lungul timpului, lumi create de mine.

Ana-Cristina Popescu

ARGUMENT

SUFLETUL, CASA PÂINII

Adevărat, adevărat zic vouă că, dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă. (Ioan 12, 24)

Drumul grăuntelui de grâu spre desăvârșire are ca punct de plecare țărâna „Cu aripa-n țărână și în vis“ (Lumină lină, Tudor Arghezi). Îndată ce bobul de grâu a odrăslit ancorându-și rădăcina în pământul mamă, învață să zboare spre soare, se înalță, face spic aidoma luminii ce i-a fost călăuză.

Fiecare antologie în care am adunat creațiile tinerilor, creațiile elevilor mei, a fost asemeni unui grăunte de grâu ce așteaptă să cunoască drumul luminii, să se transforme și să aducă rod prin arta cuvântului.

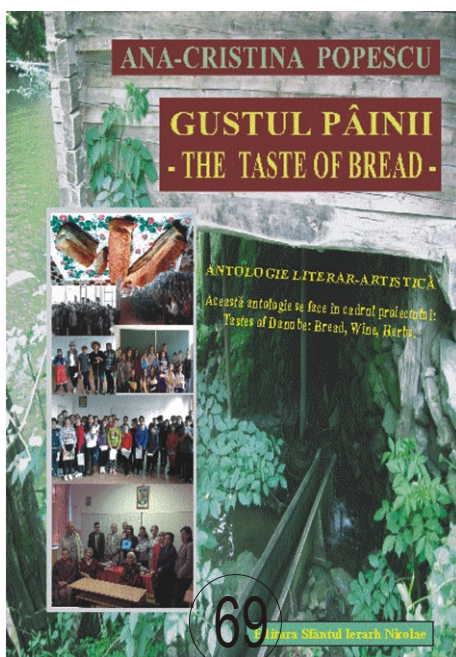
„Gustul pâinii“, volumul ce duce mai departe glasul creator a predecesoarelor antologii, „Îndrăgotiți de poezie“, „Colaj“, „Micuții scriitori din Banatul Montan“, își cunoaște „sarcina chemării“ (Lumină lină, Tudor Arghezi). A adunat pe aripile sale zâmbete și vise. Fiecare aripioară e o filă de aur a eternității unui suflet, e calea spre înălțimi a fiecărui spic de grâu ce surâde liber în văzduh, mângâiat de ochiul astrului zilei, modelându-și bobul spre roade bogate.

Dacă omul ar obosi și nu ar mai semăna grâul, s-ar lovi de absența pâinii, a hranei ce-i asigură existența. Dacă dascălul nu ar semăna cuvântul roditor în sufletul elevului, pentru ca acesta să iubească învățătura, pâinea înțelepciunii s-ar usca, ar fi asemenea spicului sec a cărui bob a fost ars de focul deșertului unei vieți zadarnice.

Poezie, proză, eseu, dramaturgie sub chipul pâinii și-au deschis petalele în această culegere de creație literară, așteptând răbdătoare cititorul să guste miezul cald, să-i simtă energia divină, să observe că lucrurile mari ce vor birui timpul, lucrurile care încep din fragedă copilărie, cu fiecare pas făcut prin lumea scheletică a literelor ce se înlanțuiesc în silabe și cuvinte făcând scară spre cer. Lucrurile adevărate cresc treptat asemenea aluatului ce așteaptă să fie lămurit în focul cuptorului pentru a lua forma finală, forma împlinirii, forma pâinii.

Sufletul omului este casa roadelor, casa pâinii. Cu cât este mai frumos și mai înțelept, pâinea este mai bună. Truda sufletului își are oglinda în chipul pâinii ce lasă în urma sa.

În această antologie și-au mai unit creațiile scriitori consacrați și profesori ca o pildă pentru mlădițele ce-și vor înălța ochii spre albastrul înălțimilor.

Ana-Cristina Popescu

Dificultăți de învățare induse prin raportare la „Rățușca ce urâtă“ a scriitorului Hans Christian Andersen

Există numeroși factori care pot dezvolta deficiențe de învățare la un copil, ereditatea, problemele asociate sarcinii, accidente postnatale, mediul în care trăiește, un mediu ce se poate dovedi nefavorabil datorită sărăciei, problemelor din familie sau chiar anturajului.

Semnele deficiențelor de învățare sunt numeroase, limbaj, capacitate motorie, atenție și comportament social.

Tema este vastă. Eu am ales să mă opresc asupra dificultăților de învățare induse și să le raportez la o poveste îndrăgită de copii „Rățușca ce urâtă“ a scriitorului Hans Christian Andersen.

În momentul în care o persoană constată că-i este greu să facă ceva se poate spune că se află într-o dificultate. Depășirea dificultății depinde de voința persoanei respective, de forța de a depăși un obstacol și de relațiile cu cei din jur. Unele dificultăți pot să fie induse, produse sau influențate de un stimul extern. Acești stimuli externi pot să inducă în eroare o persoană, să o amăgească și ea să-și piardă încrederea în propriile forțe. Un semn al neîncrederii în forțele proprii este izolarea. Un elev care se izolează, pentru că a dobândit complexe de inferioritate datorită factorilor externi se confruntă adesea și cu dificultăți de învățare.

Un bun exemplu pentru a arăta acest lucru este povestea Rățușca ce urâtă“ a scriitorului Hans Christian Andersen. Puiul de lebedă respins de toți, de familie, de societate va ajunge să se izoleze, până când cineva, tot un factor extern, alte lebede, îi arată adevăratele calități.

Pentru început am putea pleca privirea asupra titlului, o rățușcă urâtă. De ce urâtă, ne-am putea întreba? E posibil să fie un defect fizic a unei persoane și ea să fie catalogată drept urâtă sau ar putea să fie o trăsătură morală ce deranjează pe cei din jur. Rățușca era urâtă, pentru că era neînțeleasă de societatea în care trăia și acest lucru i-a adus numeroase dificultăți. Nici mama puiului nu a reușit să-l înțeleagă și-l testează „Ce rățoi mare! se gândi mama rață. Să fie într-adevăr pui de curcă? Am să văd eu după ce am să-l bag în apă.“ „Alături de celelalte rățuște intră în apă și puiul cel mare și urât, înotând la fel ca ele. / E puiul meu, nu e de curcă, se bucură rața. Dacă te uiți la el mai bine, nici nu e așa de urât.“ Pentru un moment puiul a deveni frumos pentru că a reușit să intre în apă și s-a descurcat mai bine decât frații lui. Mai târziu apar alte piedici din pricina mediului înconjurător. „... iar una ciupi de moț puiul cel urât.“ Puiul rănit, respins este mângăiat cu milă „mângâindu-și puiul cel urât pe moț.“ „E cam urâtică dar are o fire plăcută ...“ „Un copil pentru a depăși o dificultate nu are nevoie de mila nimănui, ci de dragoste, doar așa poate să reușească a-și descoperi calitățile și a-și învinge temerile. Puiul cel urât a fost respins, privit cu milă. „Până și surorile ajunseseră să-i spună: Poate până la urmă, are să te prindă pisica, urătule! / Mai bine te-ai duce undeva departe, să nu fii văzut, îi spunea mama rață.“

Puiul plecat de acasă se confruntă cu aceleași probleme. Inițial cunoaște egoismul celor din jur „Tare urâtă mai ești. Dar asta nu înseamnă nimic, poți să rămâi printre noi, numai să nu te măriți cu cineva din familia noastră.“ Îi este interzis să se integreze într-un mediu social. I se spune că poate să trăiască și el ca un biet animal nebăgat în seamă de nimeni. Nimănui nu-i place acest lucru. Omul are nevoie de dragoste, de prieteni, de încurajări. De acest lucru au nevoie elevii ce întâmpină dificultăți de învățare, nu de marginalizare.

„- Ce-o fi cu tine? se indignă găina. Nu ai ce face și te duc gândurile la prostii. Pune-te să faci ouă, sau începe să torci și-or să-ți treacă! / - Dar este atât de minunat să plutești [...] / - Astea sunt plăceri?! [...] / - Nu mă-nțelegeți, spuse rățușca întristată. [...] / - Tare cred că voi pleca în lumea largă.“

Fiecare persoană are abilități. Nu oricare copil cântă frumos, de exemplu. Dacă un copil e talentat la desen, altul e posibil să fie dotat cu deprinderi practice. Copiii trebuie încurajați, descoperiți pas cu pas, nu catalogați ce nefiind buni de nimic.

Puiul respins de toți datorită împrejurărilor vieții vede într-o zi niște păsări, pe care le admiră, le dorește model de viață „Nu putea să uite acele păsări nu le știa numele [...] Nu, nu era vorba de niciun pic de pizmă pentru ele doar admirație și iubire. Nici nu putea să-i treacă prin gând să-și dorească să semene cu ele.“

În cele din urmă puiul descoperă că e și el o lebedă, e frumos ca modelul lui. „Dar în loc să-și vadă chipul de boboc cenușiu despre care toți spuneau că e atât de urât, oglindirea îi arată o lebedă. Era ea însăși o lebedă. [...] Lebedă care a venit acum era cea mai frumoasă. [...] Pe când eram rățușca cea urâtă nici în vis nu am trăit atâta fericire ca acum!“

Fiecare are un talent, un model ce-l poate ajuta să devină puternic. Trebuie doar să descopere acest lucru și să-și urmeze calea spre împlinire în viață.

Profesorul, educatorul trebuie să treacă dincolo de acea urâtenie a neputinței unor elevi și să descopere în ei acea flăcără ce-i poate ajuta să devină oameni împliniți în viață.

Notă: Citatele sunt din Hans Christian Andersen, *Povești*, Rățușca cea urâtă, Traducere Ioana Patrichi, Editura Tana, Mușătești, Argeș, 2007.

Tinere condeie

Valentina Cramer (eseu)

Când la strâns e vreme bună, pâine multă se adună

Lumea e o brutărie, suntem toți tipuri de pâine, făcuți din același aluat dar niciunul nu e la fel ca celălalt și tocmai asta ne face să fim „gustoși”. Poate că tu ai mai multe semințe, sau o formă mai apropiată de perfecțiune, sau poate te consideri mai copt. Dar toate astea depind de perspectivă. Nu poți spune că tuturor le place pâinea moale, sau pâinea bine coaptă, integrală, neagră, feliată, franzelă sau rotundă, pentru că dacă tuturor ne-ar place același tip de pâine n-ar mai exista altele. Așa sunt și oamenii: înalți, scunzi, albi, negri, galbeni, cu ochii verzi sau maro sau poate chiar mov, grași, slabi, cu tunsori și nuanțe de toate culorile la păr, într-un cuvânt diferiți, dar asta nu ne face pe niciunul mai bun ca celălalt. Suntem toți oameni, asta e cert, dar frumusețea nu are o unitate de măsură, ci depinde de ochiul privitorului așa că ne putem și trebuie să ne considerăm egali pentru că asta suntem!

Suntem egali din naștere și nu ne putem lua niciunul altuia vreun drept doar pentru chipul, corpul, înălțimea sau alte caracteristici ale ambalajului.

Oricât de bună ar fi o pâine, extraordinar de bună la gust, tot vor exista oameni care nu o mănâncă, oricât te vei chinui să faci pe plac tuturor, măcar unul din mulțime îți va adresa injurii. Dumnezeu e perfecțiune și nu-l „gustă” întreaga lume, tu ce așteptări să mai ai?

Fiecare individ din lumea asta își caută un suflet, o inimă, o minte caldă. Nimeni nu deține pe nimeni, dar dragostea formează lanțuri, ne leagă între noi stilizând ceva atât de dorit, ca pâinea caldă. Fii tu schimbarea în lume! Fii tu cel care pune preț pe miez! Fii tu cel care lasă exteriorul deoparte, pentru că fiind tu acela, vei putea cunoaște și bobul de grâu din care-a fost făcut cel cu care vorbești. Cunoscând miezul, vei cunoaște întreaga făptură. Mulțumindu-te doar cu „coaja” unui ceva, nu vei ști niciodată care e culoarea adevăratei fericiri.

Roșeața unei inimi calde dă culoare întregii ființe. Drojdia dintr-o pâine bună, dă formă întregii creații.

În pământul negru se face pâinea albă.

El este Victor.

De mic părinții îi spuneau simplu: Tor, nu pentru a-i adresa un alint, ci, pentru că le era mai ușor să îi spună: „-Tor, du-te și adă caprele de pe deal.”; „-Tor, dă de mâncare la animale!”; „-Tor, sapă pământul și strânge recolta!”; „-Tor! Tor! Tor!!!!”. În ochii lui se citea de fiecare dată când îl strigai pe nume un regret, o dorință, o tristețe, indiferent de cât de mult încerca uneori să le ascundă punându-și pe chip un zâmbet, un zâmbet ce-mi devenea deseori antipatic la cât de multă falsitate transmitea.

- Doctore, i-am spus, a-ți putea să-mi povestești în continuare istorioara de data trecută în timp ce faceți controlul? Mă liniștește.

- Sigur. Ai putea să-mi amintești unde rămăsesem?

- Era momentul în care după atâtea rugăminți s-a decis să vă lase să continuați cu clasa a IX-a. V-ați oprit brusc și am rămas cu gândul acolo de două zile.

- Anabela, te-am rugat de când ne-am cunoscut să nu mai fi atât de „politicoasă”, poți să-mi vorbești ca unui prieten. E nevoie să-ți repet asta de fiecare dată? După... aș putea spune că m-am oprit cu un motiv: nu sunt aici pentru a întrista pe cineva, ci din contră...

- Vreau să știu! Aș încerca să deduc singură, dar nu ești un om ușor de citit.

- Voi încerca să spun totul cât mai pe scurt, pentru că nu-mi permite timpul și așa pot trece și peste lucrurile mai puțin drăguțe.

Am ajuns în clasa a IX-a, eram fericit, pentru că într-un final am reușit să-l conving pe tata. Aveam cărțile fratelui mai mare și niște caiete ce-mi rămăseseră din anul anterior... Speram să mă descurc cu ce aveam pentru că știam, îmi imaginam, că odată cu vreo necesitate va dispărea și singura mea oportunitate de a învăța. Astfel, mi-a picat lumea în cap auzind că acele manuale nu se mai folosesc de ani buni... Un timp, am dus-o așa, copiam lecțiile de la colegi, aveam grijă de fiecare spațiu din caiete, încercam să găsesc soluții, cum nici

Tinere condeie

În bătaia peniței

nu se pune la socoteală varianta de a avea manuale noi ca prin minune. Dirigintele, observând lucrul acesta s-a decis să-i spună lui tata. În acea zi mi-am luat cea mai cruntă bătaie din viața mea și mi s-a luat dreptul și de a mai îndrăzni să scot vreun cuvânt în legătură cu învățământul.

Din punctul ăsta viața mea s-a schimbat. Culmea, tot dirigintele a fost „vinovat”. Auzind de bătaie, s-a hotărât să depună plângere la poliție asumând-și apoi responsabilitatea de a ne avea în grijă pe mine și mama. Atunci s-a întors și fratele meu din armată, am reușit să ne așezăm la casa noastră. Tata? S-a schimbat mult în cei cinci ani de închisoare, ba chiar i-a mulțumit „vinovatului”. Domnul Blândescu va rămâne un erou pentru familia noastră. În special pentru mine: am reușit să-mi îndeplinesc visele și uite-mă!

Pe obrazul meu își făcea cărare o lacrimă.

- Dar de ce ai spus „înrăstă” mai devreme? Mie mi se pare o poveste foarte frumoasă, emoționantă chiar.

- Ți-am spus că încerc să evit părțile negative, pentru că ce a fost, a fost. Sunt anumite lucruri ce mă vor marca pe viață, dar să nu ne gândim la asta acum.

- Victor, în pământul negru crește pâinea albă... Ești o dovadă vie că de la rău se poate ajunge la bine, crede-mă.

- Aș mai sta de vorbă cu tine, dar mă așteaptă alți pacienți afară. Uite rezultatele! Poate ne vedem într-o altă zi, e momentul tău de a deschide cartea vieții.

- Cu drag și siguranță! O zi frumoasă!

- Asemenea! Îmi spuse făcând un semn ușor cu mâna.

Victor pentru mine e exemplul că se poate... Se poate orice pe lumea asta! E omul care a pornit de jos și nu-i e rușine să o recunoască și acum uită-te la el: e un doctor renumit. Se spune că atunci când îți dorești într-adevăr un lucru toată planeta completează la fericirea ta. Eu mi-am privit dovada în ochi, acum tu ai făcut la fel, ce mai aștepti? Pornind de jos ai o vedere mai bună către succes.

PANEM ET CIRCENSES

Mi-au trecut în minte vulturi, ce străpungeau cu privirea orizonturi, dar i-am lăsat să piară/

Mi-am lăsat sufletul pe ace, chinuindu-se și nu am mai făcut nimic pentru el.

Am dat de greu și am renunțat mulțumindu-mă cu puțin, pentru că asta-mi părea calea cea mai ușoară.

Privesc în juru-mi și nu văd nici un impuls la luptă. Luptătorii au ajuns să se mulțumească și cu gustul învingerii știindu-se în viață. Ne trec printre degete ani, vieți, clipe.. Și nici măcar nu încercăm să strângem pumnul, pentru că avem impresia că oricum se va întâmpla ce-i mai rău.

Știi ce se întâmplă atunci când nu ai nici măcar voință să lupți? Nimic.

„Era cald, vântul îi legănă pletele de castan încercând, parcă, să i le fure, spunându-i că nu le merită.

Mi-am făcut un obicei de a trece pe lângă ea, în fiecare zi, stătea în același loc, cu mâna întinsă, așteptând de la alții.

Cine este ea?

Mă întorc în urmă cu 26 de ani, eram abia venit de la facultate, mergeam în vizită la mama care lucra ca „servitoare” la familia ei, atunci atât de bucurată de nașterea unui nou suflet cu atât de multă speranță în față: Raisa.

Nu pot să spun că am cunoscut-o, niciodată îndeaproape, o vedeam în fiecare vacanță de vară, cât timp lucram în compania mamei și-mi părea mereu un copil înflăcărat, cu voința de a ajunge mare.

Dar cum cartea nu se judecă după copertă... odată cu timpul toată flacăra ce-o stăpânea, se stinse.

Se întâmpla când era în floarea a cincisprezecei primăveri, venea de la școală răsturnând tot ce era în calea ei hotărâtă nici urmă să nu mai vadă din locul care îi stăpânea în acest moment nervii și suferința.

„Dar.. ce s-a întâmplat?” am întrebat oarecum timid.

„Nu e treaba ta.” mi-a răspuns ca un copil mofturos și alintat ce era.

În scurt timp am aflat că a renunțat la școală pentru că profesoara i-a spus că deranjează ora.

De aici începusem să nu mai văd nici o fărâmbă de speranță în ochii ei.

Cu siguranță, părinții nici nu puneau la socoteală să nu mai meargă la școală. Au ajuns să se înjosească în fața ei și au încercat orice metodă de a o face să se răzgândească. Dar ea? După două săptămâni de rugăminți a fugit de acasă.

Tinere condeie

În bătaia peniței

Nimeni n-a mai auzit de ea mult timp, până în urmă cu 3 ani.

Făcând o plimbare prin centru, o figură cunoscută îmi opri atenția în loc. Am recunoscut-o după trăsături: părul castaniu și ochii smaraldici o trădau, hainele ponosite, ridurile și cearcănele ce le avea, deja, mă făceau oarecum să mă îndoiesc. Dar, nu am nici o altă bănuială privindu-i fața, care a rămas a copilei de cincisprezece ani pe care-o știam.

De 3 ani încerc să-i aflu povestea, dar îmi răspunde mereu cu același „Nu e treaba ta.”.. Atâta timp, atâtea greutăți ce i le poți citi în adâncul cearcănelor și tot nu și-a pierdut caracterul de copil mofturos.

Din respect pentru răposata ei familie ce a murit într-un incendiu la scurt timp după ce ea i-a părăsit, din respect pentru oamenii ce pot să zică că ne-au crescut pe amândoi, am hotărât să-i port de grijă din acel moment.

Cum a refuzat din încăpățânarea-i prostească orice metodă din partea mea de a ajuta, îi trimit în fiecare zi pâine și necesarul pentru a trăi o zi decentă prin intermediul unui străin. Nu mă voi lăsa până când n-o voi vedea la locul ei. Ea e întruchiparea renunțării, iar în spatele ambalajului frumos, nu arată în cel mai plăcut mod.

Mă întreb dacă genul acesta de oameni pot fi ajutați... Poți să ajuți o persoană care nu e în stare să facă nici un efort pentru ea însăși? Care vrea să trăiască din mila altora de parcă ar fi datori s-o facă? Și aici nu mă refer la mine. Eu mă simt dator s-o fac, fiind tot ce i-a mai rămas pe lume. Căci în afară de mine nu i-a mai rămas nici măcar ea.

A ajuns să se bucure la o bucată de pâine, iar înainte lupta pentru ceea ce era mai bun.. A decăzut, în ultimul hal. Sau poate că am văzut-o eu prea sus.

„O, sancta simplicitas! Panem et circenses” (O, sfântă naivitate! Pâine și jocuri de circ.), cum ar spune latinii, acum. Prima expresie definind ignoranța, inconștiența acesteia. Iar cea de-a doua? În vechime, poetul latin Decimus Juvenalis, adresându-se unui prieten, deplângea decadența popoului roman, modul în care putea fi controlat oferindu-li-se puținul. Ea nu poate fi controlată. Dar decăderea ei, modul în care se mulțumește cu puținul sunt evidente. Și nu doar al ei..”

Această istorioară definește de fapt viața fiecăruia dintre noi într-un anumit moment. Devenim lăsători, negrijulii, nepăsători. Avem nevoie de voință mai mult ca orice! Avem nevoie de răbdare cu noi, cu cei din jurul nostru. Lucrurile mărunte ca pâinea, ar trebui să ne facă fericiți. Dar să nu ne mulțumim oar cu pâinea când putem avea totul în propriile mâini?

Timeea Mihuț (eseu)

„Cerul este pâinea ochiilor.“

(Ralph W. Emerson)

Sunt o pasăre ce rătăcește zi de zi într-un stol mare, o pasăre ce speră și visează la momentul când va părăsi un loc pentru a se muta într-un alt loc mai calduros.

Aripile mele sunt cuprinse de culori ce se-mbină într-o perfectă simetrie cu negrul ce mă reprezintă.

Sunt micuță, însă ce mă face diferită de celelalte păsări este interiorul meu, un interior colorat dar totodată întunecat, la fel ca și aripile mele. Ceea ce e acolo, în suflet, în gând, în dialogul ce-l poartă creierul cu mine zi de zi, nu poate fi descris prin cuvinte, căci cuvintele mereu reprezintă o mască a adevaratului caracter, ceea ce ne definește cu adevarat sunt doar faptele.

În căderea mea spre pământ, din cer, din văzduhul albastru plin de vata albă și de îmbinări de curcubeu par doar un punct negru, un suflet nevinovat ce se pierde prin măreția divină a cerului.

Acestea sunt doar o impresie ce lasă urma mea. Niciodată ambalajul nu definește putera unui suflet, căci poți să fii mic și firav, dar faptele tale să fie mărețe și puternice.

Noi, păsările mici, dar atât de mari sufletește, suntem conduse de către niște șoimi ce vor doar să ne controleze, să ne taie aripile atunci când văd că în urma noastră lăsăm zămbete și fericire. Șoimii vor să ne oprească în a fi diferiți, încearcă să ne ofere uniforma comună, dar eu și alte mii de suflete încă luptăm, lupta aceea de a lăsa ceva în urma noastră, o pâine care să ne reprezinte.

Așa cum cerul e pâinea ochilor, speranța de a cucerii eternitatea și zborul păsărilor după ideal poate să se metamorfozeze în pâine.

Speranța e un sac în care aruncăm idei, idei ale căror vise sperăm să nu moară niciodată. Nu ne mulțumim cu puțin. Visăm să zburăm mereu mai sus, dar trebuie să înțelegem că tot ceea ce ne înconjoară, tot ceea ce putem vedea cu ochii e o binecuvântare care trebuie prețuită în fiecare secundă a vieții.

Tinere condeie

Andreea Buzuriu (eseu)

Scriitorii

Oamenii care scriu nu sunt oameni pe care nu poți să-i crezi, pentru că ei știu să răstălmăcească cuvintele și să se joace cu ele după propriul plac.

Oamenii care scriu nu sunt sinceri, dar sunt oameni în care poți avea încredere. Ei trăiesc în universul lor și-i compătimesc pe cei care nu știu să iasă din obișnuit, sunt oamenii pe care-i vezi singuri în cafenele cu o carte în mână sau privind în gol pe o zi ploioasă, singuri, nu pentru că n-ar avea cu cine să-și petreacă timpul, ci pentru că se simt mai în largul lor așa.

Scriitorii se îmbracă mult în negru, sunt inteligenți, pentru că vorbesc mereu cu subînțeles și se joacă cu mintea celorlalți. Știu să așeze cuvintele în așa ordine încât să ai impresia că-ți pătrund în propriile gânduri. Niciodată să nu crezi un scriitor pe cuvânt, căci el e în mare parte, un regizor de succes al vieții sale.

Ei nu vorbesc multe, dar ce vorbesc e în mare parte - metaforic. Ei sunt arhitecții lumilor lor pe care nu și-o construiesc după alte modele, sunt incredibil de originali. Dacă vorbești cu un scriitor, cu siguranță vei constata că e de neînțeles, și în mare parte, așa e. N-ai vrea să intri în mintea celor care scriu, probabil n-ai mai ieși de acolo. Numai fire încâlcite și încolăcite, cabluri care se leagă, se rup și se leagă iar, unele se mai și ard și scot scântei, iau foc și de acolo, ca din cuptor, sunt scoase operele de artă. Numai scriitori au în mâinile lor puterea de a te face să înțelegi anumite aspecte, dar tot ei te pot induce-n eroare până nu mai știi nici de unde ai plecat, dar mai să găsești drumul pe care-l căutai.

Majoritatea îți inspiră răspunsuri, dar scriitorii care mă fascinează pe mine sunt aceia care-ți ridică întrebări, cei care te fac să gândești puțin mai altfel decât ești tu obișnuit, din alte perspective... Și vei fi mult mai mulțumit dacă răspunsurile le găsești tu ... și nu-s oferite pe tavă.

De ce mințim?

Pentru că adevărul doare, și noi nu suntem așa de puternici încât să-l înfruntăm, sau cel puțin nu vrem să fim. Partea tristă e că nu suntem în stare să facem față realității, ne mințim pe noi și-i mințim și pe alții, cântărim fericirea când de fapt știm foarte bine că nu se vinde la kilogram.

Să minți e inevitabil, fie că vrei sau nu. Diferența nu constă în gravitatea minciunii, ci mai degrabă în scopul pentru care a fost spusă. De multe ori ne simțim obligați să mințim și credem că facem un bine celui de lângă noi, pentru că există întrebări a căror răspunsuri sunt legate de minciuni, sau ca să sune mai frumos, legate de a ține ascuns adevărul, în scopuri bune, desigur. Cum poți să răspunzi altfel la întrebarea „Ai mâncat azi?” a mamei, când știi că o să se îngrijoreze dacă-i spui că nu? Ori, cum ai putea tu să răspunzi altfel decât afirmativ când cineva te-ntreabă „Ești bine?”

Unele întrebări sunt efectiv puse fără rost, căci oricum știm răspunsul, dar cum rămâne cu răspunsurile pe care nu le știi, dar parcă ți-e și frică să le aflii? ... Unii spun că uneori e mai bine să nu întrebi, pentru că sunt răspunsuri pe care n-ai vrea să le știi. Eu sunt de părere că „a nu ști” e cel mai neplăcut sentiment posibil, și oricum, a nega un adevăr înseamnă a trăi pe baza unei minciuni, sau greșesc?

Contraste

Suștin sus și tare, și nu cred că-mi voi schimba părerea, că oamenii „reali” sunt cei diferiți.

Personalitatea ți-o arăți prin gesturi, prin îmbrăcăminte și stil. Stilul n-are reguli, stilul nu înseamnă modă, înseamnă arta de a arăta cine ești fără să te ajuți de cuvinte. Ador oamenii care exagerează privind ceea ce iubesc, spre exemplu o persoană căreia-i place negrul și se îmbracă doar în negru. Eu nu înțeleg prin asta rebeliune, sadicitate sau un rocker convins, ci curajul de a te exprima, indiferent că Xulescu consideră actul tău un act irațional și exagerat.

Și până la urmă, și dacă ai fi un rocker sadic, care ar fi problema?

Societatea ne impune niște reguli nescrise de care, vrem-nu-vrem, nu putem să nu ținem cont. Eu cred că atât timp cât nu faci rău nimănui, ce e greșit în a ieși într-o seară caldă de august cu prietenii să dansați în

Tinere condeie

În bătaia peniței

ploaie? Sau să cânti pe străzi pustii, ori să urlai pe dealuri neștiute lucruri pe care nu le-ai spus nimănui ... pentru că ai ținut în tine totul prea mult timp. Să fugi într-o dimineață undeva și să nu reapi până-n ziua următoare, să te pierzi printre gânduri, să dansezi până cazi din picioare, să cânti până nu mai poți respira, să uiți de tine și poate și de restul.

De ce oare societatea judecă ceea ce nu cunoaște? Știm cu toții cum e văzut un om cu tatuaje și piercinguri, păr vopsit în cele mai neobișnuite culori: fără inimă, incult, nicidecum nu găsesc artă în așa ceva. Eu văd personalități minunate, oameni care au curajul de a se exprima, fără a se teme de vocea celorlalți, pentru că ei adoră ceea ce sunt, ceea ce fac. Și oricum, nimic din ce faci nu e important dacă nu ești fericit.

Știi că ești un om prea conformist și temător de ce vor spune ceilalți atunci când toți te plac în afară de tine. Trebuie doar să ai încredere în persoana care știi sau cel puțin crezi că ești și restul vine de la sine. Sunt oameni total diferiți care-ți pot fi cei mai buni prieteni, fie că mentalitățile voastre nu coincid, poate, deloc. Poți să găsești ceea ce cauți în oamenii la care nu te-ai gândit niciodată sau dacă nu găsești, poți măcar să încerci să le pătrunzi în gânduri, vei descoperi tărâmurile pe care n-ai mai fost niciodată. Fă-le o poză și continuă-ți ruta, nimeni nu te ține în loc.

E important să fii tu, și nu o spun doar eu. Țin minte cuvintele pictorului olandez Van Gogh, care însuși spunea că normalitatea e un drum pavat, deci e ușor de pășit, însă pe el nu crește nicio floare. Ori Kurt Cobain, unul din cântăreții mei preferați, era de părere că dorința de a fi altcineva e o risipă de cine ești, și nu pot decât să-i aprob ideile, în măsura în care el nu se mai află astăzi printre noi.

Nu cred că e rău să arăți cine ești, cred că e extraordinar de bine. Însă sunt de părere că lucrurile pe care le simți în cele mai adânci părți ale sufletului sunt cele pe care nu le poți face publice. Găsesc important să știi cât, nu ce, pentru că oamenii cei mai câștigați știu să cântărească, nu să-și pună în ordine haosul din viața lor.

Contrastele dintre noi, diversitatea și diferențele care ne aduc o definiție, ele sunt cele care colorează viața, sau dacă nu, cel puțin dau cu markerul ca să iasă-n evidență...

Nicoleta Casiana Opruț (tradiții)

„VEȘNICIA S-A NĂSCUT LA SAT.” (Sufletul satului, Lucian Blaga)

Obiceiuri și satul românesc

Satul românesc are un tezaur flocloric foarte bogat. Este plin de obiceiuri frumoase transmise din generație în generație, unele fiind vechi de sute de ani.

Eu personal trăiesc într-un mic sat din România de când m-am născut. Aici m-am format eu ca persoană. De la an la an, în satul meu s-au pierdut unele obiceiuri. Acest lucru întâmplându-se din cauza nepăsării cu care tratează oameni aceste minunate tradiții moștenite din bătrani.

Din fericire mai există și obiceiuri care s-au păstrat, ca de exemplu *Strigatu' fetelor în joi mari*, *Mersu' în pițărâi*, *Datu' șolurilor în joi mari*, *Mersu' cu sorcova*, *Mersu' cu plugușorul*, *Mersu' cu capra* și altele pe care eu nu le-am amintit, fiindcă sunt prea multe pentru a le putea enumera pe toate.

Obiceiul *Strigatu' fetelor în joi mari* are loc în *joia mare*, ultima joie înainte de Paște. Conform acetui obicei băieții se urcă pe cel mai înalt deal din jurul satului și fac un foc mare care este vizibil din sat, pe urmă încep să strige pe rând câte un defect al fiecărei fete, defect care l-au observat în perioada anului precedent. Ei strigă așa de tare, încât să poată auzi aproape toți locuitorii satului. Acesta este momentul anului când băieții pot spune fetelor care sunt defectele lor fără ca acestea să se supere.

Tinere condeie

În bătaia peniței

Datu' șolurilor in joi mari este de asemenea un obicei ce are loc în *joia mare*. În cadrul acestui obicei copiii fac schimb de șoluri (pahare) pline cu bunătați.

Mersu' în pițărâi este un obicei ce are locu cu o zi înainte de Crăciun. Potrivit acestui obicei toți băieții din sat se întâlnesc în Ajunul Crăciunului în jurul orei 6 și fac un foc peste care urmează să sară. Cel care a sărit cel mai departe va fi căpitanul pițărâilor din acel an. Rolul de căpitan constă în a da startul mersului în pițărâi, adică în a lua primul pițărâu (un colacel făcut din pâine) de la casa de unde se începe mersul. La ora 7 se adună și fetele, apoi căpitanul dă startul. Aceștia încep să colinde satul pe un traseu bine stabilit cu o zi înainte. Toți locuitorii satului ies afară cu o cotorița (un coș) plin cu pițărâi, care trebuie să se ajungă pentru fiecare copil din sat.

Mersu' cu sorcova este obiceiul în care fetele, în data de 31 decembrie, merg din casă în casă pentru a vesti sosirea noului an având o sorcovă (o crenguță de brad împodobită) în mână și cântând un cântecel. Cântecelul sorcovei este: „Sorcova, vesela, / Să trațiți, să înfloriți / Ca un mar, ca un păr, / Ca un fir de trandafir / Tare ca piatra, / Iute ca săgeata / Tare ca fierul, / Iute ca oțelul, / La anu și la mulți ani !”

Mersu' cu plugușorul are loc tot în data de 31 decembrie, dar de această dată băieții merg din casă în casă pentru a vesti sosirea noului an. Plugușorul are și un cântec specific. Câteva versuri ale Plugușorului sunt : „Aho, aho copii si frați / Stați puțin si nu mânați / Lângă boii v'alaturați / Și cuvântul mi'ascutați / Ia mai mânați mai flăcăi / Și sunați din zurgălăi ...”

Mersu' cu capra este la fel ca cele două obiceiuri menționate mai sus. Este un obicei ce are loc pe data de 31 decembrie în care un grup de bărbați vin pentru a ura gazdei un an nou plin de bogății, unul din ei fiind costumat în capră. Exact ca cele de mai sus și capara are un cântec specific ei. „Vine capra de la munte / Cu steluță albă-n frunte / Are-n coarne ramuri multe / Și mai mari și mai mărunte ...”

Acestea sunt doar câteva din obiceiurile care se mai păstrează și astăzi în satul românesc. Pe lângă acestea mai sunt foarte multe obiceiuri pe care nu le-am amintit și poate chiar zeci de obiceiuri de care eu se poate nici măcar să nu fi auzit, datorită faptului că s-au pierdut. Dacă am sta de vorba cu bătrânii satului, am descoperi foarte multe obiceiuri minunate și multe învățături acumulate în perioada vieții acestora. Unii dintre bătrâni au luptat în cel de al doilea război mondial și au în jur de 100 de ani.

Aceasta este o foarte scurtă prezentare a câtorva obiceiuri care încă se mai păstrează și în ziua de astăzi în satul românesc, obiceiuri frumoase care te fac să simți cu adevărat ce înseamnă sărbătoarea de Crăciun, Paște sau ce înseamnă Anul Nou. Sper că de aceste obiceiuri să se poate bucura chiar și nepoții mei și sper din tot sufletul să nu se mai piardă nimic.

Tinere condeie

Claudia Iasmina Lazăr (teatru)

PENTRU O BUCATĂ DE PÂINE

Actul I

Personaje: Boierul Tinaxe, Vasile Mugur (un țăran), Sluga, Gheorghe (un alt țăran)

Scena I

Personajele: Vasile și Gheorghe

Decorul - Un câmp.

(Vasile și Gheorghe erau pe câmp la seceriș.)

Vasile: Hai, Gheorghe, mai repede, că n-avem timp până la anul!

Gheorghe: Termin imediat.

Vasile: Spui asta de o ora!

Gheorghe: Da' ce-i cu graba asta?

Vasile: Știi că mâine vine boierul Tinaxe și ne ia tot ce a rămas din lan?

Gheorghe: Și mijlocul lanului?

Vasile: Doamne fereste! Doar nu o fi așa nerod. Nu cred că vrea să strice recolta de la anu' ca doar na', e și dânsul ardelean ca și noi.

Gheorghe: Într-adevar. Uite, Vasile, terminai cu grâul.

Vasile: Hai la mine acas' să mâncăm un blid de zamă și să te cinstesc.

Gheorghe: Bine, Vasile. Da' lăsați destul grâu în lan?

Vasile: Cum sa nu las Gheorghe? Doar nu sunt nerod!

Gheorghe: Fie ce ... (întrerupt de Vasile)

Vasile: Taci! Trece trasura lui Tinaxe! Pfu... Bine că nu ne văzu.

Gheorghe: Ai dreptate. Noi avurăm mare noroc acu', fiindcă toată ziua, bună ziua boierul se plimba cu trasura ba-n stânga, ba-n dreapta. Dar totuși, el se crede om gospodar domnule!

Vasile: Într-adevar. Uite, ajunsăram acas'! Hai, intră!

Gheorghe: Nu pot, Vasile, că nu vreau sa te deranjez și în plus am multă treabă acas' și nu pot să o amân.

Vasile: Of, Gheorghe, dacă tot zici că ai treabă, uite banii aceștia ca să nu zici că ai venit de pomană.

Gheorghe: Mulțam' Vasile!

Vasile: Să-ți fie de bine!

(Gheorghe părăsește scena)

Scena II

Personaje: Boierul Tinaxe și sluga sa.

Decorul: Curtea conacului boierului Tinaxe.

(Tinaxe vorbește cu sluga sa din trăsură)

Tinaxe: Sluga!

Sluga: Da, boiere!

Tinaxe: Mergi la câmp și seceră grâul rămas pe moșia lui Vasile Mugur.

Vreau să îmi aduci tot grâul, chiar și partea din mijloc.

Sluga: Stăpâne, dar... (Întreruptă de boier)

Tinaxe: Niciun dar! Mie îmi aduci tot grâul! S-a înțeles?

Sluga: Da, stăpâne. Mâine în zori mă voi duce să secer grâul.

Tinaxe: Cum? Abia mâine? Te duci acu'!

Sluga: Dar, stăpâne, suntem în luna lui cupzor. Afară e foc!

Tinaxe: Dar eu de ce te plătesc? Să-mi trândăvești în casă? La muncă cu tine, leneșule!

Sluga: Desigur, stăpâne! Voi merge acum la câmp. (Sluga părăsește camera supărată, iar boierul începe să vorbească singur spunându-și părerea despre oamenii de rând)

Tinaxe: Of, ce om leneș! Nici să se ridice de pe scaun nu-i venea. Dar toți ca și el visează să fie boieri și

Tinere condeie

oameni de-ntâia clasă. Dar nu se gândesc, că pentru a ajunge așa sus trebuie se fii un om destoinic și cu scaun la cap. Of, ce nerozi... Dacă ar ști cât muncesc eu, cât mă trudesesc pentru a ține gospodaria aceasta. Of,of,of... (după câteva secunde de tăcere) Oare cât e ceasul? (după alte câteva secunde) Cincisprezece și jumătate. E timpul să dorm. Mă scol spre seară să mănânc și apoi mă culc iarăși. Vai cât de ostenitor e să fii boier! A trecut deja o oră de când nu am mai stat în pat. Of, of , of. (Boierul Tinaxe se așează în pat și adoarme aproape instant.)

Scena III

Personaje: Sluga

Decorul: Un câmp.

Sluga: (Sluga vorbește cu ea însăși) Of,of,of... Am și eu un stăpân... Aât de lacom... Pentru a-și îndeplini dorințele ar trece și peste al nostru domnitor... Ce om! Auzi la el, să taie grâul din mijlocul lanului... Și pentru ce? Încă trei kilograme de făină? (după câteva minute) Îmi amintesc acu' vreo' zece ani că mai facu' așa, iar următorul an nu se mai facu' grâu și anul al doilea la fel, și celalalt an, abia de vreo trei ani își reveni grâul. Și din nou, pentru ce? El nu se se gândește că le ia oamenilor pâinea de la gură? Parcă ar fi nebunul acela de Păcală!

Scena IV

Personaje: Vasile, Gheorghe.

Decorul: Un drum rural.

(La câteva zile după ce sluga a tăiat mijlocul lanului lui Vasile Mugur, Vasile mergea la târg împreună cu Gheorghe iar târgul nu era departe de pământul cu pricina.)

Vasile: Gheorghe, tu ce tre... Văleu!

Gheorghe: Ce ai Vasile?

Vasile: Nemernicul! A tăiat mijlocul lanului!

Gheorghe: Cum? Doar știe tradiția, cum să facă așa ceva?

Vasile: Nu mai merg la niciun târg. Mă duc să îi cer socoteală!

Gheorghe: Vin și eu cu tine.

Scena V

Personaje: Vasile, Gheorghe, Tinaxe

Decorul: Conacul boierului Tinaxe.

(După ce ajung la conacul boierului Tinaxe)

Vasile: Boiere! Cum ai putut să faci așa ceva?

Tinaxe: Ce am făcut?

Vasile: Ai tăiat mijlocul lanului!

Tinaxe: Și?

Vasile: De parcă nu ai cunoaște tradiția! Ne-ai luat pâinea de la gură!

Tinaxe: Tradiția e o prostie! Ai să vezi că la anu' grâul se va face!

Vasile: Bo... (întrerupt de Gheorghe)

Gheorghe: Lasă-l Vasile. Va vedea el ce se întâmplă dacă te pui cu tradiția.

(Vasile și Gheorghe părăsesc camera)

Actul II

Personaje: Vasile, Gheorghe, Tinaxe

Decorul: Casa lui Vasile.

Gheorghe: (către Vasile) În următorii ani, pe moșiile boierului Tinaxe nu s-a mai făcut deloc grâul, iar așa zisul boier a ajuns la sapă de lemn.

Vasile: Pe când noi doi, muncind și respectând tradiția am ajuns din doi țărani, boierii satului.

Gheorghe: Am auzit că Tinaxe, pentru că nu se mai descurcă o să vină la tine să-și ceară scuze. Crede că se va îmbunătăți situația lui.

Tinaxe: Boiere...

Vasile: Da, Tinaxe!

Tinaxe: Am ventit să îmi cer scuze de la dumneata.

Tinere condeie

Vasile: De ce?

Tinaxe: Pentru că acum ceva ani ți-am furat pâinea de la gura ta și a familiei tale.

Vasile: Dar nu sunt supărat.

Tinaxe: Dar de ce? Am făcut o faptă așa nedereaptă

Vasile: Dar știi tu, Tinaxe, dacă furi pâinea cuiva, Domnul i-o va înapoia iar tu va trebui să plătești înzecit. De aceea tradiția nu se calcă.

Tinaxe (izbugnind în plâns): Îmi pare rău!

Vasile: Nu plânge! Uite aici o punguță cu galbeni și de mâine poți veni să mă slujești, iar dacă vei munci cum trebuie, leafa ta va fi pe măsură.

Tinaxe: Mulțumesc, stăpâne!

Daniel Ionuț Mîrza (proză S.F.)

Jurnalul unui război pe Pământ, Planeta Pâinii

27 octombrie 2154

Planeta Biger a dat o lovitură grea Pământului, planeta unde grâul face concurență soarelui pâinea emană căldură diurnă.

Un sfert din flotele noastre sunt rănite și scutul este pe jumătate avariat. Chiar dacă și planeta Dugry ne este alăturată în acest război, nu vom rezista mult timp.

Eu sunt John Bard și am avut ghinionul să mă nasc în al doilea război planetar al Pământului. Acest război persistă de mai bine de cincizeci de ani. Tatăl meu a murit în acest război. Eu am vrut să mă alătur pământului, să înving pentru tata. Războiul a început fără motiv. Era o zi frumoasă de vară în ani 100, dar spre finalul zilei, Bigerii au declarat război. A fost o zi neagră pentru Pământ. Din fericire, cam la o lună de la începutul războiului, ni s-au alăturat Dugryenii și aceștia fără motiv, dar noi am acceptat propunerea lor, fără a ne gândi. Noaptea trecea foarte greu, ca de fiecare dată, cu frica în sân, că lupta va putea să înceapă.

La ora 12 aveam instructaj pe puntea principală, dar eu am rămas în vestiar, deoarece am primit o zi liberă, de ziua mea. Înspre băi am observat un afiș pe perete ce era suflat de vânt. Un lucru ciudat, deoarece camera era izolată. De curiozitate mă uit după afiș și văd o gaură de un metru, dar care părea fără sfârșit. Fără frică am intrat în tunel și am mers aproximativ 100 de metri pe jos. Când am ajuns jos am găsit un întreg labirint de tunele. Acolo am găsit un vagon cu țigla. Vagonul era a celor de pe Dugry. Se pare că ei au avut o întreagă firmă ascunsă. Repede am urcat la suprafață să dau de veste aliaților mei.

Când am ajuns sus trapa de la intrare era închisă. Situația era fără scăpare. Am stat o oră, două, trei, nu știam ce să mă fac. Apoi mi-am adus aminte că am văzut un târnăcop în tuneluri. A trebuit să mă târăsc până jos să iau târnăcopul. Fiecare pas devenea tot mai greu, deoarece aurul devenea tot mai puțin. Ajuns la trapă am crezut un moment că o să mor acolo, dar a renunța la luptă nu era atuul meu. Cu ultimele forțe am lovit cu târnăcopul trapa și am reușit să o scot din balamale și să evaderez din tunel.

Pentru prima oară aerul mi s-a părut divin. Am stat două clipe să răsuflu aer și am fugit spre partea principală. Acolo nu a fost nimeni, nici măcar omul de gardă. M-am uitat la cer și am observat că toți se luptau.

Deodată am rămas singur în tot sediul.

Privirea îmi este atrasă de o lumină puternică de pe puntea secundară. Gă răbit mă duc acolo și observ că o navă plecase. Nava a fost roșie cu puncte negre. Cu siguranță a fost nava Dugryenilor. Spre norocul meu a mai rămas nicio navă veche din primul război planetar.

Mă urc în ea și totul pare ciudat, prea multe butone. În navele noi erau doar zece butoane și un joystic. Din fericire tata m-a învățat cândva cum să o conduc. Chiar dacă era veche nava mergea ca unsă.

Deși nava mergea perfect Dugryenii aveau un avans. M-am renunțat. Am decis să-i urmăresc cu orice preț. Ei

Tinere condeie

În bătaia peniței

au ajuns pe planeta Biger, lucru ce m-a uimit.

Aterizez într-o pădure situată în apropierea bazei lor. Tipitul mă îndrept spre bază să obțin informații referitoare la locație.

Observ că din nava Dugry se descărca fier, aur, bronz, diamant. Se pare că pentru aceste minereuri Dugry s-a alăturat războiului.

Ușa biroului era deschisă și dugryeni serveau masă. Arunc o privire peste hârtiile de pe masă și înțeleg că ei erau pregătiți să dea lovitura finală săptămâna următoare Pământului și să recolteze tot grâul ce era o bogăție a planetei.

Repede plec spre navă, dar observ că acesta a dispărut.

Încerc să iau legătura cu ceilalți prin radio, dar și acesta lipsea. Singurul mod de a transmite un mesaj e codul morse.

Am reușit.

Întors acasă orașul s-a prgătit de apărare.

Dimineața a început. Totul curgea repede.

Am reușit. Învingem pentru prima dată în acest război.

Pământul o să trăiască și pe viitor o viață frumoasă și prosperă sub semnul bobului de grâu.

Pictură: Andreea Lingurar

